

รายงานผลการดำเนินงาน
(ระยะที่ 1: พ.ศ. 2554-2559)

แผนสนับสนุนโครงการขนาดเล็กโดยชุมชน
โครงการรวมใจรักษ์น้ำ

‘Water for People’ Partnership: Small Grants Programme

สารบัญ

	หน้า
1. บทสรุปผู้บริหาร	3
2. ความเป็นมาของโครงการฯ	5
3. ความสำเร็จโครงการฯ พ.ศ. 2554-2559 (ระยะที่ 1)	6
3.1 กระบวนการทำงาน	6
3.1.1 การคัดเลือกและสนับสนุนทุน	
3.1.2 การให้การสนับสนุนเทคนิควิชาการ	
3.1.3 การดำเนินงานของโครงการขนาดเล็ก	
3.2 ผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงาน	19
3.3 ความสอดคล้องของการดำเนินงานต่อแนวนโยบายของการประปา	37
4. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ	39
5. สรุปค่าใช้จ่ายโครงการฯ พ.ศ. 2554-2559 (ระยะที่ 1)	40
6. แนวทางการดำเนินงานโครงการฯ ระยะที่ 2	43
7. ภาคผนวก	46
ภาคผนวก 1 แผ่นพับแนะนำโครงการ	47
ภาคผนวก 2 แบบฟอร์มข้อเสนอโครงการ	49
ภาคผนวก 3 ตัวอย่างแบบฟอร์มรายงานกิจกรรมและการเงิน	56
ภาคผนวก 4 ตัวอย่างเครื่องมือการติดตามความก้าวหน้าโครงการฯ	66
ภาคผนวก 5 ตัวอย่างรายงานการติดตามโดยใช้เครื่องมือ	67
ภาคผนวก 6 ข้อมูลโครงการกองทุนขนาดเล็ก (พร้อมตัวอย่างผลผลิตที่ได้รับ)	69
ภาคผนวก 7 สื่อที่ผลิตในโครงการ (CD)	94

1. บทสรุปผู้บริหาร

การประสานนครหลวง และ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งประชาชาติ (UNDP) ประจำประเทศไทย มีเจตจำนงที่จะร่วมกันในการดำเนินงานอนุรักษ์ พัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรน้ำ ภายใต้โครงการรวมใจรักษ์น้ำ (Water for People Partnership: Small Grants Programme: WPP/SGP) ซึ่งเป็นการสนับสนุนชุมชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม อันเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่ต้นน้ำดิบของการประสานนครหลวง ทั้งในลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำแม่กลอง อีกทั้งยังเสริมความเข้มแข็ง ยั่งยืนให้เกิดแก่ชุมชนในลุ่มน้ำ ซึ่งมีระยะเวลาโครงการฯ ทั้งสิ้น 5 ปี โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2554 และสิ้นสุดโครงการเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2559 โดยงบประมาณสนับสนุนที่ได้รับจากการประสานนครหลวงตลอดโครงการ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น USD 634,266.74

ตลอดระยะเวลากว่า 5 ปี โครงการฯ ได้ดำเนินงานหลัก 3 ส่วนด้วยกัน คือ การคัดเลือกและสนับสนุนกองทุน การให้การสนับสนุนด้านเทคนิควิชาการ และการดำเนินงานของโครงการกองทุนขนาดเล็ก ซึ่งตลอดระยะเวลาโครงการฯ มีจำนวนโครงการขนาดเล็กทั้งสิ้น 25 โครงการฯ โดยเป็นโครงการฯ ที่ดำเนินการอยู่ในพื้นที่ในจังหวัด ตาก นครสวรรค์ กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี อ่างทอง ปทุมธานี สมุทรปราการ และอ่างทอง

ภายใต้การดำเนินงานของกองทุนขนาดเล็ก ได้มุ่งเน้นไปที่ประเด็นการทำงานหลักๆ ด้วยกัน คือ

1. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และองค์กร ด้านการอนุรักษ์น้ำและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง
2. การทำเกษตรอินทรีย์
3. การจัดการขยะ
4. การบำบัดน้ำเสียจากครัวเรือน เกษตร อุตสาหกรรม
5. การปกป้องน้ำ
6. การสร้างรายได้

ตลอดระยะเวลาโครงการ ระยะที่ 1 มีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการทั้ง 25 โครงการ โดยประมาณ 15,000 ครัวเรือน โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ภายใต้ประเด็นการทำงานหลักข้างต้น ยิ่งไปกว่านั้น ผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญๆ จากการดำเนินงานโครงการขนาดเล็ก เช่น ความเข้มแข็งในการทำงานร่วมกันหญิงชาย ความยั่งยืนของการอนุรักษ์น้ำในชุมชน และการมีเครือข่ายในพื้นที่มากขึ้น ซึ่งผลสัมฤทธิ์เหล่านี้ นับว่ามีความสอดคล้องกับความคาดหวังตามแนวนโยบายและแผนงานในอนาคตของการประสานนครหลวง ซึ่งโครงการกองทุนขนาดเล็ก เปรียบเสมือนเป็นการดำเนินงานหนึ่งของการประสานนครหลวง ที่ดำเนินการในชุมชนที่มีแนวทางการดำเนินงานที่เน้น 1) ความยั่งยืน (Sustainability) 2) ความมั่นคง (Stability) 3) ความเพียงพอ (Sufficiency) และ 4) ความมีสุขภาพอนามัย (Sanitary) ซึ่งเป็นแนวทางที่ยึดมั่นต่อการดำเนินงานของการประสานนครหลวงมาโดยตลอด

สำหรับปัญหา และความท้าทายตลอดระยะเวลา 5 ปี สามารถสรุปสำคัญได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. การสร้างความเข้าใจ ความตระหนักและจิตสำนึกให้กับชุมชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์น้ำ อาจจะต้องใช้เวลา
2. ความจำเพาะในบางสภาพพื้นที่โครงการ เช่น พื้นที่ปฏิบัติงานตั้งอยู่ไกลและเดินทางลำบาก จึงเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน
3. เกษตรกรขาดความเข้าใจในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น ถังดักจับไขมัน เกี่ยวกับการดูแลรักษา
4. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านภูมิอากาศ ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้ได้
5. โรงงานและร้านอาหารปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำ
6. การขยายตัวของเมือง ทำให้คนละเลยความสำคัญของการอนุรักษ์น้ำในคลอง
7. ทศนคติของกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มมีความเคยชินต่อการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ จึงให้ความร่วมมือค่อนข้างน้อย
8. โครงการมีข้อจำกัดในการเข้าถึงงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก
9. เงื่อนไขและช่วงเวลาการสนับสนุนเงินทุนไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรมของโครงการขนาดเล็ก เนื่องจากอิงตามช่วงเวลา มากกว่ากิจกรรม

ภายใต้การดำเนินงาน 5 ปีนั้น เป็นการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับแนวทางและนโยบายของการประปา รวมทั้งเป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ตามแนวทางของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติมาโดยตลอด

นอกจากนั้น จากการดำเนินงานทำให้เห็นถึงข้อมูลสำคัญและรูปแบบกิจกรรมหลายส่วนที่ประสบความสำเร็จ และ/หรือ ประสบความสำเร็จน้อย ซึ่ง UNDP ได้เรียนรู้และได้พัฒนาโครงการในระยะที่ 2 ขึ้น เพื่อให้ทางการประปาพิจารณาในการสนับสนุน UNDP อย่างต่อเนื่องต่อไป

2. ความเป็นมาของโครงการฯ

โครงการรวมใจรักษ์น้ำ (Water for People Partnership/Small Grants Programme: WPP/SGP) เกิดจากความร่วมมือระหว่างการประสานรหลวง (กปน.) และสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เพื่อร่วมสร้างความเข้มแข็ง และ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งการสร้างเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบในวงกว้าง และต่อเนื่องที่ยั่งยืน ด้วยการให้ทุนสนับสนุนองค์กรชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรประชาสังคม กลุ่มอาชีพและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ให้ดำเนินโครงการต่างๆ โดยมีเป้าหมายหลัก ดังนี้

1. รักษาคุณภาพน้ำ และระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ลุ่มน้ำ
2. สร้างความตระหนักและศักยภาพของชุมชนในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำ
3. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อการจัดการระบบนิเวศในลุ่มน้ำหลักอย่างมีประสิทธิภาพโดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และบทเรียน
4. สนับสนุนภารกิจของการประสานรหลวงในโครงการความรับผิดชอบต่อองค์กรธุรกิจ ต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

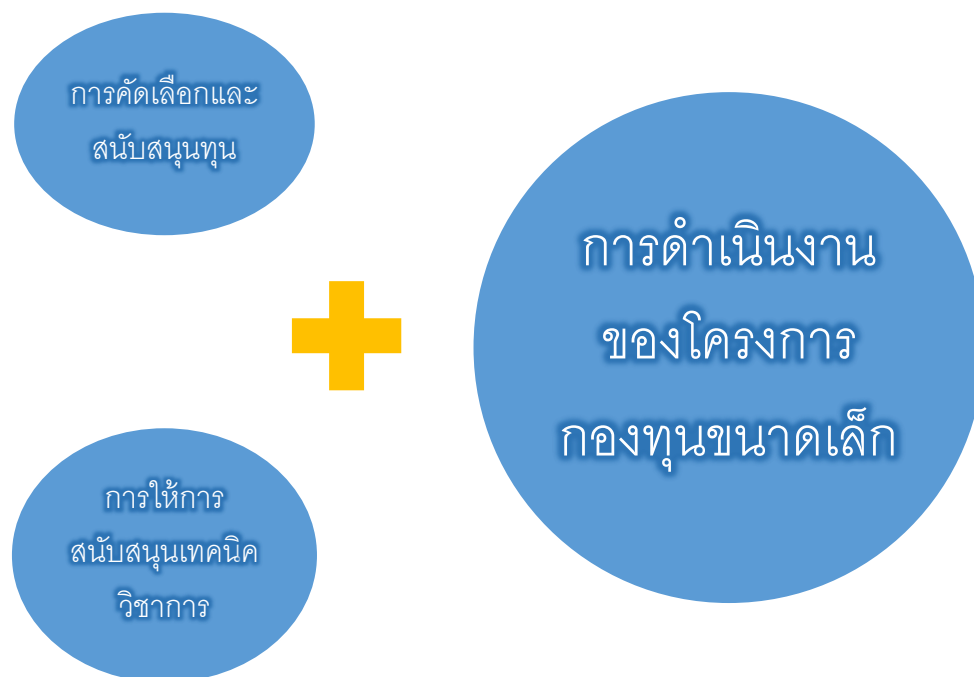
พื้นที่เป้าหมายหลักของโครงการฯ คือ ลุ่มน้ำเจ้าพระยา และลุ่มน้ำแม่กลอง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำดิบที่ กปน.นำมาผลิตเป็นน้ำประปา โดยมีการกำหนดประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่จะให้การสนับสนุนดังนี้

1. การลดน้ำเสียจากชุมชน พื้นที่กสิกรรมและ ปศุสัตว์ที่มีท่าเลติดกับแหล่งน้ำหรือใกล้เคียงแหล่งน้ำโดยใช้แนวทางชุมชน หรือการประยุกต์ใช้แนวทางของชุมชน ร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. การลดหรือกำจัดสารมลพิษที่ออกฤทธิ์ยาวนาน (Persistent Organic Pollutants) สารเคมีต้องห้ามและที่ต้องจำกัดการใช้ เช่น ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าปลวก ยาปราบวัชพืช ยาป้องกันเชื้อรา ฯลฯ
3. การลดปริมาณขยะในชุมชน เพื่อให้เกิดกระบวนการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Re-use/Recycle) และได้มาซึ่งผลพลอยได้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ ฯลฯ
4. การจัดการพื้นที่ป่าใช้สอย ป่าเสื่อมโทรม ป่าหัวไร่ปลายนา และป่าต้นน้ำ โดยการส่งเสริมวนเกษตร เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน เกษตรทางเลือก และการจัดการน้ำ ฯลฯ
5. การแก้ปัญหาความขัดแย้งเรื่องการใช้ที่ดิน และน้ำ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ และการประกันการใช้น้ำใต้ดินอย่างสมดุล

3. ความสำเร็จโครงการฯ พ.ศ. 2554-2559

3.1 กระบวนการทำงาน

โครงการฯ ได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการขนาดเล็ก ซึ่งในระยะเวลาดำเนินงานโครงการกว่า 5 ปี มีการสนับสนุนให้ทุนจำนวน 4 รอบ ซึ่งเป็นจำนวนทั้งสิ้น 25 โครงการฯ ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากโครงการฯ โดยภายใต้โครงการฯ มีโครงสร้างการทำงานหลักๆ ในการสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนขนาดเล็ก 3 ส่วน คือ 1) การคัดเลือกและสนับสนุนทุน 2) การให้การสนับสนุนเทคนิควิชาการ และ 3) การดำเนินงานของกองทุนขนาดเล็ก

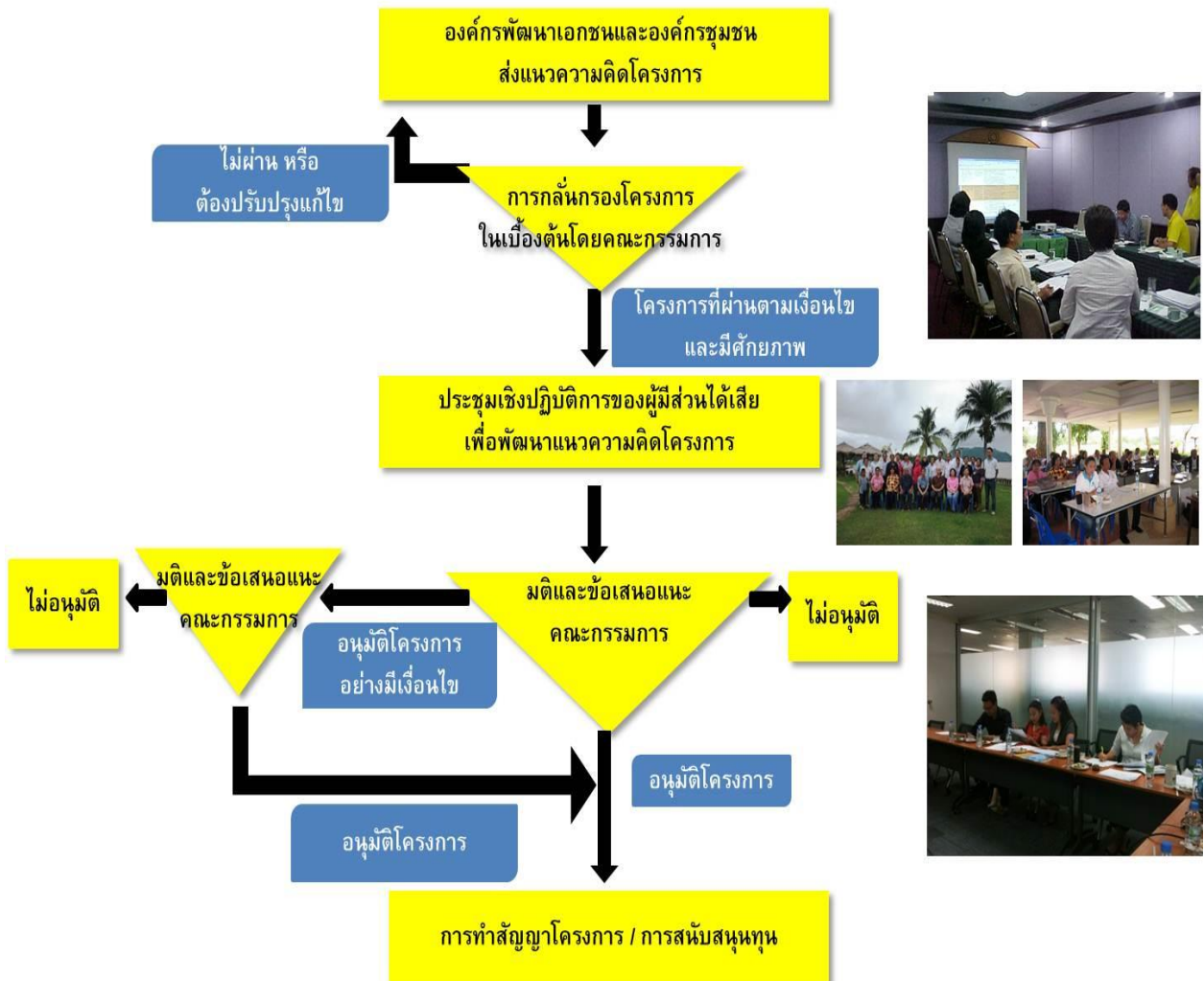

ในแต่ละการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น มีกิจกรรมสำคัญๆ ที่ได้รับการดำเนินการ ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

3.1.1 การคัดเลือกและสนับสนุนทุน

ในการคัดเลือก และสนับสนุนทุน ประกอบไปด้วย การเปิดรับสมัคร การกลั่นกรองข้อเสนอโครงการ การประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก การประชุมคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอโครงการ และการจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับผู้ได้รับทุน ดังภาพประกอบต่อไปนี้

กระบวนการคัดเลือกและสนับสนุนทุน

ขั้นตอนในการคัดเลือกและการดำเนินงานในการสนับสนุนทุน
ดังต่อไปนี้

มีรายละเอียดที่อธิบายไว้

• เปิดรับสมัครโครงการเพื่อสนับสนุนทุน (Call for Proposals)

WPP/SGP ได้สร้างสรรค์และออกแบบชุดเอกสารประชาสัมพันธ์เพื่อการประกาศรับสมัครแนวความคิดโครงการ (Concept paper) อันประกอบไปด้วย 1) แผ่นพับแนะนำโครงการ WPP/SGP (ภาคผนวก 1) และ 2) แบบฟอร์มข้อเสนอโครงการ (ภาคผนวก 2) และ 3) ยุทธศาสตร์ของการดำเนินงานโครงการ

การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสาร ได้ดำเนินการไปยังเครือข่ายของแผนสนับสนุนโครงการขนาดเล็กโดยชุมชนของ UNDP ซึ่งมาจากภาคประชาชนและภาครัฐในทุกภาคส่วนที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมาย รวมทั้งประชาชนทั่วไปที่สนใจ ผ่านทางจดหมายประชาสัมพันธ์โดยตรงไปถึงหน่วยงาน การแจกเอกสารในงานสัมมนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การประกาศผ่านทางเครือข่ายออนไลน์และเว็บไซต์ เป็นต้น

- **กลั่นกรองโครงการในเบื้องต้น (Project Pre-screening)**

WPP/SGP ได้รวบรวมแนวความคิดโครงการที่ได้รับ เพื่อมาร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมในการประชุมคณะกรรมการควบคุมและพิจารณาโครงการ (National Steering Committee; NSC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกลั่นกรองคัดเลือกแนวความคิดโครงการในเบื้องต้น (Concept Papers Pre-screening) และหลังจากที่ได้โครงการที่ผ่านการกลั่นกรองเบื้องต้น ซึ่งเป็นโครงการที่จะต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้เป็นข้อเสนอโครงการที่มีคุณภาพในกระบวนการและขั้นตอนต่อไปในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อเสนอโครงการ (Stakeholders Workshop)

โครงการที่ไม่ผ่านการพิจารณาเบื้องต้น จะได้รับข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาปรับปรุงต่อไปในการขอการสนับสนุนในรอบถัดๆ ไป และสำหรับโครงการที่ได้ผ่านการพิจารณาเบื้องต้นนั้น อาจต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้เป็นข้อเสนอโครงการที่มีคุณภาพ ในขั้นตอนต่อไปในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อเสนอโครงการ (Stakeholders Workshop)

ตัวอย่างข้อเสนอแนะเบื้องต้น เช่น การตัดกิจกรรมที่มีความทับซ้อนกัน การจัดกิจกรรมที่ต่อยอดในพื้นที่เดิม การพิจารณาเพิ่มกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นเจ้าของหรือการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น เพิ่มขึ้น เป็นต้น

- **ประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อพัฒนาโครงการ (Stakeholders Workshop)**

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาโครงการ (Stakeholders Workshop) เป็นกลไกที่สำคัญอันหนึ่งของกองทุน WPP/SGP เพราะการประชุมเชิงปฏิบัติการนี้จะเป็นเวทีและโอกาสสำหรับชุมชน และผู้มีส่วนร่วมด้านต่างๆ ให้มาพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อมและ

ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อปรับปรุงแก้ไขแนวความคิดโครงการ หรือเรียกว่า Concept Paper และข้อเสนอของโครงการ (Project Proposal) จากองค์กรชุมชนหรือองค์กรพัฒนาเอกชน ให้ตอบสนองต่อเงื่อนไขและวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ มากที่สุด ก่อนที่จะเสนอโครงการที่ได้รับการปรับปรุงแล้วต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้มีการริเริ่มความ

ร่วมมือและสร้างเครือข่ายทางด้านสิ่งแวดล้อมในระยะยาวระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมจากทุกภาคส่วน อันจะเป็นยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานของ WPP/SGP

ในการประชุมหนึ่งครั้ง จะมีผู้เข้าร่วมประชุมโดยประมาณ 30-35 คน ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้แทนโครงการ คณะกรรมการควบคุมโครงการ คณะกรรมการร่วมและที่ปรึกษาจากการประสานครหลวง โดยผลที่คาดหวังจากการประชุมนี้ นอกเหนือจากการได้มาซึ่งคุณภาพของข้อเสนอโครงการที่ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นมากกว่า 80% แล้ว คือ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการประชุม และกองทุนฯ ได้เรียนรู้และเข้าใจ

แนวคิด ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานของกันและกัน รวมถึง เกิดศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาของผู้เข้าร่วมประชุม และเครือข่ายด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบธรรมชาติ

- **ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกโครงการ (NSC Meeting for Project Recommendations)**

หลังจากเสร็จสิ้นการประชุม Stakeholders Workshop แล้ว โครงการต่างๆ จะใช้เวลาในการปรับปรุงแก้ไขข้อเสนอโครงการ (Proposal) เป็นระยะเวลาประมาณ 2 สัปดาห์ และจะส่งข้อเสนอโครงการนั้นกลับมาให้ WPP/SGP อีกครั้ง เพื่อทำการพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ ตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การคัดเลือก (Criteria) ที่ตอบวัตถุประสงค์ของ WPP/SGP โดยคณะกรรมการควบคุมและพิจารณาโครงการ (National Steering Committee: NSC)

สำหรับหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก (Criteria) ได้กำหนดไว้ดังนี้

50% ให้คะแนนเกี่ยวกับ ความชัดเจนของกิจกรรม ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัด

30% ให้คะแนนเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของชุมชน และการระดมทุนมาสมทบ

10% ให้คะแนนเกี่ยวกับ ศักยภาพในการสร้างเครือข่าย และการขยายผลในอนาคต

10% ให้คะแนนเกี่ยวกับ ความเหมาะสมของงบประมาณ

ภายหลังที่คณะกรรมการควบคุมโครงการเพื่อพิจารณาโครงการแล้ว โครงการที่ยังคงผ่านการคัดเลือกอย่างมีเงื่อนไข จะได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและแนวทางของคณะกรรมการฯ โดยมีฝ่ายเลขานุการ (ทีมงาน WPP/SGP) ทำหน้าที่ประสานงานและสนับสนุนให้ การแก้ไขปรับปรุงข้อเสนอโครงการอยู่ในกรอบแนวทาง จากนั้น หากการปรับปรุงเรียบร้อย ทุกโครงการฯ จะได้รับการพิจารณาจรรยาบรรณจากคณะกรรมการฯ ต่อไป

โดยตลอดระยะเวลา 5 ปี ของโครงการฯ ได้มีการสนับสนุนกองทุนจำนวน 4 รอบ โดยแต่ละรอบมีจำนวนข้อเสนอโครงการทั้งหมด และที่ผ่านการพิจารณาให้ดำเนินงาน มีดังต่อไปนี้

รอบการสนับสนุน	จำนวนข้อเสนอโครงการที่ได้รับ	จำนวนข้อเสนอโครงการที่ผ่านการพิจารณาให้ดำเนินงาน
รอบที่ 1 ปี 2554	7	6
รอบที่ 2 ปี 2555	13	6
รอบที่ 3 ปี 2556	11	6
รอบที่ 4 ปี 2557	13	7
จำนวนรวม	44	25

- จัดทำบันทึกข้อตกลง (Memorandum of Agreement: MOA) ระหว่าง UNDP และโครงการที่รับทุน

บันทึกข้อตกลง (MOA) นี้ จะเป็นการลงนามร่วมกันระหว่างโครงการที่รับทุน (Grantee) และ WPP/SGP โดยประกอบไปด้วยเนื้อหาหลักดังนี้ คือ เงื่อนไขการจ่ายเงินและช่วงเวลาการจ่ายเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง ข้อควรคำนึงและเงื่อนไขอื่นๆ ที่สำคัญ นอกจากนี้ ยังมีภาคผนวกที่แนบรายละเอียดโดยสังเขปของโครงการ รูปแบบกิจกรรม และแบบฟอร์มที่ใช้รายงานความก้าวหน้าของกิจกรรมและการใช้จ่ายเงิน เป็นต้น

โดยเงื่อนไขหนึ่งที่มีความสำคัญในการรับเงิน คือ โครงการจะต้องรายงานความก้าวหน้าของกิจกรรมและการใช้จ่ายเงินหนึ่งครั้ง ก่อนที่จะได้รับงบประมาณในงวดต่อไปที่ได้ระบุตามข้อตกลง เมื่อจะปิดโครงการ ก็ต้องส่งรายงานปิดโครงการและสรุปงบประมาณที่ใช้ดำเนินการทั้งหมดก่อนที่จะได้รับงบประมาณงวดสุดท้าย (ภาคผนวก 3: ตัวอย่างแบบฟอร์มรายงานกิจกรรมและการเงิน) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การจ่ายเงินรอบที่ 1 (30% ของงบประมาณที่ได้รับ)

- จะดำเนินการเมื่อทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในบันทึกข้อตกลง

การจ่ายเงินรอบที่ 2 (60% ของงบประมาณที่ได้รับ)

- จะดำเนินการเมื่อโครงการส่งรายงานความก้าวหน้าของกิจกรรมและการใช้จ่ายเงินประจำงวด เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

การจ่ายเงินรอบที่ 3 (10% ของงบประมาณที่ได้รับ)

- จะดำเนินการเมื่อโครงการส่งรายงานปิดโครงการและสรุปการใช้จ่ายเงินตลอดอายุโครงการ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

นอกจากนั้นในระหว่างที่มีการรื้อถอนที่กักขังขุดกลนั้น WPP/SGP ก็ได้สร้างระบบการจ่ายเงิน และลงทะเบียนด้านการเงินของโครงการในระบบการจัดการข้อมูลของ UNDP (Vendor Registration) ควบคู่ไปด้วย ซึ่ง WPP/SGP ติดต่อประสานงานกับโครงการและธนาคารในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวก บัญชีประจำโครงการในนามของโครงการที่รับทุน (Grantee) เป็นผู้รับเงิน โดยถูกต้องตามกฎหมาย สำหรับรูปแบบการจ่ายเงินจาก WPP/SGP จะเป็นลักษณะการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Fund Transfer; EFT) ไปที่บัญชีของโครงการ

3.1.2 การให้การสนับสนุนเทคนิควิชาการ

ในการให้การสนับสนุนเทคนิควิชาการ ประกอบไปด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่วม ประเมินการดำเนินโครงการ (Mid-course Evaluation Workshop) การตรวจเยี่ยมโครงการ (Project Monitoring Visit) และกิจกรรม KM fair โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- **ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่วมประเมินการดำเนินโครงการ (Mid-course Evaluation Workshop)**

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่วมประเมินการดำเนินโครงการ (Mid-course Evaluation Workshop) เป็นกลไกที่สำคัญอันหนึ่งที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการของ WPP/SGP โดยให้ผู้นำโครงการหรือผู้แทนโครงการที่ได้รับการสนับสนุนในแต่ละรอบได้มาพบปะกันเพื่อนำเสนอ ความก้าวหน้าของโครงการ พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดำเนินโครงการ และหาแนวทาง สร้างเครือข่าย/แนวร่วมเพื่อการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต นอกจากผู้นำหรือผู้แทน โครงการแล้ว ยังมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ และคณะกรรมการควบคุมโครงการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ด้วย ดังนั้นการประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าวจึงเป็นทั้งการประเมินติดตามผล การสร้างศักยภาพของชุมชน การสร้างเครือข่าย และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการด้วย

การประชุมเชิงปฏิบัติการฯ จัดให้มีขึ้นหลังจากโครงการที่ได้รับการสนับสนุนในรอบต่างๆ ได้ดำเนินกิจกรรมไปแล้วประมาณครึ่งโครงการ หรือก่อนปิดโครงการ เป้าประสงค์หลักของการประชุมฯ มีดังต่อไปนี้

- เพื่อให้โครงการที่ได้รับการสนับสนุนในแต่ละรอบได้เสนอผลของการดำเนินกิจกรรมที่ได้รับ ปัญหา อุปสรรค และการแก้ไข เป็นต้น ต่อโครงการร่วมรุ่น คณะกรรมการควบคุมโครงการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ
- เพื่อเปิดโอกาสให้โครงการที่ได้รับการสนับสนุนได้รู้สภาพภาพของการดำเนินโครงการ ทั้งในประเด็นกิจกรรมของโครงการ และการบริหารจัดการโครงการ หากมีข้อผิดพลาดบกพร่อง ก็จะได้มีโอกาสแก้ไข ปรับปรุง ให้ดียิ่งขึ้น ด้วยกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน และ
- เพื่อให้เกิดการริเริ่มในการสร้างเครือข่าย และความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต

โดยกระบวนการหลักของการประชุม มีดังต่อไปนี้

1) ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ประกอบไปด้วย ผู้แทนโครงการ คณะกรรมการควบคุมและพิจารณาโครงการ คณะกรรมการที่ปรึกษา และเครือข่ายที่สนใจ

2) โครงการนำเสนองานในรูปแบบโปรแกรม Power Point โดยมีเนื้อหาที่นำเสนอ ดังนี้

- ข้อมูลพื้นฐานและสภาพทั่วไปของโครงการ
- ความก้าวหน้าและกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติการไปแล้ว
- ผลลัพธ์หรือความสำเร็จที่ได้รับ
- อุปสรรคปัญหาและสิ่งท้าทาย รวมทั้งวิธีการแก้ไข
- บทเรียนที่ได้รับ หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการ
- รูปภาพ/วิดีโอ/
- อื่นๆ

3) นอกจากงานนำเสนอบนเวทีแล้ว โครงการควรเตรียมผลที่ได้รับในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำเสนอด้วย เช่น ผลิตภัณฑ์ผลิตผลจากโครงการ หรือจากชุมชนที่โครงการได้มีส่วนร่วมสนับสนุน หนังสือ โบรชัวร์ โปสเตอร์ แบนเนอร์ ชุดนิทรรศการ แบบจำลอง ฯลฯ

หมายเหตุ ในรอบการสนับสนุนรอบที่ 4 ไม่ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการนี้ร่วมกับผู้ได้รับทุน แต่ได้มีการพัฒนาเครื่องมือในการติดตามและแลกเปลี่ยนข้อมูลขึ้นแทนการจัดประชุมนี้

- **ตรวจเยี่ยมโครงการ (Project Monitoring Visit)**

การตรวจเยี่ยมโครงการ (Project Monitoring Visit) เป็นหนึ่งในกลไกการดำเนินงานที่สำคัญอย่างหนึ่งของ WPP/SGP ในมิติของการติดตามและประเมินผลโครงการ (Monitoring and Evaluation) โดยโครงการของ WPP/SGP อย่างน้อย 1 ครั้ง จะต้องได้รับการตรวจเยี่ยม เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน และพูดคุยแลกเปลี่ยนทัศนคติ พร้อมทั้งรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ โดยการตรวจเยี่ยมโครงการในแต่ละครั้ง จะมีกรรมการส่วนหนึ่งจาก WPP/SGP ร่วมด้วยคณะทำงานของ กปน. เป็นทีมในการตรวจเยี่ยม

ในการสนับสนุนกองทุนโครงการฯ รอบที่ 4 UNDP ได้มีการพัฒนาเครื่องมือการติดตามขึ้น เพื่อใช้ในการติดตามและแลกเปลี่ยนข้อมูล พร้อมทั้งให้การสนับสนุนเทคนิควิชาการแก่โครงการฯ (ภาคผนวก 4 ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการติดตาม) ซึ่งจากการใช้เครื่องมือดังกล่าว ทำให้เห็นภาพสรุปของความก้าวหน้าโครงการได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (ภาคผนวก 5 ตัวอย่างรายงานการติดตามโดยใช้เครื่องมือ)

หากโครงการฯ ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องต่อไปในระยะที่ 2 เครื่องมือการติดตามนี้ จะได้รับการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

- **มหกรรมองค์ความรู้ “สายสัมพันธ์ปันความรู้จากต้นน้ำสู่ปลายน้ำ” (KM Fair)**

การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมโครงการ เป็นอีกกลไกหนึ่งที่เปิดโอกาสให้องค์กรผู้ได้รับทุนได้เสริมศักยภาพและเสริมสร้างเครือข่ายที่มีความหลากหลายทางพื้นที่ สภาพปัญหา และการ

ดำเนินงาน มหกรรมองค์ความรู้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการดำเนินงานต้นแบบและบทเรียนจากโครงการความสำเร็จของโครงการรวมใจรักษ์น้ำในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา และเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนที่ดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ และการจัดการน้ำ โดยจัดขึ้นที่ อาคารเอนกประสงค์

การประปานครหลวง ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2559 โดยมีผู้เข้าร่วมกว่า 200 คนจากองค์กรผู้ได้รับทุนโครงการ 25 โครงการทั้ง 4 รุ่น การประปา นครหลวง ประชาชนทั่วไป และสื่อเข้าร่วมงาน และแลกเปลี่ยนการทำงานผ่านเวทีเสวนาและนิทรรศการ UNDP นอกจากนี้ ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการนำนวัตกรรมการดูแลแหล่งน้ำในชุมชน และผลิตภัณฑ์ OTOP มาแสดงในงาน

3.1.3 การดำเนินงานโครงการกองทุนขนาดเล็ก

ในการดำเนินงาน โครงการฯ ต่างๆ ได้ดำเนินกิจกรรมตามรายละเอียดที่ได้เสนอไว้ในข้อเสนอโครงการฯ ซึ่งตลอดระยะเวลา 5 ปี จำนวนครัวเรือนที่ได้รับผลประโยชน์ทั้งสิ้นกว่า 15,000 ครัวเรือน ผ่านการร่วมกิจกรรมต่างๆ ภายใต้ประเด็นหลักในการดำเนินงานสำคัญๆ ดังต่อไปนี้

รายชื่อโครงการ	ประเด็นหลักในการดำเนินงาน*						
	พัฒนา ศักยภาพ	เกษตร อินทรีย์	จัดการ ขยะ	บำบัด น้ำเสีย	ปก ป้อง น้ำ	สร้าง รายได้	อื่นๆ
รุ่นที่ 1							
พัฒนาลุ่มน้ำแม่กลอง	/	/	/				
รวมใจรักษ์น้ำเฉลิมพระเกียรติ พระราช 84	/	/				/	
เครือข่ายโรงเรียนร่วมชุมชนรักษ์ เจ้าพระยา		/	/	/		/	
ขยายเครือข่ายชุมชนปลายน้ำ		/		/			
สร้างและศึกษาระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ บางกระสอบ (ทำน้ำใสให้คลองสวย)	/				/	/	
รักเรา รักโลก	/	/	/	/	/		
รุ่นที่ 2							
คืนชีวิต คืนน้ำใส ให้แม่น้ำสุพรรณบุรี ด้วยความร่วมมือภาครัฐ เอกชนและ บวร	/	/					
สิ่งแวดล้อมปลอดภัยจิตใจเกิดสุข		/		/			
ทองผาภูมิร่วมใจ แควแควน้อยใส สะอาด	/	/	/	/			
ช่งทะเลี่สู่แม่คงคา	/	/	/				/
รักษ์น้ำคลิตี้	/	/					/
วัฒนธรรม น้ำสภาพแวดล้อม	/	/		/	/		

รุ่นที่ 3							
พัฒนาต้นน้ำแม่กลอง	/	/	/		/		
ชุมชนลาดสวายร่วมใจร่วมสร้างคลอง สายน้ำใส	/	/				/	/
ร่วมมือ ร่วมใจ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	/	/	/				
เสริมสร้างศักยภาพและขยายเครือข่าย ชุมชนจิตอาสา	/						/
ชุมชนคนปลายน้ำระยะที่ 2	/	/		/			
ทำน้ำใสให้คลองสวาย 2	/	/		/			
รุ่นที่ 4							
พัฒนาองค์กรชุมชนเพื่อการจัด การเกษตรอินทรีย์ อ.บ้านคา จ.ราชบุรี	/	/				/	/
พัฒนาเครือข่ายชุมชนต้นน้ำลุ่มน้ำ สาขาลำภาชีในพื้นที่ อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี	/	/			/	/	
คน- สัตว์ - ป่า ยังพึ่งพาและผูกพัน	/	/					/
รวมใจรักษ์น้ำ ไม่ทิ้งน้ำมันทอดซ้ำสู่ คลอง ท่อระบาย	/				/		
ส่งเสริมการใช้สารชีวภาพใน การเกษตรเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	/	/					
สร้างฝายกั้นถาวรเพื่อการบริหาร จัดการน้ำ					/		/
รวมใจรักษ์คลองแสนแสบ	/	/	/				

หมายเหตุ: ตัวอย่างกิจกรรมที่ดำเนินงานภายใต้ประเด็นหลักข้างต้น มีดังต่อไปนี้

- พัฒนาศักยภาพ – การอบรม การประชุม ค่ายเยาวชน เกี่ยวกับการอนุรักษ์น้ำ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การทำเกษตรอินทรีย์ การตรวจสอบคุณภาพน้ำ ฯลฯ
- เกษตรอินทรีย์ - การทำแปลงสาธิต การใช้ปุ๋ยหมัก การทำธนาคารผักปลอดสารพิษ ฯลฯ
- จัดการขยะ - คัดแยกขยะ ปรับภูมิทัศน์บริเวณคลอง ฯลฯ

- บำบัดน้ำเสีย – ถังดักไขมัน กรองน้ำเสียจากชุมชน อุตสาหกรรม จัดทำ EM ฯลฯ
- ปกป้องน้ำ - ฝ่ายชะลอน้ำ พลังงานทดแทน เต็มออกซิเจนให้น้ำ แลกน้ำมันทอดซ้ำ ขจัดผักตบชวา ฯลฯ
- สร้างรายได้ – ผลิตภัณฑ์ชุมชนจากทรัพยากร
- อื่นๆ – ตรวจวัดคุณภาพน้ำ รวบรวมข้อมูล ลดความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่า

นอกเหนือจากตัวอย่างกิจกรรมข้างต้นแล้ว โครงการกองทุนขนาดเล็กแต่ละโครงการ ยังมีกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย เพื่อตอบสนองต่อประเด็นหลักในการทำงานข้างต้น (ภาคผนวก 6: ข้อมูลโครงการกองทุนขนาดเล็ก)

โดยพื้นที่การดำเนินงานทั้งหมด ประกอบด้วย ตาก นครสวรรค์ กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี อ่างทอง ปทุมธานี สมุทรปราการ และอ่างทอง ซึ่งศึกษาพื้นที่เป้าหมายของทั้ง 25 โครงการได้ต่อไปนี้

โครงการขนาดเล็กในระยะที่ 1 ตามเกณฑ์คัดเลือกภายใต้ยุทธศาสตร์ของ กปน.

ชุมชนในเกณฑ์คัดเลือก	ลุ่มน้ำแม่กลอง	ลุ่มน้ำเจ้าพระยา
ชุมชนต้นน้ำ	1. โครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่กลอง อ. แม่สอด จ. ตาก 2. โครงการพัฒนาดันน้ำแม่กลอง อ. อุ้มผาง จ. ตาก 3. โครงการชั่งตวงวัดแม่คงคา อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี 4. โครงการรักษาน้ำคัลิตี้ อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี 5. โครงการทองผาภูมิร่วมมือ แควน้อยใสสะอาด อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี 6. โครงการรวมใจรักษ์น้ำเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี 7. โครงการคน- สัตว์ - ป่า ยังพึ่งพาและผูกพัน อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี	1. โครงการเครือข่ายโรงเรียนร่วมชุมชนรักษ์เจ้าพระยา อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ 2. โครงการรวมใจรักษ์น้ำ ไม่ทิ้งน้ำมันทอดซ้ำสู่คู คลอง ท่อระบาย อ.แสวงหา จ.อ่างทอง 3. โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภาพในการเกษตรเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อ.ไชโย จ.อ่างทอง
ชุมชนริมคลองประปา	1. โครงการรักเรารักษ์โลก หอนงสาหร่าย อ.พนมทวน	-

ชุมชนในเกณฑ์ คัดเลือก	ลุ่มน้ำแม่กลอง	ลุ่มน้ำเจ้าพระยา
	2. โครงการร่วมมือร่วมใจรักษ์ สิ่งแวดล้อม ต.ทุ่งสมอ ต.ดอนเจดีย์ อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี	
ชุมชนใกล้สถาน ประกอบการ	-	1. โครงการขยายเครือข่ายชุมชนปลาย น้ำ บางปรอก จ.ปทุมธานี 2. โครงการขยายเครือข่ายชุมชนปลาย น้ำ ระยะที่ 2 อ. สามโคก อ. ธัญบุรี และ อ. เมืองปทุมธานี จ. ปทุมธานี 3. โครงการชุมชนลาดสวายร่วมใจร่วม สร้างคลองสวยน้ำใส อ. ลำลูกกา จ. ปทุมฯ 4. โครงการเสริมสร้างศักยภาพและ ขยายเครือข่าย ยุวชนจิตอาสาฯ ต. เชียงรากน้อย จ.ปทุมธานี
ชุมชนในพื้นที่บริการ	-	1. โครงการสิ่งแวดล้อมปลอดภัยจิตใจ เกิดสุข โคกแฝด หนองจอก กทม. 2. โครงการวัฒนธรรม นำ สภาพแวดล้อม กระตุ้นรายได้ หนอง จอก กทม. 3. โครงการสร้างและศึกษาระบบนิเวศ พื้นที่ชุ่มน้ำบางกระสอบ อ. พระ ประแดง จ. สมุทรปราการ 4. โครงการทำน้ำใสให้คลองสวย ต. บางกระสอบ อ. พระประแดง จ. สมุทรปราการ 5. โครงการร่วมมือรักษ์คลองแสนแสบ อ. หนองจอก กทม.
ชุมชนในพื้นที่อื่นๆ	1. โครงการคืนชีวิต คืนน้ำใส ให้แม่น้ำ สุพรรณบุรี ด้วยความร่วมมือภาครัฐ เอกชนและบวร อ.บางปลาม้า จ. สุพรรณบุรี	

ชุมชนในเกณฑ์ คัดเลือก	ลุ่มน้ำแม่กลอง	ลุ่มน้ำเจ้าพระยา
	2. โครงการพัฒนาองค์กรชุมชนเพื่อการ จัดการเกษตรอินทรีย์ อ.บ้านคา จ. ราชบุรี 3. โครงการพัฒนาเครือข่ายชุมชนต้นน้ำ ลุ่มน้ำสาขาลำภาชีในพื้นที่ อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี 4. โครงการสร้างฝายกั้นถาวรเพื่อการ บริหารจัดการน้ำ อ.บ้านคา จ.ราชบุรี	

3.2 ผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงาน

3.2.1 ผลการทำงานในภาพรวมของ 25 โครงการฯ

ตลอดการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของโครงการฯ ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในเชิงผลผลิตที่ได้รับ (output) เช่น ระดับความรู้ ทักษะ และศักยภาพของคนที่เพิ่มขึ้นในด้านต่างๆ วัสดุอุปกรณ์ในการอนุรักษ์น้ำที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น (สามารถศึกษาผลผลิตที่ได้รับเพิ่มเติมใน ภาคผนวก 6) นอกจากนี้ การดำเนินงานของโครงการกองทุนขนาดเล็ก ยังนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ต่างๆ ที่นับว่าอยู่ในระดับผลลัพธ์ของโครงการ (outcome) ที่สำคัญ ดังรายละเอียดสรุปดังต่อไปนี้

❖ ภูมิปัญญาของชุมชนได้รับการถ่ายทอดและพัฒนาเป็นต้นแบบการอนุรักษ์น้ำที่สอดคล้องต่อการดำเนินชีวิตของชุมชน

จากกรอบพิจารณาให้การสนับสนุนของโครงการที่เน้นการมองความเชื่อมโยงของระบบนิเวศลุ่มน้ำ ทำให้กิจกรรมของโครงการฯ มีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแต่ละพื้นที่ เช่น ในกรณีพื้นที่ต้นน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์หรือพื้นที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชนที่ยังดำรงชีพด้วยกิจกรรมทางการเกษตร เราจะได้เห็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการปรับวิถีชีวิตที่เอื้อกับการรักษาระบบนิเวศต้นน้ำ ที่สำคัญและเห็นชัดได้แก่ การปรับวิถีการเกษตรจากเกษตรเคมี มาเป็นเกษตรอินทรีย์ เพื่อลดการปนเปื้อนของสารเคมีลงสู่พื้นดินและแม่น้ำลำคลอง ดังเช่น ชาวบ้านในเขตตำบลโกร และตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำชั้น 1A ของแม่น้ำ แม่กลอง ชาวบ้านเทศบาลตำบลดอนเจดีย์ และชุมชนในเขตตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี หรือกรณีของชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ป่าอนุรักษ์อย่างชุมชนต้นน้ำห้วยแม่ขมิ้น ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี ที่ตระหนักถึงบทบาทสำคัญของชุมชนในป่าในการ

รักษาพื้นที่ป่า ต้นน้ำ จนเกิดการลาดตระเวนป่าร่วมกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ อันเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลพื้นที่อนุรักษ์ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมปลูกต้นไม้เพื่อยึดเกาะตามแนวตลิ่งลดการกัดเซาะของดินริมแม่น้ำซึ่งทะเลของชาวกองม่องทะ ในอำเภอสังขละบุรี กาญจนบุรี

ในส่วน of ชุมชนปลายน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชุมชนเมือง เราได้เห็นกิจกรรมสำคัญ คือการบำบัดน้ำเสียจากครัวเรือนก่อนจะปล่อยลงสู่ระบบน้ำทิ้งของชุมชน หรือปล่อยตรงลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ กรณีชุมชนตั้งอยู่ริมคลองหลายชุมชนนำเงินที่ได้รับการสนับสนุนไปสร้างองค์ความรู้ในการติดตั้งอุปกรณ์ดักจับไขมันจากระบบน้ำทิ้งในครัวเรือน เช่น ชุมชนบางกระสอบ อำเภอพระประแดง สมุทรปราการ ชาวบ้านในเขตเทศบาลเพชรเมืองทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง ที่เลิกทิ้งน้ำมันทอดซ้ำลงสู่ระบบระบายน้ำ แต่นำไปเข้าสู่โรงผลิตไบโอดีเซลของเทศบาล ที่หมุนเวียนกลับมากลายเป็นพลังงานราคาถูกให้พวกเขาใช้ในครัวเรือน หรือการทำกิจกรรมที่ง่ายและไม่ซับซ้อนแต่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำอย่างมาก เช่น การร่วมใจกันเก็บผักตบชวาออกจากลำคลองเพื่อลดสิ่งกีดขวางทางเดินสายของชุมชนในเขตเทศบาล ลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ไปจนถึงการปล่อยพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำของเด็กและเยาวชนในแขวง กระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร การร่วมแรงร่วมใจกันเก็บขยะออกจากลำคลองของชาวเชียงรากน้อย สามโคก ปทุมธานี เป็นต้น

ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นกิจกรรมที่นำสู่คุณภาพน้ำที่ดีและระบบนิเวศที่ยั่งยืนของกลุ่มน้ำเจ้าพระยา และแม่กลอง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนอื่นๆ ได้ หลายกิจกรรมยังคงดำเนินสืบเนื่องมาถึงปัจจุบันแม้การสนับสนุนจากโครงการจะสิ้นสุดลงแล้วก็ตาม

สิ่งหนึ่งที่เป็นประเด็นสำคัญ คือ ผลจากการดำเนินงานอนุรักษ์น้ำของโครงการในพื้นที่ต่างๆ ที่ส่งผลดีกับชุมชนและระบบนิเวศของแต่ละพื้นที่เองแล้ว คนกรุงเทพฯ หรือ จังหวัดอื่นๆ ยังได้รับผลประโยชน์จากการมีคุณภาพน้ำที่ดีในพื้นที่นั้นๆ ด้วย เนื่องจากการผลิตน้ำประปาที่ใช้กันอยู่ทุกวันนี้เป็นการนำน้ำดิบจากกลุ่มน้ำเจ้าพระยาและแม่กลอง (ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายของการดำเนินการของโครงการฯ) มาใช้ในการผลิตน้ำประปาให้พื้นที่ปลายทางอย่างพวกเราได้ใช้กันทุกวันนี้ ซึ่งหากน้ำดิบมีคุณภาพที่ดีแล้ว น้ำประปาที่ได้มาก็ย่อมมีคุณภาพที่ดีด้วย

❖ เกิดเครือข่ายของชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อการดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์น้ำและทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ

จากการที่กิจกรรมส่วนใหญ่ของการดำเนินงานของกองทุนขนาดเล็กในหลายๆ โครงการ เป็นกิจกรรมที่ต้องการความร่วมมือของคนและหน่วยงานในชุมชน ทำให้ระหว่างการทำโครงการได้มีการจัดตั้งกลุ่มและเครือข่ายขึ้นมา สิ่งที่น่ายินดีและถือเป็นสัมฤทธิ์ผลที่สำคัญของโครงการรวมใจรักษ์น้ำคือเครือข่ายความร่วมมือของหลายชุมชนยังคงดำรงอยู่และร่วมกันทำกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ต่อไป เช่น คณะกรรมการดูแลสิ่งแวดล้อมในอ่างเก็บน้ำ กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มสตรี กลุ่มเด็กและเยาวชน ของชุมชนที่ตั้งบ้านเรือนในเขตลุ่มน้ำห้วยบ่อหรี กลุ่มน้ำห้วยผาก และลุ่มน้ำห้วยบ้านบ่อ ซึ่งเป็นลุ่มน้ำสาขาของลำภาชี ในเขตตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี หรือทีมเยาวชน เฝ้าระวังสิ่งแวดล้อม

ของชาวชุมชนบางปรอก อำเภอเมือง ชุมชนบ้านเชียงรากใหญ่ บ้านกระแซง และบ้านปทุม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี และแกนนำเยาวชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนในเขตเชียงรากใหญ่ อำเภอสามโคก ปทุมธานี ที่ขยายเติบโตจากกลุ่มระดับชุมชนเล็กๆ เป็นกลุ่มระดับตำบล ที่มีศักยภาพจะก้าวขึ้นมาเป็นพลังสำคัญในการทำงานด้านอนุรักษ์ของประเทศต่อไปในอนาคต

เราได้เห็นความร่วมมือกันตามหลักทฤษฎี “บวร” หรือ บ้าน วัด โรงเรียน 3 สถาบันหลักของชุมชนในสังคมไทย เช่น การดำเนินงานของโครงการทองผาภูมิร่วมใจแควน้อยใสสะอาด ที่โรงเรียนอนุบาลทองผาภูมิ วัดท่าขนุน และชุมชนในเขตเทศบาลทองผาภูมิ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ร่วมกันควบคุมคุณภาพน้ำเสียจากโรงครัวก่อนปล่อยลงสู่แม่น้ำแควน้อย และการคัดแยกขยะด้วยการติดตั้งภาชนะขนาดใหญ่สำหรับขวดพลาสติกไม่ใช้แล้วในวัดท่าขนุน เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลของเทศบาลต่อไป จนถึงปัจจุบันที่โครงการสิ้นสุดลงแล้วการคัดแยกขยะขวดพลาสติกในวัดท่าขนุนยังคงดำเนินอยู่ การร่วมมือกันของชาวบ้าน 29 ชุมชน กับวัด 2 แห่ง และโรงเรียนอีก 16 แห่ง ในเขตลุ่มน้ำสุพรรณบุรี ที่จบลงด้วยการผลิตผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) ให้กับชุมชนได้เป็นจำนวนมาก ทั้งผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านเกษตรกรรมที่เปลี่ยนจากเกษตรเคมีเป็นเกษตรอินทรีย์ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในหมู่เด็กและเยาวชน เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกในการทำงานด้านการอนุรักษ์ โดยมีวัดและโรงเรียนทำหน้าที่จุดศูนย์การเรียนรู้ ในบางพื้นที่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ที่ให้การสนับสนุนการสร้างเครือข่ายสิ่งแวดล้อมของชุมชน จนเกิดกลุ่มอนุรักษ์ทั้งในระดับเยาวชน และระดับผู้ใหญ่ขึ้นหลายกลุ่มในชุมชน ดำเนินกิจกรรมตามทักษะและความสนใจของตนเอง

นอกจากนี้ยังเกิดเครือข่ายในลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ซึ่งหลายโครงการมีการตั้งศูนย์เรียนรู้ในชุมชนขึ้นระหว่างดำเนินโครงการเพื่อถ่ายทอดความรู้และเทคนิคของกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดำเนินโครงการ และศูนย์การเรียนรู้หลายแห่งของหลายชุมชนยังคงดำเนินงานต่อไปเพื่อให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนไม่สิ้นสุดลงตามวาระของโครงการ และศูนย์การเรียนรู้เหล่านี้เองที่กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเครือข่ายการทำงานของคนกลุ่มต่างๆ ในชุมชน เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดส่งต่อองค์ความรู้และต้นแบบกิจกรรมการอนุรักษ์จากรุ่นสู่รุ่น เช่น ศูนย์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพชุมชน ที่ตำบลบางกระสอบ อำเภอพระประแดง สมุทรปราการที่ไม่เพียงให้การสนับสนุนเรียนรู้เรื่องถังดักไขมันและการบำบัดน้ำเสียจากครัวเรือน แต่ยังได้พัฒนากลายเป็นศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้และวิจัยเกี่ยวกับหิ้งห้อย แมลงตัวเล็กที่ดำรงและขยายเผ่าพันธุ์ในชุมชนบางกระสอบ อันเป็นผลของการที่แหล่งน้ำในชุมชนคุณภาพดีขึ้นจนเอื้อต่อวงจรชีวิตของหิ้งห้อย

เครือข่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นหลักฐานสำคัญแสดงให้เห็นว่าทุกชุมชนต่างมีศักยภาพในการดูแลสิ่งแวดล้อมและมีส่วนในการสร้างรูปแบบชีวิตและวิถีชุมชนที่ยั่งยืนได้ หากพวกเขาได้รับโอกาสและการสนับสนุน

❖ สนับสนุนวิถีชีวิตที่เกื้อกูลต่อการดำรงอยู่ของธรรมชาติและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

สิ่งสำคัญในการทำงานอนุรักษ์ คือ การสร้างสังคมที่ทำให้มนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติดำรงอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก กล่าวคือ ทั้งมนุษย์และธรรมชาติมีชีวิตรอดภายใต้กรอบการพัฒนาที่ไม่เคยหยุดนิ่ง กิจกรรมของเกษตรกรแห่งอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี เป็นตัวอย่างสำคัญของสัมฤทธิ์ผลนี้ จากวิถีเกษตรกรเคมี ที่ไม่เพียงทำลายสุขภาพตนเองและสุขภาพระบบนิเวศ จากการปนเปื้อนของสารเคมี เกษตรกรบ้านคาหันมาทำเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรกับสุขภาพตนเองและระบบนิเวศมากขึ้น และพวกเขาต่อยอดให้สูงขึ้นไปกว่าการเป็นชุมชนเกษตรอินทรีย์ทั่วไปด้วยการพยายามปลดแอกตนเองจากระบบตลาดที่มีพ่อค้าคนกลางคอยกดราคา พวกเขาสร้างระบบตลาดสินค้าอินทรีย์ของตนเองขึ้นใหม่ ภายใต้แนวคิดการกระจายผลผลิตให้ผู้บริโภคเข้ามามีส่วนร่วม ด้วยการรับซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยตรงจากพวกเขาล่วงหน้า เป็นการประกันว่าเกษตรกรมีตลาดระบายผลผลิตอย่างแน่นอน และผู้บริโภคคนเมืองได้บริโภคผักปลอดสารพิษอย่างแน่นอน รูปแบบวิถีเกษตรกรที่ชาวชุมชนบ้านคาพร้อมแรงร่วมใจกันพัฒนาจนประสบความสำเร็จนี้เป็นตัวอย่างที่ดีของวิถีชีวิตในการดำรงอยู่กับธรรมชาติอย่างยั่งยืนทั้งคนและธรรมชาติ

หลายชุมชนที่ให้ความสำคัญกับการเลิกทำเกษตรเคมีมาทำเกษตรอินทรีย์ ได้เรียนรู้การทำความเข้าใจภาพ ผูกอบรวมการทำเกษตรอินทรีย์ ที่น่าสนใจและเป็นผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญยิ่ง คือ การทำงานของชุมชนแผ่นดินทองซอสิบลุมสุลันมิน ในเขตหนองจอก กรุงเทพฯ ที่แม้จะเป็นชุมชนคนเมืองที่วิถีชีวิตไม่ได้พึ่งพิงการเกษตรเต็ม 100 % แต่พวกเขาก็ให้ความสำคัญกับการตอบรับวิถีชีวิตของการทำเกษตรอินทรีย์ หลังจากมีโอกาสได้เรียนรู้และพบว่าเกษตรอินทรีย์ไม่ใช่เรื่องยากและซับซ้อน การทำเกษตรไม่ใช้สารเคมีเพื่อปลูกผักไว้กินเองจึงเกิดเป็นรูปเป็นร่างขึ้น จนหน่วยงานราชการอย่างสถานีตำรวจลำผักชี ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่รับไปเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำแปลงผักอินทรีย์ภายในอาคารที่พักหลังสถานีตำรวจ

นอกจากนี้ยังเกิดต้นแบบในการทำงานอนุรักษ์ รูปแบบอื่น เช่น การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าของ ชาวชุมชนที่อยู่รอบป่าและในเขตป่าอนุรักษ์ เช่น การทำงานของชาวชุมชนต้นน้ำห้วยแม่ขมิ้น ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ ที่ได้รับโอกาสจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ให้เรียนรู้ความรู้พื้นฐานในการลาดตระเวนเพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ด้วยการออกลาดตระเวนร่วมกับเจ้าหน้าที่ได้ หรือรูปแบบการแยกขยะในวัด ซึ่งเป็นแหล่งรวมตัวของ คนจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลงานบุญ การรณรงค์คัดแยกขยะในวัด เช่น กรณีวัดท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ที่ให้ความร่วมมือกับเทศบาลทองผาภูมิ และโรงเรียนทองผาภูมิวิทยา ในจัดตั้งจุดแยกขยะประเภทขวดน้ำพลาสติก เพื่อนำเข้ากระบวนการรีไซเคิลของเทศบาลต่อไป เป็นต้นแบบที่ควรผลักดันให้เกิดขึ้นกับวัดและศาสนสถานของศาสนาอื่นๆ ได้อีกทั่วประเทศ

❖ สร้างรายได้ลดรายจ่าย

หลายกิจกรรมของหลายชุมชนยังทำให้เกิดรายได้และลดรายจ่ายของชุมชน เช่น การกำจัดผักตบชวาที่กีดขวางทางเดินของน้ำด้วยการนำไปผลิตก๊าซชีวภาพเพื่อใช้ในการหุงต้มของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา ปทุมธานี ทำให้พวกเขาสามารถลดรายจ่ายในชุมชนได้เป็นจำนวนมาก เพราะไม่ต้องซื้อก๊าซหุงต้มอีกต่อไป ขณะเดียวกันก็เป็นการรักษาแหล่งน้ำในชุมชนด้วยการลดรายจ่ายจากการปลูกผักกินเองของชาวชุมชนแผ่นดินทอง ซอริอุ้มมุสลิมิน ในเขตหนองจอก กรุงเทพฯ

หรือโครงการแยกขยะของหลายๆ ชุมชน ที่ไม่เพียงทำให้มีการจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ยังทำให้สมาชิกในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำขยะที่คัดแยกแล้วไปขาย เช่น การแยกขยะของชาวบ้านเขตตำบลโมโกรและตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก และของชาวเทศบาลทองผาภูมิ กาญจนบุรี เป็นต้น

บางชุมชนเช่นที่บางกระสอบ อำเภอพระประแดง สมุทรปราการ เราได้เห็นศักยภาพในการสามารถสร้างรายได้เพิ่มต่อไปในอนาคต จากการที่ชาวบ้านสามารถฟื้นฟูระบบนิเวศลำคลองในชุมชนจนทำให้หิ้งห้อยที่เคยสาบสูญไปจากชุมชนกลับคืนมาอีกครั้ง กลายเป็นต้นทุนสำคัญที่จะทำให้ชุมชนพัฒนาต่อไปจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่คนมาชมหิ้งห้อยได้ใกล้กรุงเทพฯ ที่สุด

โครงการรวมใจรักษ์คลองแสนแสบก็เช่นเดียวกัน โดยสมาชิกมีรายได้จากการขายผักปลอดสารพิษ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น ขิงดอง กล้วยฉาบ กล้วยหักมุก และผักต่างๆ

❖ ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

กิจกรรมทั้งหมดของทั้ง 25 โครงการ ของชุมชนเล็กที่คิดการใหญ่ในครั้งนี้ ล้วนส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความยั่งยืนของวิถีชีวิตในชุมชนทั้งสิ้น เพราะทุกกิจกรรมล้วนสนับสนุนวิถีชีวิตที่พึ่งพิงกันอย่างยั่งยืนระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ชาวบ้านคลิตี้ แห่งอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ที่ตั้งบ้านเรือนในเขตที่การปนเปื้อนของสารตะกั่วอยู่เต็มใต้ผืนดิน ก็ถือเป็นตัวอย่างหนึ่งของโครงการที่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน กล่าวคือ การเปิดดำเนินการของเหมืองแร่ตะกั่วทำให้เคมีธาตุทางธรรมชาติชนิดนี้กลายเป็นแหล่งสารพิษคุกคามสุขภาพของชาวคลิตี้มานานนับทศวรรษ โครงการรักษาน้ำคลิตี้ อาจเป็นโครงการเดียวที่ไม่ได้ส่งผลต่อคุณภาพของลุ่มน้ำแม่กลองโดยตรง แต่เป็นโครงการที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชุมชนที่ตั้งบ้านเรือนในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำ กิจกรรมสำคัญที่ดึงน้ำธรรมชาติจากห้วยผึ่ง มาให้ชาวบ้านคลิตี้ใช้แทนน้ำจากลำห้วยคลิตี้ และการสอนให้ชาวบ้านรู้วิธีการเบื้องต้นในการตรวจหาการปนเปื้อนของสารตะกั่วในดินและพืชผลที่พวกเขาปลูก ทำให้ลดโอกาสในการรับสารพิษตะกั่วของชาวบ้านลงได้

เกิดการระดมความร่วมมือ เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาความยั่งยืนในการอนุรักษ์น้ำในชุมชน

ในการดำเนินกิจกรรมโครงการ ไม่ได้เพียงแค่เน้นการมุ่งหวังให้เกิดผลในระยะสั้นเท่านั้น ดังนั้น ทุกๆ โครงการ จึงได้มีการทำกิจกรรมต่างๆ บนพื้นฐานของการสร้างความยั่งยืนในการอนุรักษ์น้ำ เช่น การจัดอบรมให้มีความรู้ หรือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม รวมถึง การสร้างความตระหนัก และการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ นอกจากนั้น โครงการฯ ยังได้มีการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน หรือนอกชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความร่วมมือที่เกิดขึ้น เป็นความร่วมมือที่เกิดขึ้นจากหลายหน่วยงานมากมาย เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ วัด ชาวบ้าน นักศึกษา องค์กรในพื้นที่ ฯลฯ เป็นต้น ดังที่ปรากฏในโครงการฯ ต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น

- ความร่วมมือในเรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำสุพรรณบุรี ระหว่างชุมชนโดยรอบ และหน่วยงานในพื้นที่
- ความร่วมมือระหว่างชุมชนบางกระสอบ นักศึกษา และชาวบ้านโดยรอบในการรักษาให้น้ำสะอาดเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของหิ่งห้อย
- ความร่วมมือต่างๆ ของเจ้าหน้าที่รักษาป่าไม้ ชาวบ้าน ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ต่างๆ

ความร่วมมือดังกล่าวที่เกิดขึ้น จะส่งผลเชิงความยั่งยืน ของการอนุรักษ์น้ำในพื้นที่เป้าหมายแล้ว ยังคงมีความร่วมมือหรือความสนใจที่ได้รับจากองค์กรภายนอก กล่าวคือ ความร่วมมือในแง่ของการเผยแพร่รูปแบบและผลการทำงานของโครงการไปสู่ชุมชนที่กว้างขึ้น เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการทำงานร่วมมือกันอย่างต่อเนื่อง โดยโครงการฯ ได้มีการจัดทำสารคดีรวมใจรักษ์น้ำ และหนังสือสรุปภาพรวมโครงการฯ เพื่อเผยแพร่ผลการทำงานของโครงการฯ รวมทั้ง ได้รับการติดต่อจากสื่อมวลชน จาก MCOT-(TBC) ในการเข้าทำรายการโทรทัศน์ เพื่อนำไปเผยแพร่ขยายผลในวงกว้างต่อไป (ภาคผนวก 7: CD รวบรวมสื่อต่างๆ ของโครงการ)

ไทยรัฐสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมของนายอำเภอในโครงการพัฒนาองค์กรชุมชน เพื่อการจัดการเกษตรอินทรีย์ ณ ราชบุรี

3.2.2 กรณีตัวอย่างความสำเร็จ

นอกเหนือจากผลการทำงานในภาพรวมข้างต้นแล้ว โครงการฯ ยังเป็นตัวเชื่อมโยงให้ชุมชนที่เกี่ยวข้อง เกิดการทำงานที่ประสบความสำเร็จ จนสามารถนำไปขยายผลต่อ หรือ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความยั่งยืนในการอนุรักษ์น้ำได้ ดังกรณีตัวอย่างความสำเร็จ ที่ได้สรุปไว้ใน 5 ประเด็นดังต่อไปนี้

- กรณีตัวอย่างที่ 1: เรื่องราวความสำเร็จ “หิ้งห้อย ถึงดักจับไขมัน และพื้นที่สีเขียว”
- กรณีตัวอย่างที่ 2: เรื่องราวความสำเร็จ “ความพึงพาและผูกพันที่ห้วยขมิ้น”
- กรณีตัวอย่างที่ 3: เรื่องราวความสำเร็จ “ภูมิปัญญากะเหรี่ยงในการดูแลผืนดินเพื่อผืนน้ำ”
- กรณีตัวอย่างที่ 4: เรื่องราวความสำเร็จ “พลังงานจากผักตบชวา”
- กรณีตัวอย่างที่ 5: เรื่องราวความสำเร็จ “ศรัทธากับการรักษาสิ่งแวดล้อม”

กรณีตัวอย่าง: เรื่องราวความสำเร็จ“หิ้งห้อย ถังดักจับไขมัน และพื้นที่สีเขียว”

โครงการทำน้ำใสให้คลองสวย และโครงการทำน้ำใสให้คลองสวย 2

กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำพูนบางกระสอบ

“เราไม่เคยรู้มาก่อนเลยว่า ถ้าอยากให้หิ้งห้อยกลับมาต้องทำให้น้ำใส คิดแต่ว่าต้องปลูกต้นลำพู” สุกิจ พลับจ่าง ชาวชุมชนบางกระสอบ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เอ่ยขึ้น เมื่อถูกถามถึง เหตุผลในการพาชุมชนของตนเองเข้าร่วมโครงการรวมใจรักษ์น้ำที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่าง การประปานครหลวง และ UNDP ประเทศไทย

“หลายปีก่อนผมสังเกตเห็นหิ้งห้อยค่อยๆ ลดจำนวนลง ทั้งที่เมื่อก่อนมันมีเยอะแยะมากแถบนี้ ตอนนั้นก็คิดกันว่าจะต้องปลูกต้นลำพู ก็เลยลงไปคลองสำรวจว่าจะปลูกต้นลำพูได้อย่างไร แล้วเราก็ พบว่าน้ำในคลองเน่ามาก มันมีฟองเต็มไปหมดและเหม็นมาก ก็เลยคิดว่าต้องทำให้น้ำสะอาดก่อนอย่าง แรก จะได้ปลูกต้นลำพูได้”

แม้เป้าหมายแรกและเป้าหมายหลักในการฟื้นฟูลำคลองในเขตตำบลบางกระสอบ ซึ่งเป็นส่วน หนึ่งของ “คุ้งบางกระเจ้า” พื้นที่สีเขียวที่ทำหน้าที่ดักจับให้กับกรุงเทพมหานครของสุกิจและชาวบาง กระสอบ จะไม่ได้เพื่อให้คนกรุงเทพฯมีแหล่งน้ำดิบที่มีคุณภาพมากขึ้นสำหรับทำน้ำประปา แต่โครงการ “ทำน้ำใสให้คลองสวย” ที่สุกิจรับตำแหน่งผู้ประสานงานโครงการก็ได้รับการอนุมัติ เพราะไม่ว่าโครงการ จะเกิดขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ใด แต่ปลายทางของผลลัพธ์แล้วน้ำในคลอง เขตบางกระสอบ ซึ่งจะไหลรวม เป็นส่วนหนึ่งของแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นแหล่งน้ำดิบเพื่อการประปาก็จะมีคุณภาพดีขึ้น

ปัญหาหลักสำคัญที่ทำให้น้ำในเขตปอดของกรุงเทพมหานครแห่งนี้เน่าเสียเป็นเรื่องของน้ำทิ้ง จากครัวเรือน กิจกรรมหลักที่พวกเขาทำคือการติดตั้งถังดักจับไขมันในครัวเรือนเพื่อดักจับไขมันจากน้ำ ทิ้งไว้ก่อนที่จะปล่อยมันลงไปสู่ลำคลองหน้าบ้าน ในอดีตบ้านเรือนทุกแห่งในเขตบางกระสอบเทน้ำทิ้ง จากอ่างล้างจาน ลานซักล้าง รวมไปถึงน้ำจากห้องน้ำลงสู่ลำคลองโดยตรง จากวันเป็นเดือน เป็นปี และ หลายๆ สิบปี โดยที่พวกเขาไม่ทันสังเกตว่าน้ำในคลองค่อยๆ เปลี่ยนสี เขียวคล้ำและดำขึ้น ปลาผิวน้ำที่ เคยมีค่อยๆ หายหน้า หิ้งห้อยลดจำนวนลงพร้อมกับการเพิ่มขึ้นของยุง วันที่พวกเขาตระหนักถึงปัญหา เหล่านี้คือวันที่สุกิจเริ่มลุกขึ้นมาส่งเสียงว่า “หิ้งห้อยกำลังจะหมดไป”

หิ้งห้อย แมลงปีกแข็งที่ปล่อยแสงออกมาจากช่วงท้องด้านล่าง เป็นสิ่งมีชีวิตทรงเสน่ห์ที่อยู่คู่กับ ชาวบางกระสอบมาเนิ่นนาน โดยที่ชาวชุมชนไม่รู้เลยว่าเพื่อนร่วมโลกชนิดนี้อ่อนไหวต่อความ เปลี่ยนแปลงของทรัพยากรน้ำมาก เพราะพวกมันต้องวางไข่ในน้ำ เมื่อน้ำเสียพวกมันไม่มีที่วางไข่ ปริมาณตัวเต็มวัยที่คอยบินส่องแสงระยิบระยับก็พลอยลดลง

ถังดักไขมันขนาดเล็กสำหรับติดตั้งในครัวเรือนที่จัดซื้อด้วยงบประมาณของโครงการรวมใจรักษ์น้ำ ถูกนำมากรองรวมที่บ้านสุกิจ ซึ่งดัดแปลงพื้นที่ส่วนหนึ่งให้กลายเป็นศูนย์การเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดประโยชน์ของถังดักไขมันและอธิบายเหตุผลที่ทุกครัวเรือนในชุมชนบางกระสอบควรต้องมีอุปกรณ์ชนิดนี้เพิ่มเข้ามาในรายการของใช้ในบ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของถังที่จะคอยคัดกรองหรือดักจับไขมันจากน้ำเสียของแต่ละบ้านไว้ กรองเฉพาะส่วนที่เป็นน้ำให้ไหลลงไปในลำคลอง ถูกถ่ายทอดให้กับผู้ที่สนใจรับถังนี้ไปติดตั้งโดยไม่มีค่าใช้จ่าย เมื่อมีถังดักไขมันจากน้ำทิ้ง สิ่งที่ได้ตามมาคือไขมันที่ถังดักไว้ได้จากที่เมื่อก่อนไหลลงไปกับกองเป็นตะกอนอยู่ก้นคลอง ทำหน้าที่ตัวเร่งปฏิกิริยาให้น้ำเน่าเหม็นเร็วขึ้น บัดนี้ไขมันเหล่านี้ถูกนำมาใส่ถังใหญ่รวมกันแล้วนำไปแปรรูปให้มีคุณค่าเพิ่มขึ้นด้วยการนำมาทำน้ำหมักชีวภาพสำหรับรดต้นไม้และทำสบู่ใช้เองในชุมชน ยังเป็นการลดปริมาณสารเคมีที่จะไหลลงน้ำซึ่งติดมากับสบู่ทั่วไปที่พวกเขาเคยใช้ลงไปอีก เพราะสบู่ของพวกเขาไม่ใช่สารเคมีในการผลิต

การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเช่นนี้ ทำให้มั่นใจได้ว่าชาวบ้านทุกคนที่ได้รับถังดักไขมันไปจะเข้าใจถึงความสำคัญของอุปกรณ์ตัวนี้และใช้มันอย่างถูกต้อง เพราะพวกเขาต้องใช้เวลาเรียนรู้ปัญหาหนี้เสียที่เกิดขึ้นในคลองรอบชุมชนตัวเองก่อนและตระหนักว่าทุกคนมีส่วนในการทำให้น้ำในชุมชนเสียและทำให้หิ้งห้อยห่างหายไป ชาวบางกระสอบทุกบ้านที่รับถังดักไขมันไป ดำเนินชีวิตไปตามวิถีปกติ พวกเขายังคงปล่อยน้ำเสียจากบ้านเรือนลงลำคลอง เพราะเป็นระบบการระบายน้ำทิ้งที่สะดวกและเหมาะสมกับชุมชนริมน้ำอย่างพวกเขาที่สุด ต่างกันตรงที่หากใครไปสังเกตที่ปลายท่อน้ำทิ้งที่ไหลลงสู่คลองจะเห็นได้ถึงความแตกต่างจากอดีต เพราะปัจจุบันนี้น้ำทิ้งของพวกเขาแทบไม่มีคราบมันๆ ของเศษอาหารรวมทั้งเศษอาหารที่เมื่อก่อนเคยไหลรวมกันลงน้ำ น้ำทิ้งของพวกเขาไม่มีฟองรวมทั้งคราบสารเคมีจากผงซักฟอกและสบู่ เพราะสิ่งต่างๆ เหล่านั้นถูกดักจับเก็บไว้ในถังหมดแล้ว

ไม่นานน้ำในคลองของชุมชน โดยเฉพาะที่อยู่ข้างบ้านที่มีการติดตั้งถังดักไขมันค่อยๆ ใสขึ้น เริ่มมีคนมาขอถังดักไขมันเพิ่ม คราวนี้สุกิจปรับนโยบายจากแจกฟรีเป็นการให้สนับสนุนเงินเล็กน้อยตามกำลัง เพื่อนำเงินที่ได้รับการสนับสนุนนี้ไปซื้อถังดักไขมันเพิ่มมากขึ้น ทำให้ชุมชนลำพูบางกระสอบมีจำนวนถังดักไขมันมากกว่าที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการรวมใจรักษ์น้ำ และพื้นที่ของคลองที่มีน้ำสกปรกขยายออกไปมากขึ้น ภูมิธรรมสำคัญที่เกิดขึ้นคือหิ้งห้อยเริ่มกลับมา

“วันแรกที่ผมเริ่มสังเกตเห็นว่าหิ้งห้อยมีจำนวนมากขึ้น ผมมีความสุขมาก มันเหมือนกับเราได้อนุรักษ์สมบัติทางธรรมชาติไว้ให้ลูกหลาน” สุกิจบอก

จากพื้นที่เริ่มโครงการในตอนแรกที่สุกิจและชาวบางกระสอบต้องการฟื้นฟูสภาพน้ำและรักษาให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ 3 ไร่ วันนี้พื้นที่ของพวกเขาขยายเพิ่มขึ้นเป็น 41 ไร่ ศูนย์การเรียนรู้ของพวกเขาขยายบทบาทจากการให้ความรู้ในชุมชนเป็นห้องเรียนเปิดให้กับนักเรียน นักศึกษา รวมทั้ง ผู้สนใจภายนอกเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของหิ้งห้อย ซึ่งสุกิจบอกว่ามีความรู้เกี่ยวกับหิ้งห้อยอีกมากมายที่แม้แต่ นักวิชาการยังไม่รู้

“ผมเข้าใจมาตลอดว่าต้องมีต้นลำพูถึงจะมีหิ้งห้อย ที่แรกผมถึงเตรียมปลูกต้นลำพู แต่จริงๆ แล้ว ต่อให้มีต้นลำพูแต่น้ำไม่สะอาด ระบบนิเวศไม่เอื้อหิ้งห้อยเขาก็ไม่อยู่ ในทางตรงกันข้าม หากระบบนิเวศ ของน้ำดี สะอาด เหมาะกับวงจรชีวิตของหิ้งห้อยพวกเขาจะอยู่กันได้”

ทุกวันนี้งบประมาณและกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการรวมใจรักษ์น้ำปิดตัวลงแล้ว แต่สูกิจยังคงทำหน้าที่ให้ความรู้ถ่ายทอดประสบการณ์ในการดูแลฟื้นฟูทรัพยากรน้ำและพาหิ้งห้อยกลับบ้านให้กับบุคคลภายนอกที่สนใจ รวมทั้งยังทำบทบาทของนักวิชาการ ศึกษาเรื่องราวของหิ้งห้อยจาก ชีวิตจริงของพวกมัน

กรณีตัวอย่าง: เรื่องราวความสำเร็จ “ความพึงพาและผูกพันที่ห้วยขมิ้น”

โครงการ คน สัตว์ ป่า ยังพึ่งพาและผูกพัน

สมาคมสัตววิทยาแห่งลอนดอน ประเทศไทย

วิเชียร กาบบัวลอย ชาวบ้านชุมชนต้นน้ำห้วยแม่ขมิ้น ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี กำลังนั่งฟังเจ้าหน้าที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางการเดินป่า ที่วิเชียรและเพื่อนร่วมชุมชนอีกประมาณ 10 ชีวิต ที่จะได้ร่วมเดินทางไปพร้อมกับเจ้าหน้าที่ในอีกไม่กี่วันข้างหน้า

ฐานะคนที่อยู่กับป่ามาตลอดชีวิต การเดินป่าไม่ใช่เรื่องที่น่าตื่นเต้น เพราะมันคือส่วนหนึ่งของวิถีประจำวัน แต่การเดินป่าครั้งนี้ของวิเชียรและชาวบ้านคนอื่นๆ แตกต่างไปจากที่เคย เพราะมันเป็นการเดินป่าในฐานะส่วนหนึ่งของทีมลาดตระเวนเพื่อพิทักษ์ผืนป่า ไม่ใช่การเดินทางเพื่อเก็บของป่าล่าสัตว์เหมือนเช่นเคย โครงการคน-สัตว์-ป่า ยังพึ่งพาและผูกพัน เปิดโอกาสให้ชาวบ้านในเขตป่าได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ผืนป่าที่เปรียบเสมือนบ้านหลังใหญ่ของพวกเขา เพื่อเตรียมพร้อมในการเดินป่าลาดตระเวนของชาวบ้าน เจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าได้สอนให้วิเชียรและเพื่อนร่วมทีมรู้จักเทคนิคในการลาดตระเวน ทั้งการอ่านแผนที่เบื้องต้น การใช้ GPS เครื่องนำทางเบื้องต้น การสังเกตและจดบันทึกภัยคุกคามที่พบเห็น รวมไปถึงการดูร่องรอยสัตว์ป่า และตอนนี้พวกเขาพร้อมแล้วสำหรับการเดินป่าในบทบาทหน้าที่ใหม่

“ผมเข้าร่วมลาดตระเวนก็เพื่อรักษาผืนป่าให้ชุมชนและดูแลผืนป่าให้กับคนทั้งประเทศและคนทั้งโลก” วิเชียรกล่าว เมื่อถูกถามถึงเหตุผลในการเข้าร่วมทีมลาดตระเวนอย่างมีส่วนร่วมระหว่างเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่ากับชุมชน

ฐานิสวรรค์ สวัสดิวัตน์ หัวหน้าหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ที่ ศ.ร.2 กล่าวว่า การให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานอนุรักษ์กับเจ้าหน้าที่ว่า เป็นการปลูกจิตสำนึก ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และยังเป็นการเสริมการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย เพราะกำลังเจ้าหน้าที่มีไม่พอ

“การได้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากทำให้พวกเขาสนใจการดูแลป่ามากกว่าการหาของป่าหรือล่าสัตว์แล้ว ชาวบ้านยังเป็นผู้เป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ได้อย่างดี ช่วยลดปัญหาไฟไหม้ป่าและการตัดไม้ทำลายป่า” ฐานิสวรรค์ กล่าว

อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์เป็นส่วนหนึ่งของผืนขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของประเทศไทย มีประชากร 145 ครอบครัวตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตป่าอุทยานฯ แห่งนี้ ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมและเก็บของป่า ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชุมชนในเขตป่าจึงดำรงอยู่มาตลอด เพราะเจ้าหน้าที่ป่าไม้ต้องการพิทักษ์รักษาผืนป่าในขณะที่ชาวบ้านก็ต้องดำรงชีวิตในป่า แต่กลับถูกกันออกจากระบบการดูแลผืนป่าที่พวกเขาจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยมา โดยตลอด ดังนั้นการให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมการดูแลผืนป่าและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในป่า จึงเป็นการเปิดมิติใหม่ในการทำงานด้านอนุรักษ์ ซึ่งเป็นมิติที่ทำให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมในผืนป่า มิติที่ทำให้พวกเขาได้ใช้ความรู้ ความชำนาญ ในฐานะคนของป่ามาทำงานด้านการอนุรักษ์ มิติที่ทำให้พวกเขารู้สึกภูมิใจที่มีส่วนในการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญไว้ให้ลูกหลาน อันหมายถึงความยั่งยืนของการใช้ชีวิตในเขตป่า ความยั่งยืน

ทั้งของวิถีชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติ ดังคำกล่าวของอรุณ สุขจิตดี ผู้จัดการโครงการ คน- สัตว์- ป่า
ยังฟังพาและผูกพันว่า

“ประเด็นปัญหาหลักของที่นี่เป็นเรื่องของความขัดแย้ง เพราะทรัพยากรลดลงเรื่อยๆ ทั้งป่าไม้
และสัตว์ป่า แล้วก็ไปกระทบกับเรื่องน้ำ กลายเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ง่ายๆ โดยให้ใครคนหนึ่ง
ดูแลป่าโดยฝ่ายเดียว ต้องให้ชุมชนและเจ้าหน้าที่ดูแลร่วมกัน”

กรณีตัวอย่าง: เรื่องราวความสำเร็จ “ภูมิปัญญากระเบื้องในการดูแลผืนดินเพื่อผืนน้ำ”

โครงการชั่งตวงวัดแม่คงคา

โรงเรียนบ้านกอม่องทะ

นาย เล็ก และเด็ก ๆ กลุ่มหนึ่งแห่งโรงเรียนกอม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี กำลังช่วยกันขุดหลุมปลูกต้นกล้วยไม้ริมตลิ่งคลองไม้ไผ่ลำขนาดต้นแขนของพวกเราที่ถูกถากปลายจนแหลม ทำหน้าที่แทนเสียม เสี่ยงหัวเราะและรอยยิ้มมาให้เห็นให้ได้ยินตลอดเวลา “ปลูกต้นไม้ไม่ต้องขุดหลุม แล้วเอาต้นไม้วางลง แล้วต้องเอาดินกลบด้วย” นายพูดถึงวิธีปลูกต้นไม้ขณะที่มือก็ทำตามไปด้วย ปิดท้ายขั้นตอนการปลูกต้นไม้ด้วยการหาเศษไม้ไผ่แฉกนั้นมาปักลงไปดินแนบชิดกับลำต้นของกล้วยไม้ที่เพิ่งเอาลงดินไป แล้วดึงหญ้าไกล้มือมาใช้ต่างเชือก ผูกให้ต้นกล้วยยึดติดกับไม้ไผ่นั้นเพื่อใช้เป็นเครื่องช่วยประคองระหว่างรอเวลารากยึดดิน

กิจกรรมการปลูกต้นไม้ริมตลิ่งคลองเช่นนี้ เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการอนุรักษ์น้ำของชาว กอม่องทะ ที่พวกเขาตั้งชื่อว่า “โครงการชั่งตวงวัดแม่คงคา” ชั่งตวงวัดเป็นภาษากระเบื้องหมายถึง ผืนดิน โครงการของพวกเขาก็หมายถึงการดูแลรักษาสายน้ำด้วยการดูแลรักษาผืนดิน การปลูกต้นไม้ริมตลิ่งของเด็ก ๆ คือการปกป้องหน้าดินให้รากไม้ยึดหน้าดินเพื่อไม่ให้ถูกกัดเซาะลงไปในลำคลองยามหน้าน้ำ คลองเล็กคลองน้อยในชุมชนกอม่องทะ มีมากถึงกว่า 20 คลอง สายน้ำของลำคลองเหล่านี้ ไหลรวมลงสู่แม่น้ำรันตี ที่เดินทางต่อไปสู่แม่น้ำแควน้อย ไปยังแควใหญ่ ลงสู่แม่กลอง กลายเป็นน้ำดิบสำหรับทำน้ำประปาให้คนกรุงเทพฯ กล้วยไม้ที่เด็กๆ นำมาปลูกเป็นผลผลิตจากโรงเพาะชำกล้วยไม้ ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในโครงการชั่งตวงวัดแม่คงคาของพวกเรา

นอกเหนือจากการปลูกต้นไม้เพื่อยึดหน้าดินแล้ว ชาวกอม่องทะ ยังปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยมีมันสำปะหลังเป็นหลัก พวกเขาเริ่มหันมาทำเกษตรผสมผสาน จากวัตถุประสงค์แรกที่เพียงแค่ต้องการเอาตัวรอดทางเศรษฐกิจเพราะการปลูกมันสำปะหลังเพียงอย่างเดียวนอกจากจะสร้างรายได้ไม่พอกินไม่พอใช้แล้ว ยังต้องซื้อพืชผักอาหารกินอยู่ แถมยังมีปัญหาเรื่องต้นทุนที่สูงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วยเพราะไม่สามารถหยุดใช้สารเคมีทั้งปุ๋ยและยาฆ่าแมลงได้

“หันมาทำเศรษฐกิจพอเพียงแบบที่ในหลวงสอน ไม่ค่อยรู้หรอกว่าคืออะไร รู้แต่อยากกินอะไรปลูกอย่างนั้น อยากกินแค้ไหนปลูกแค่นั้น ภูมิใจเท่าที่มี” ชาวบ้านที่แนะนำตัวเองสั้นๆ ว่าชื่อลุงต่อเล่าให้ฟัง

ครอบครัวลุงต่อมีพื้นที่ทำกินประมาณ 5 ไร่ จากที่เคยปลูกด้วยมันสำปะหลังเพียงอย่างเดียว วันนี้มีพืชอาหารสารพัดอย่างทั้งผักและผลไม้ ส้มโอและมะละกอยืนต้นอวดลูกดกให้เห็นเป็นระยะ ไกลลับสายตาไปหน่อยเป็นพื้นที่ของกล้วยและไผ่ และอื่นๆ วันนี้นอกจากครอบครัวของลุงต่อแล้วมีชาว กอม่องทะอีก 2 ครอบครัว เปลี่ยนวิถีการเกษตรตามแบบลุงต่อเพราะมองเห็นว่าน่าจะเป็นทางรอดมากกว่าการทนอยู่กับมันสำปะหลังเพียงอย่างเดียว

เกษตรผสมผสานที่ลุงต่อทำโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งจากโครงการชั่งตวงวัดแม่คงคานี้ ไม่เพียงทำให้ลุงต่อมีชีวิตรอดจากการมีรายจ่ายลดลง ทั้งไม่ต้องเสียเงินซื้อสารเคมีทางการเกษตร ทั้งลดรายจ่ายด้านอาหาร เพราะหลายอย่างที่อยากกินมีปลูกอยู่แล้วไม่ต้องเสียเงินซื้อ แต่มัน

ยังหมายถึงทางรอดของแม่น้ำด้วย เมื่อไม่มีการใช้สารเคมีทางการเกษตรปัญหาการตกค้างและปนเปื้อนของสารเคมีในดินก็ลดน้อยลง ทำให้สารเคมีในดินที่จะถูกชะจากน้ำฝนไหลลงสู่ลำน้ำก็ลดน้อยลง

วันนี้แม้โครงการชั่งตวงวัดน้ำที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการรวมใจรักษ์น้ำจะปิดตัวลงแล้วตามวาระของเวลา แต่กิจกรรมการรักษาผืนดินของชาวกองมั่งทะไม่ได้หยุดลงตามไปด้วย พวกเขาทั้งเด็กและผู้ใหญ่มองเห็นหน้าทำให้ชั่งตวงวัด หรือผืนดินของพวกเขาเป็นต้นทางแห่งสายน้ำคุณภาพเพื่อทุกชีวิตที่อยู่กลางน้ำและปลายน้ำลงมา

กรณีตัวอย่าง: เรื่องราวความสำเร็จ “พลังงานจากผักตบชวา”

โครงการชุมชนลาดสวายร่วมใจร่วมสร้างคลองสวายน้ำใส

เครือข่ายชุมชนลาดสวายร่วมใจอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ณ บ้านหลังหนึ่งที่ลาดสวาย ชุมชนชนเมือง ผังตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตจังหวัดปทุมธานี ลำแล บัวตุม ชายวัยกลางคนกำลังทำกับข้าวในครัวหลังบ้านซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งคลองสายหนึ่งในหลายๆ สายของชุมชน

“ผมใช้ไบโอแก๊สที่ได้มาทำอาหาร ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในครัวได้ประมาณ 50%” ลำแล เล่าโดยไม่วางมือและละสายตาจากกระทะที่อยู่ตรงหน้า

เช่นเดียวกับอีกหลายครัวเรือนในลาดสวาย ที่เชื้อเพลิงสำหรับการหุงหาอาหารไม่ต้องมาจากการซื้อแก๊สหุงต้มบรรจุถัง เพราะที่ชุมชนแห่งนี้ชาวบ้านผลิตไบโอแก๊สเพื่อเป็นเชื้อเพลิงตัวเอง จากสิ่งที่ไม่ไม่มีใครต้องการและไม่มีใครคิดว่าจะสามารถแปลงรูปมาเป็นพลังงานชั้นดีได้ นั่นคือ ผักตบชวาและเศษอาหารจากครัวเรือน

ทั้งหมดนี้เริ่มต้นขึ้นในปี 2556 เมื่อวิจิต เครือสุข อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีปทุม บางเขน ซึ่งเป็นชาวลาดสวายคนหนึ่ง อยากเปลี่ยนแปลงสภาพคลองหน้าบ้านที่เปลี่ยนไปจากปัญหาขยะในครัวเรือนและการปล่อยน้ำเสียคลองคลอง เช่น ผงซักฟอก น้ำมัน จึงคิดถึงการสร้างจิตสำนึกให้คนริมคลองรักษาคุณภาพน้ำคลอง ซึ่งแม้ทุกคนอยากเห็นน้ำในคลองใสสะอาดกว่าเดิม แต่ก็ยังมองไม่เห็นวิธีการที่ถูกต้อง

สิ่งที่ได้ดำเนินการหลักคือให้ความรู้และร่วมมือกับเทศบาลเพื่อจัดการน้ำเสีย และเห็นว่าผักตบชวาที่อยู่ในน้ำ ทำให้น้ำไม่มีออกซิเจน เกิดการหมักหมม ซึ่งเดิมทีเทศบาลจะใช้สารเคมี จีดพ่น ทำให้ผักตบชวาทาย และยิ่งจมลงไปได้ น้ำ เช่นเดียวกับสารเคมีที่จีดก็อยู่ในน้ำ น้ำก็ยังเน่าเหมือนเดิม วิจิตคิดถึงการนำผักตบชวาทิ้งออกจากคลองเพื่อให้ออกซิเจนน้ำ โดยแรกๆ เอามาทำเป็นปุ๋ยหมัก เป็นอาหารไส้เดือน แต่เนื่องจากเป็นชุมชนริมคลองในเมือง ชาวบ้านไม่ได้ใช้ปุ๋ยหมัก เลยเปลี่ยนมาเป็นแก๊สหุงต้มซึ่งเหมาะสมกับวิถีชีวิต

“ผมเห็นแล้วเกิดความคิดว่าแทนที่จะนำไปทิ้งเฉยๆ น่าจะนำมันมาทำไบโอแก๊สให้ชาวบ้านใช้ในครัวเรือนได้” วิจิต กล่าว

และนั่นคือจุดเริ่มต้นของโครงการชุมชนลาดสวายร่วมใจร่วมสร้างคลองสวายน้ำใส หนึ่งในโครงการ “รวมใจรักษ์น้ำ” โดยมีวิจิต เป็นหัวหน้าโครงการ และมีชาวบ้านในชุมชนเข้าร่วมถึง 900 ครัวเรือน

ลาดสวายเป็นชุมชนที่ชีวิตพึ่งพิงระบบนิเวศลำคลอง ที่ต้องใช้น้ำที่ไหลหมุนเวียนมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อการเกษตรและในครัวเรือน ปัญหาเกิดขึ้นเมื่อชุมชนเริ่มโตขึ้น หลายบ้านทิ้งของเสียลงลำคลองโดยตรง ที่ไม่เพียงทำให้ระบบน้ำเน่าเสีย แต่สารอินทรีย์ที่อยู่ในของเสียจากครัวเรือน กลายเป็นปุ๋ย

ชั้นดีทำให้ผักตบชวาเติบโต งอกงาม เพิ่มจำนวนจนขัดขวางการหมุนเวียนของน้ำในลำคลอง กลายเป็นมลพิษทางน้ำที่อาจเชื่อมต่อออกไปสู่เส้นเลือดใหญ่อย่างแม่น้ำเจ้าพระยา

ความพยายามรักษาคุณภาพแหล่งน้ำในคลองหน้าบ้านตนเองของสำแล จึงกลายมาเป็นโครงการขนาดเล็ก ที่สมาชิกเกือบทั้งชุมชนมีส่วนร่วม โดยวิจิตเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงคอยประสานการสนับสนุนทางเทคโนโลยี ความรู้ และเงินทุน จนเกิดรูปธรรมในการกำจัดผักตบชวาที่ทำให้ชาวลาดสวายสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนลงได้ด้วย โดยระบบไบโอแก๊สของที่นี่ เริ่มต้นด้วยการเก็บผักตบชวาจากคลองหน้าบ้าน มาสับเป็นชิ้นเล็กๆ เตรียมไว้ หากขนาดย่อม 1 ใบ นำปุ๋ยหมักที่ผลิตเองในชุมชนมาใส่ลงไป ¼ ของถังตามด้วยผักตบชวาสับ และของเสียจากครัวเรือน ปิดฝา แล้วทิ้งไว้ 2-3 สัปดาห์ ปฏิบัติทางเคมีของส่วนผสมทั้งหมดจะทำให้เกิดแก๊สชีวภาพที่สามารถนำมาทำเชื้อเพลิงสำหรับหุงต้มได้ โดยทำระบบเชื่อมต่อการส่งแก๊สจากถังหมักไปยังหัวเตาโดยตรง เพียงเท่านั้นระบบนิเวศของคลองเล็กคลองน้อยในลาดสวายก็สะอาดขึ้น น้ำมีคุณภาพดีขึ้น และชาวบ้านมีแก๊สหุงต้มใช้โดยไม่ต้องมีรายจ่าย

“เราลองผิดลองถูกกันอยู่หลายครั้ง กว่าจะประสบความสำเร็จอย่างที่เห็น” วิจิตกล่าว

ทั้งวิจิตและชาวลาดสวายไม่ยากหยุดการเริ่มต้นและความสำเร็จไว้ที่ชุมชนเล็กๆ ของพวกเขา แต่อยากขยายมันออกยังชุมชนริมคลองอื่นๆ ด้วย

“การผลิตไบโอแก๊สจากผักตบชวาน่าจะเป็นการจัดการคุณภาพน้ำที่มีความยั่งยืน และผมคิดว่าองค์ความรู้ที่น่าจะมีการขยายไปยังชุมชนอื่นๆ ที่มีปัญหาลักษณะเดียวกัน” วิจิตกล่าว

โครงการชุมชนลาดสวายร่วมใจร่วมสร้างคลองสวายน้ำใส ไม่เพียงผลิตไบโอแก๊สจากผักตบชวาเท่านั้น แต่ยังมีการติดตั้งถังดักไขมัน (น้ำเสีย) ครัวเรือน และมีการเพิ่มออกซิเจนในผิวน้ำ

“ลำคลองของลาดสวายมีสภาพแย่งทุกวัน ผมจึงอยากมีส่วนร่วมทำให้น้ำในคลองดีขึ้น” ทรงวิทย์ ศิริวารี ชาวลาดสวายบอกถึงเหตุผลที่เข้าร่วมกิจกรรม

วันนี้แม้โครงการชุมชนลาดสวายร่วมใจร่วมสร้างคลองสวายน้ำใส ของพวกเขาจะสิ้นสุดลงแล้ว แต่ชาวลาดสวายก็ยังคงทำกิจกรรมที่เป็นการรักษาระบบนิเวศคลองในชุมชนของพวกเขาต่อไป ซึ่งนั่นหมายถึงน้ำที่หมุนเวียนลงสู่เจ้าพระยาในบริเวณนี้ก็จะยังคงมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

กรณีตัวอย่าง: เรื่องราวความสำเร็จ “ศรัทธากับการรักษาสิ่งแวดล้อม”

โครงการวัฒนธรรม นำสภาพแวดล้อม

ชมรมวัฒนธรรมนำสภาพแวดล้อม

ครั้งหนึ่งคลองแสนแสบเกือบจะเป็นที่แสนแสนของชาวหนองจอก กรุงเทพมหานคร เพราะปัญหาน้ำเน่าเสีย อันเป็นผลจากการขยายตัวของชุมชนหนองจอกเอง เมื่อประชากรในพื้นที่มากขึ้น การทิ้งของเสีย ส่งผลต่อชีวิตประจำวันของชาวชุมชนที่ทั้งซักผ้า ล้างจาน และรดน้ำต้นไม้ด้วยน้ำจากคลองแสนแสบแห่งนี้ มหาอุทกภัยในปี 2554 ที่พาเอาน้ำจากคลองขึ้นมาท่วมบ้านเรือน เป็นจุดที่ทำให้พวกเขาตระหนักว่าถึงเวลาต้องดูแลรักษาลำคลองสายนี้อย่างจริงจัง

“คลองแสนแสบเป็นเหมือนหัวใจของชาวหนองจอก คราวเรือนที่อยู่ติดคลองใช้ประโยชน์จากน้ำทั้งซักผ้า รดต้นไม้ ล้างจาน เราจึงต้องหาทางทำให้คลองแสนแสบใสสะอาดตลอดไป” วัลลภ เลาะเมะ หัวหน้าโครงการวัฒนธรรมนำน้ำใสสู่คลองแสนแสบกล่าว

เมื่อเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ “รวมใจรักษ์น้ำ” ชาวบ้านที่นี่ได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ขึ้นบนพื้นที่ 200 ตารางเมตร ที่สมาชิกในชุมชนคนหนึ่งบริจาคให้เป็นพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ทำหน้าที่สถานที่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเจตนาดีในการรักษาลำคลองของชุมชน รวมทั้งเป็นศูนย์กลางที่ชาวบ้านในชุมชนจะมารวมตัวกันทำกิจกรรมต่างๆ ทำให้สามารถขยายผลการทำงานในโครงการวัฒนธรรมนำน้ำใสสู่คลองแสนแสบของพวกเขาได้กว้างมากขึ้น

การฟื้นฟูลำคลองแสนแสบของชาวหนองจอกมีทั้งยุทธศาสตร์ในการรับมือกับปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นคือปัญหาน้ำเน่าเสีย และยุทธศาสตร์ในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีกในอนาคต ในส่วนของการรับมือนั้นเป้าหมายอยู่ที่กลุ่มคนโต ที่หลังจากรวมตัวกันวิเคราะห์หาสาเหตุที่น้ำในคลองแสนแสบมีคุณภาพไม่เหมาะสมสำหรับใช้ในชีวิตประจำวันนั้น ก็เป็น ผลมาจากการใช้ชีวิตในแต่ละวันของพวกเขาเอง ที่ถ่ายทอดของเสียจากครัวเรือนโดยเฉพาะน้ำเสียที่เต็มไปด้วยสารอินทรีย์ลงไปในคลองแสนแสบโดยไม่ผ่านการบำบัด

น้ำหมักชีวภาพ (EM) เพื่อใช้บำบัดน้ำเสียในครัวเรือนก่อนปล่อยลงสู่ลำคลอง เป็นทางออกที่พวกเขานำมาใช้ โดยมีหมอดินประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญการผลิตและการใช้น้ำ EM เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับทุกคนโดยมีศูนย์การเรียนรู้ที่พวกเขาตั้งมาเป็นห้องเรียน น้ำ EM ที่พวกเขาผลิตขึ้นเองนั้นนอกจากจะใช้บำบัดน้ำเสียในครัวเรือนแล้วยังใช้เป็นปุ๋ยชีวภาพสำหรับปลูกผักอินทรีย์ด้วย เพราะที่หนองจอกเป็นลักษณะของสังคมผสมผสาน คือ มีวิถีเกษตรตามสังคมชนบทควบคู่กับวิถีของเมือง

สำหรับการป้องกันปัญหาในอนาคต กลุ่มเป้าหมายของพวกเขา คือ เด็กและเยาวชน ในช่วงบ่ายของทุกวันศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้ จะทำหน้าที่เป็นห้องเรียนนอกโรงเรียนให้กับเด็กและเยาวชน พวกเขาจะมารวมตัวกันในชุดนักเรียน ที่ผู้หญิงจะมีฮิญาบ อันเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวมุสลิมกลุ่มศรีระอย่างเรียบร้อย ชุมชนชานเมืองทางตะวันออกของกรุงเทพฯ ชุมชนนี้ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม การเรียนการสอนในศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้จึงใช้สื่อการสอนตามหลักศาสนาอิสลาม (อัลกุรอาน)

ที่นี้เด็กๆ ได้เรียนรู้เรื่องราวของสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะทรัพยากรน้ำที่แวดล้อมชุมชนพวกเขาอยู่ ทั้งสถานการณ์ปัญหา สาเหตุของปัญหา การแก้ไข และการป้องกัน เพราะผู้ใหญ่ที่ชุมชนแห่งนี้เชื่อมั่นว่า การปลูกฝังความรู้เช่นนี้จะเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกและความตระหนักในการดูแลรักษาคลองแสนแสบ ให้กับคนรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นวิธีการอนุรักษ์ลำคลองอย่างยั่งยืนเพราะเป็นผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จะสามารถถ่ายทอดความรู้และจิตสำนึกให้คนรุ่นใหม่กว่าที่กำลังตามมาอีก

“หนูไม่เคยรู้มาก่อนว่าการรักษาสิ่งแวดล้อมทำอะไร แต่ตอนนี้รู้แล้ว เช่น การไม่ทิ้งขยะลง คลอง และการแยกขยะในบ้าน” นูร์อัยนี เจริญวงศ์ หนึ่งในนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกล่าว

ความรู้ที่เด็กๆ ได้รับจากศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้ทำให้พวกเขาช่วยกันคิดสร้างสรรค์กิจกรรมขึ้นมา เพื่อดูแลคลองแสนแสบแห่งนี้ ทั้งการพายเรือเก็บขยะในคลอง การปล่อยยพันธ์ปลา เป็นต้น โดยมีผู้ใหญ่ ในชุมชนคอยให้คำปรึกษาและการสนับสนุน

สุไบตะห์ เจริญวงศ์ ชาวบ้านคนหนึ่งเข้าร่วมโครงการพูดถึงกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์การเรียนรู้ แห่งนี้ว่า “ทำให้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ได้ร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รักษาความสะอาดของคลองแสนแสบ เพื่อ เราได้ใช้คลองแสนแสบปลูกผักอินทรีย์ เช่น ผักบุ้งได้ กิจกรรมสร้างศักยภาพด้านการอนุรักษ์ ทำให้คน ในชุมชนใกล้ชิดกันมากขึ้น”

ปัจจุบันมีประมาณชาวบ้าน 182 ครัวเรือน ที่อาศัยตลอด 3 กิโลเมตร ริมฝั่งคลองเข้าร่วม กิจกรรม

3.3 ความสอดคล้องต่อแนวทางนโยบายของการประปา

ผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวข้างต้น นับว่ามีความสอดคล้องกับความคาดหวังตามแผนนโยบายและแผนงานในอนาคตของการประปานครหลวง ซึ่งโครงการกองทุนขนาดเล็ก เปรียบเสมือนเป็นการดำเนินงานหนึ่งภายใต้ภารกิจความรับผิดชอบต่อสังคมของการประปานครหลวง ที่ดำเนินการในชุมชนที่มีแนวทางการดำเนินงานที่เน้น 1) ความยั่งยืน (Sustainability) 2) ความมั่นคง (Stability) 3) ความเพียงพอ (Sufficiency) และ 4) ความมีสุขภาพอนามัย (Sanitary) ซึ่งเป็นแนวทางที่ยึดมั่นต่อการดำเนินงานของการประปานครหลวงมาโดยตลอด

(ที่มา: http://www.mwa.co.th/ewt_news.php?nid=20646&filename=index)

โดยสามารถยกตัวอย่างได้ดังต่อไปนี้

1) สร้างความยั่งยืน

โครงการกองทุนขนาดเล็ก ภายใต้การสนับสนุนด้านการเงินจากการประปานครหลวง มีแนวทางในการสร้างความยั่งยืนของโครงการฯ ด้วยการพัฒนาช่องทางต่างๆ เพื่อสร้างรายรับให้กับโครงการฯ รวมถึง การพัฒนาโครงสร้างหรือการจัดการของโครงการฯ ให้มีความเป็นระบบมากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความยั่งยืนของกิจกรรมในอนาคต ภายหลังสิ้นสุดงบประมาณที่ได้รับจากการประปา นครหลวง ยกตัวอย่างเช่น

- โครงการพัฒนาเครือข่ายชุมชนต้นน้ำลุ่มน้ำสาขาลำภาชี ที่มีแนวคิดที่จะนำรายได้จากการเข้าเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยวในบริเวณน้ำตกใกล้เคียงมาใช้ในการบริหารจัดการกิจกรรมโครงการฯ

- โครงการฯ รวมใจรักษ์คลองแสนแสบ ที่ อ.หนองจอก ได้มีแนวทางในการขยายความสำเร็จ และความยั่งยืนของโครงการ ผ่านการบริหารจัดการโครงการฯ ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรอย่างมีระบบ

2) เสริมความมั่นคง

แม้ว่า โครงการกองทุนขนาดเล็ก ไม่ได้มีการผลิตน้ำโดยตรง แต่สิ่งหนึ่งที่นับได้ว่า มีความสอดคล้องต่อการเสริมความมั่นคงในการผลิตนี้ คือ การกักเก็บน้ำธรรมชาติเพื่อนำมาใช้อุปโภคบริโภคในชุมชน ยกตัวอย่างเช่น

- โครงการสร้างฝายกั้นถาวร เพื่อการบริหารจัดการน้ำ เพื่อการกักเก็บน้ำไว้ใช้ตามธรรมชาติ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นแหล่งน้ำเพื่อการบริโภคอุปโภคของชุมชน

3) สร้างความเพียงพอ

โครงการกองทุนขนาดเล็ก มีแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ หรือ การป้องกันความเสื่อมสภาพของสิ่งแวดล้อมทางน้ำต่างๆ จนทำให้ความต้องการในการใช้น้ำประปามีปริมาณน้อยลง และนำไปสู่ความพอเพียงระหว่างทรัพยากรทางน้ำและระดับการใช้ที่เหมาะสม ยกตัวอย่างเช่น

- โครงการฯ รวมใจรักษ์คลองแสนแสบ ที่ อ.หนองจอก ที่มีการบริหารจัดการคลองแสนแสบ ไม่ให้เสื่อมสภาพ จนชาวบ้านสามารถนำน้ำมาซักผ้า หรือใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกได้
- โครงการพัฒนาองค์กรชุมชนเพื่อการจัดการเกษตรอินทรีย์ โดยพัฒนาแนวทางป้องกันการทำลายน้ำ เช่น ทำเกษตรอินทรีย์ โดยไม่ใช้สารเคมี ซึ่งจะทำให้น้ำในชุมชนยังคงความมีคุณภาพและนำกลับมาใช้ได้

4) ส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน

โครงการขนาดเล็ก ได้มีการอนุรักษ์ระดับคุณภาพน้ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ยกตัวอย่างเช่น

- โครงการพัฒนาองค์กรชุมชนเพื่อการจัดการเกษตรอินทรีย์ ที่มีการสร้างความร่วมมือกับ โรงพยาบาล โรงเรียน เพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้ตระหนักเรื่องการส่งเสริมสุขภาพในสมาชิกชุมชน พร้อมกับการอนุรักษ์จัดการน้ำ เพื่อให้ร่วมกันรักษาคุณภาพของน้ำ และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสียที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้

4. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

สำหรับปัญหา และความท้าทายตลอดระยะเวลา 5 ปี พร้อมด้วยข้อเสนอแนะ สามารถสรุปสำคัญได้โดยแยกเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้ คือ

ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากการดำเนินงานโครงการกองทุนขนาดเล็ก

- มีความเปลี่ยนแปลงทางด้านภูมิอากาศ เช่น มีความแห้งแล้ง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้ได้ โดยโครงการสามารถปรับช่วงเวลาและรูปแบบกิจกรรมตามสภาพอากาศที่ไม่แน่นอน
- พื้นที่ปฏิบัติงานตั้งอยู่ไกลและกระจุกกระจาย ทำให้เดินทางลำบาก โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน โดยโครงการควรมีการปรับเวลากิจกรรมเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่วางไว้
- หน่วยงานที่รับผิดชอบบางหน่วยงานยังไม่ให้ความสำคัญของโครงการ หรือประเด็นสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร เช่น โรงงานและร้านอาหารปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำ ดังนั้น ควรมีการประชุมหารือร่วมกัน เพื่อร่วมกันแก้ไขอย่างยั่งยืน
- ทศนคติของกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มมีความเคยชินต่อการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ จึงให้ความร่วมมือค่อนข้างน้อย โครงการจัดกิจกรรมณรงค์เพื่อให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการดูแลสิ่งแวดล้อม และสร้างเครือข่ายแกนนำในการนำร่องเพื่อให้เกิดการยอมรับ
- เกษตรกรขาดความเข้าใจในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น ถังดักจับไขมัน เกี่ยวกับการดูแลรักษา จึงควรมีการอบรมให้มีความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ
- การขยายตัวของเมือง ทำให้คนละเลยความสำคัญของการอนุรักษ์น้ำในคลอง ซึ่งควรสร้างค่านิยมให้มีความเหมาะสมระหว่างการใช้ทรัพยากรน้ำ และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากสังคม

ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากการดำเนินงานโครงการในภาพรวม

- โครงการมีข้อจำกัดในการเข้าถึงงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก การเสริมสร้างเครือข่าย ซึ่งรวมถึงความร่วมมือกับแหล่งทุนหรือภาคเอกชน และการเสริมศักยภาพด้านการพัฒนาและเขียนโครงการเป็นการเตรียมความพร้อมของโครงการในระยะยาว
- เงินไขและช่วงเวลารายจ่ายไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากอิงตามช่วงเวลา มากกว่ากิจกรรม เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบเงินไขการจ่ายเงินที่วางไว้ โครงการมีการปรับเวลาในการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงเวลาของงบประมาณแต่ละรอบ ซึ่งเป็นการเสริมศักยภาพให้โครงการมีการวางแผนดำเนินงาน ไม่เพียงแต่กรอบระยะเวลาเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการบริหารจัดการงบประมาณด้วย

5. สรุปค่าใช้จ่ายโครงการฯ พ.ศ. 2554-2559 (ระยะที่ 1)

ตารางสรุปการใช้จ่ายงบประมาณตามหมวดกิจกรรม ในระหว่าง วันที่ 24 มิถุนายน 2554 - 30 กันยายน 2559

จำนวนเงิน (USD) ที่ได้รับทั้งหมด คือ 641,200 (ยอดที่รวมดอกเบี้ยเงินฝาก)

รายละเอียดค่าใช้จ่าย

ปี	รายละเอียด	จำนวน (USD)
2554	1) การสนับสนุนกองทุน	0
	2) จัดติดตามโครงการฯ	421.03
	3) จัดประชุม	2,823.96
	4) สื่อประชาสัมพันธ์	0
	5) เจ้าหน้าที่โครงการ	6,429.85
	6) ค่าใช้จ่ายในสำนักงาน	2,234.83
	7) ค่าบริหารจัดการ	147.66
	8) รายได้/รายจ่ายจากการเปลี่ยนแปลงสกุลเงิน	0
	Sub Total	12,057.33
2555	1) การสนับสนุนกองทุน	106,276.51
	2) จัดติดตามโครงการฯ	1,144.40
	3) จัดประชุม	3,070.87
	4) สื่อประชาสัมพันธ์	0
	5) เจ้าหน้าที่โครงการ	28,534.77
	6) ค่าใช้จ่ายในสำนักงาน	3,592.74
	7) ค่าบริหารจัดการ	3,207.63
	8) รายได้/รายจ่ายจากการเปลี่ยนแปลงสกุลเงิน	142.03
	Sub Total	145,968.95

2556	1) การสนับสนุนกองทุน	101,578.76
	2) จัดติดตามโครงการฯ	2,616.27
	3) จัดประชุม	2,875.81
	4) สื่อประชาสัมพันธ์	2,822.85
	5) เจ้าหน้าที่โครงการ	22,440.27
	6) ค่าใช้จ่ายในสำนักงาน	4,889.66
	7) ค่าบริหารจัดการ	4,116.73
	8) รายได้/รายจ่ายจากการเปลี่ยนแปลงสกุลเงิน	(437.49)
	Sub Total	140,902.86
2557	1) การสนับสนุนกองทุน	115,124.20
	2) จัดติดตามโครงการฯ	2,911.88
	3) จัดประชุม	5,774.41
	4) สื่อประชาสัมพันธ์	1,495.98
	5) เจ้าหน้าที่โครงการ	28,698.34
	6) ค่าใช้จ่ายในสำนักงาน	3,189.46
	7) ค่าบริหารจัดการ	4,715.84
	8) รายได้/รายจ่ายจากการเปลี่ยนแปลงสกุลเงิน	1.33
	Sub Total	161,911.44

2558	1) การสนับสนุนกองทุน	116,508.55
	2) จัดติดตามโครงการฯ	2,378.49
	3) จัดประชุม	3,259.77
	4) สื่อประชาสัมพันธ์	148.08
	5) เจ้าหน้าที่โครงการ	19,547.45
	6) ค่าใช้จ่ายในสำนักงาน	11,187.83
	7) ค่าบริหารจัดการ	4,590.94
	8) รายได้/รายจ่ายจากการเปลี่ยนแปลงสกุลเงิน	(2.84)
	Sub Total	157,618.63
2559	การสนับสนุนกองทุน	11,279.15
	จัดประชุม	634.42
	จัดติดตามโครงการฯ	3,143.98
	สื่อประชาสัมพันธ์	291.94
	เจ้าหน้าที่โครงการ	4,762.19
	ค่าใช้จ่ายในสำนักงาน	416.57
	ค่าบริหารจัดการ	5.66
	รายได้/รายจ่ายจากการเปลี่ยนแปลงสกุลเงิน	463.04
	Sub Total	20,996.95
Grand Total		639,456.16

หมายเหตุ: การรายงานค่าใช้จ่ายข้างต้น ยังไม่สมบูรณ์ (ณ พฤศจิกายน 2559) เนื่องจากอาจยังมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการบางส่วนคงค้างอยู่ ซึ่ง UNDP จะมีรอบการปิดการรายงานค่าใช้จ่ายสิ้นสุดประมาณเดือนมีนาคม 2560 และจะจัดส่งรายงานการเงินสุดท้ายให้ทราบอีกครั้ง

6. แนวทางการดำเนินงานโครงการฯ ระยะที่ 2

จากผลการดำเนินงานต่าง ๆ ข้างต้น การประสานครหลวง และ UNDP ได้เล็งเห็นถึงการสนับสนุนโครงการอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีการพัฒนาโครงการฯ ระยะที่ 2 (2559-2560) ขึ้น โดยมุ่งเน้นไปยังพื้นที่เป้าหมายคลองแสนแสบ ซึ่งข้อเสนอโครงการรวมใจรักษ์น้ำ ระยะที่ 2 นี้ เกิดจากความร่วมมือระหว่างการประสานครหลวง (กปน.) และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เพื่อร่วมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งการสร้างเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบในวงกว้าง และต่อเนื่องที่ยั่งยืน ด้วยการให้ทุนสนับสนุนองค์กรชุมชน/องค์กรพัฒนาเอกชน ให้ดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยมีแผนการดำเนินงานในระยะเวลา 15 เดือน

เป้าหมายหลักในการดำเนินงาน ได้แก่

1. รักษาคุณภาพน้ำ และระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับ พื้นที่ลุ่มน้ำ
2. สร้างความตระหนักและศักยภาพของชุมชนในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำ
3. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อการจัดการระบบนิเวศในลุ่มน้ำหลักอย่างมีประสิทธิภาพโดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และบทเรียน
4. สนับสนุนภารกิจของการประสานครหลวงในโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ประเด็นสำคัญที่หนุนเสริม ต่อยอดและยกระดับการดำเนินงานโครงการฯ

ประเด็นหนุนเสริมนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR) ของ กปน.

1. พื้นที่เป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น และตอบสนองต่อพื้นที่ยุทธศาสตร์ด้าน CSR
2. หนุนเสริม 2 ยุทธศาสตร์หลักด้าน CSR ของ กปน. ได้แก่ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและชุมชน อย่างเป็นรูปธรรม
3. หนุนเสริมกิจกรรมหลักของฝ่าย CSR เช่น กิจกรรมประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ในการเข้าถึงชุมชนในพื้นที่ ในการสร้างศักยภาพการพัฒนาหลาย ๆ ด้าน
4. หนุนเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ในด้านงานพัฒนาและงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนา ยุทธศาสตร์ CSR ที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและความมุ่งหวังของสังคมต่อบทบาทของกปน.

ประเด็นหนุนเสริมความร่วมมือและการพัฒนาศักยภาพระหว่างองค์กร

1. หนุนเสริมการนำนโยบายของ กปน. ลงสู่การพัฒนาชุมชนและการปฏิบัติงานสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยง
2. เชื่อมโยงสำนักงาน กปน. สาขา ที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมาย ให้มีส่วนร่วมในโครงการฯ และประสานการทำงานร่วมกับโครงการขนาดเล็กที่พัฒนาในพื้นที่ ทั้งในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และการสนับสนุนข้อมูลเชิงเทคนิค
3. หนุนเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่ กปน. ในกิจกรรมของโครงการ เช่น การลงพื้นที่เพื่อตรวจเยี่ยมโครงการ การประชุมเชิงปฏิบัติการต่างๆ
4. การนำความรู้ในเชิงเทคนิคของ กปน. ด้านการติดตามคุณภาพน้ำ และการบำบัดคุณภาพน้ำไปทั่วถึงชุมชนเป้าหมาย

ประเด็นหนุนเสริมศักยภาพชุมชน

1. ยกระดับการดำเนินงานโครงการขนาดเล็ก ทั้งในด้านคุณภาพของกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เป็นนวัตกรรมที่ก้าวหน้าและเหมาะสม และในด้านการขยายพื้นที่ดำเนินงานให้ต่อยอดขยายผลไปยังพื้นที่ที่มีศักยภาพข้างเคียง
2. สร้างโมเดลโครงการขนาดเล็ก ที่มีศักยภาพทั้งในด้านองค์ความรู้ การปฏิบัติการ และการขยายเครือข่าย ที่สามารถถ่ายทอดหลักการดำเนินงานให้กับพื้นที่/ชุมชน อื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. หนุนเสริมโครงการขนาดเล็กที่มีศักยภาพ ให้มีแนวทางต่อยอด/ยกระดับกิจกรรมหรือผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ เช่น Eco-tourism การผลิตสบู่จากน้ำมันเหลือใช้ตามแนวทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

ประเด็นหนุนเสริมการจัดการองค์ความรู้ การสรุปบทเรียน การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

1. นอกจากกิจกรรมที่เป็นแนวทางปฏิบัติการของโครงการฯ อยู่แล้ว ได้แก่ กิจกรรมตรวจเยี่ยมโครงการ ประชุมปฏิบัติการเพื่อสร้างศักยภาพ ประชุมปฏิบัติการเพื่อประเมินโครงการกลางปี เป็นต้น ในระยะที่ 2 นี้ จะมีการเสริมการประเมินโครงการและสรุปบทเรียนโดยองค์กรที่มีศักยภาพ จะทำการประเมินและศึกษา
2. หนุนเสริมการผลิตเอกสารและเวทีเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และสรุปบทเรียน
3. หนุนเสริมการผลิตสื่อต่างๆ เช่น วิดีโอสารคดีสั้น ฯลฯ เพื่อเผยแพร่ในวงกว้าง และสร้างความเข้าใจในชุมชน/สังคม ต่อพันธกิจ/ภารกิจ ของ กปน.
4. หนุนเสริมการผลิตสื่อและคู่มือแบบ IEC (Information, Education and Communication)

พื้นที่เป้าหมาย

ในขอบเขตแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำบางปะกง (คลองเชื่อมระหว่าง 2 แม่น้ำ) โดยจะมุ่งเน้นต่อยอดโครงการที่พื้นที่ริมคลองแสนแสบ ในกรุงเทพมหานคร

งบประมาณโดยย่อระยะที่ 2 (2559 – 2560)

การดำเนินงาน	ลักษณะกิจกรรม	2560-2561 (12 เดือน)	2560-2561 (12 เดือน)
		USD	บาท
การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายองค์กรชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำเป้าหมายระหว่างผู้รับทุนในพื้นที่ และหน่วยงานภายใต้การประสานครหลวง	การประชุม/สัมมนา/กิจกรรมอื่นๆ ที่เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยงานต่างๆ	7,000	243,950
การหนุนเสริมงบประมาณการจัดการร่วม (Co-Management) ขององค์กรชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำที่เป็นเป้าหมาย (3 โครงการ)	การสนับสนุนงบประมาณและเทคนิควิชาการ รายโครงการฯ	57,000	1,986,450
การจัดการองค์ความรู้ การเผยแพร่และสรุปบทเรียนของภาพรวมโครงการฯ	การจัดทำและผลิตสื่อต่างๆ เกี่ยวกับความรู้ และข้อมูลด้านการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จของโครงการ เพื่อการขยายผลไปสู่พื้นที่อื่นๆ รวมถึงเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	11,000	383,350
การติดตามและประเมินผล	การให้การสนับสนุนโครงการฯ ผ่านการติดตามในพื้นที่	15,500	540,175
การบริหารจัดการ (Management) โดย UNDP		59,544	2,075,108.4
รวม		150,044	5,229,033.40

*ณ อัตราแลกเปลี่ยนของ UNDP ณ เดือนสิงหาคม 2559 @34.85 บาท/US\$

7. ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 แผนพับแนะนำโครงการ

ภาคผนวก 2 แบบฟอร์มข้อเสนอโครงการ

ภาคผนวก 3 ตัวอย่างแบบฟอร์มรายงานกิจกรรมและการเงิน

ภาคผนวก 4 ตัวอย่างเครื่องมือการติดตามความก้าวหน้าโครงการฯ

ภาคผนวก 5 ตัวอย่างรายงานการติดตามโดยใช้เครื่องมือ

ภาคผนวก 6 ข้อมูลโครงการกองทุนขนาดเล็ก (และความสำเร็จระดับผลผลิต:Output)

ภาคผนวก 7 สื่อที่ผลิตในโครงการ (CD)

ภาคผนวก 1 แผ่นพับแนะนำโครงการ

การขอรับการสนับสนุน

องค์กรชุมชน/องค์กรพัฒนาเอกชนที่สนใจจะต้องเขียนแนวความคิดโครงการ (Concept Paper) ซึ่งชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมคิดและรับรู้ในปัญหาสิ่งแวดล้อม และแนวทางในการแก้ไข ถ้ามีภาพถ่ายและเอกสารประกอบอื่นๆ ก็จะทำให้แนวความคิดโครงการชัดเจนมากขึ้น การเขียนแนวความคิดโครงการให้ใช้แบบฟอร์มตามที่กำหนด โดยมีส่วนประกอบหลักดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวองค์กรที่สนใจขอรับการสนับสนุน ถ้ามีหลายองค์กรร่วมมือกัน ให้บอกชื่อองค์กรหลักที่จะบริหารจัดการโครงการ

- ❖ ประวัติการก่อตั้งองค์กร วัตถุประสงค์หลัก การจดทะเบียน จำนวนเจ้าหน้าที่ หรือสมาชิกงบประมาณประจำปี แหล่งของงบประมาณ และการเป็นเครือข่ายกับองค์กรอื่น
- ❖ กิจกรรมและผลงานที่ผ่านมาขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของสิ่งแวดล้อมในขอบข่ายของกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก และในปัจจุบันได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานใดบ้าง

2. ข้อมูลพื้นที่เป้าหมายและชุมชนเป้าหมาย รวมทั้งประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม

- ❖ บอกตำแหน่งและขอบเขตของพื้นที่เป้าหมาย ว่าเป็นพื้นที่ต้นน้ำ ลุ่มน้ำ พื้นที่ป่า พื้นที่กันชน ที่ราบริมฝั่งพื้นที่การเกษตร พื้นที่ในเขตเทศบาล หรือกิ่งชุมชนเมือง ฯลฯ
- ❖ จำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย อาชีพรายได้ต่อหัวต่อปี
- ❖ ข้อมูลการใช้สารเคมีในการทำเกษตรกรรม และในบ้านเรือน
- ❖ ข้อมูลการใช้พลังงานเฉลี่ยต่อเดือนของชุมชนเป้าหมาย ได้แก่ ไฟฟ้า ก๊าซหุงต้ม พืน ถ่านน้ำมัน เบนซิน น้ำมันดีเซล ฯลฯ
- ❖ เล่าปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมายและความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชุมชน
- ❖ บอกแนวทางในการขอความร่วมมือและสนับสนุนจาก อ.บ.ค. หน่วยงานของรัฐบาลภาคเอกชน องค์กรพัฒนาอื่นๆในพื้นที่

3. กิจกรรมหลักที่องค์กรต้องการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา (ไม่เกิน 5 ข้อ) พร้อมกับบอกงบประมาณที่จะขอจากแผนฯ และงบประมาณสมทบ

4. ขั้นตอนและกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนเป้าหมาย รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ เช่น การประชุมระดมความคิด การได้ไปศึกษาดูงาน ฯลฯ

สนใจเข้าร่วมโครงการ

ส่งแนวความคิดโครงการเพื่อการพิจารณาในเบื้องต้นได้ที่

แผนสนับสนุนโครงการขนาดเล็กโดยชุมชน ภายใต้โครงการรวมใจรักน้ำ (WPP/SGP) ชั้น 12 อาคารองค์การสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200 โทรศัพท์ 02 304 9100 ต่อ 2613 หรือ 2131 และ 1820 โทรสาร 02 280 4294

E-mail: poonsin.sreesangkom@undp.org
suwimol.sereepaowong@undp.org
thadthana.luegthada@undp.org

หมายเหตุ: เนื่องจากแต่ละปี มีองค์กรชุมชน/องค์กรพัฒนาเอกชนยื่นโครงการเสนอขอรับการสนับสนุนเป็นจำนวนมาก ดังนั้นกองทุนฯ จะแจ้งผลการพิจารณาให้กับโครงการที่ผ่านการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น และไม่อาจส่งเอกสารคืนองค์กร

แผนสนับสนุนโครงการขนาดเล็กโดยชุมชน ภายใต้โครงการรวมใจรักน้ำ (Water for People' Partnership: Small Grants Programme)

เกิดจากความร่วมมือระหว่างการประชุมปณครหลวง และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เพื่อร่วมสร้างความเข้มแข็ง และ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งการสร้างเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบในวงกว้าง และต่อเนื่องที่ยั่งยืน ด้วยการให้ทุนสนับสนุนองค์กรชุมชน/องค์กรพัฒนาเอกชนให้ดำเนินการต่างๆ

เป้าหมายหลัก ได้แก่

1. รักษาคุณภาพน้ำ และระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ลุ่มน้ำ
2. สร้างความตระหนักและศักยภาพของชุมชนในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำ
3. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อการจัดการระบบนิเวศในลุ่มน้ำหลักอย่างมีประสิทธิภาพโดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และบทเรียน
4. สนับสนุนภารกิจของการประชุมปณครหลวงในโครงการความรับผิดชอบต่อองค์กรธุรกิจต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

- พื้นที่เป้าหมาย: กำหนดไว้ 2 ลุ่มน้ำคือ
  - ลุ่มน้ำเจ้าพระยา
  - ลุ่มน้ำแม่กลอง

ประเด็นหลักด้านสิ่งแวดล้อมที่ให้การสนับสนุน

1. การลดน้ำเสียจากชุมชน พื้นที่กิจกรรมและ ประตูรั้ว ที่มีทำเลติดกับแหล่งน้ำหรือใกล้เคียงแหล่งน้ำโดยใช้แนวทางชุมชน หรือการประยุกต์ใช้แนวทางของชุมชน ร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. การลดหรือกำจัดสารมลพิษที่ออกฤทธิ์ยาวนาน (Persistent Organic Pollutants) สารเคมีต้องห้ามและที่ต้องจำกัดการใช้ เช่น ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าปลวก ยาปราบวัชพืช ยาป้องกันเชื้อรา ฯลฯ

3. การลดปริมาณขยะในชุมชน เพื่อให้เกิดกระบวนการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Re-use/Recycle) และได้มาซึ่งผลพลอยได้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ ฯลฯ

4. การจัดการพื้นที่ป่าใช้สอย ป่าเสื่อมโทรม ป่าหัวไร่ปลายนา และป่าต้นน้ำ โดยการส่งเสริมวนเกษตร เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน เกษตรทางเลือก และการจัดการน้ำ ฯลฯ

5. การแก้ปัญหาความขัดแย้งเรื่องการใช้ที่ดิน และน้ำ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ และการประกันการใช้น้ำได้ดินอย่างสมดุล

คุณลักษณะของโครงการ

โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจะต้องเสนอกิจกรรมที่จะแก้ไข หรือลดประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมดังที่กล่าวไว้ข้างต้น และต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดของโครงการต้องมาจากชุมชนผ่านกระบวนการระดมความคิด และปรึกษาหารือระหว่างหลายภาคส่วนในชุมชน และต้องสอดคล้องหรือหนุนเสริมนโยบายพัฒนาที่ยั่งยืนและนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล
2. เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชุมชน และต้องใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ 12-18 เดือน
3. มีการสมทบทุนจากชุมชนและองค์กร/หน่วยงานอื่น การสมทบทุนอาจอยู่ในรูปของการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สิน แรงงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งอยู่ในรูปของเงินสด เนื่องจากการสมทบทุนจะทำให้ชุมชนตระหนักในความเป็นเจ้าของโครงการ และมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการอย่างเต็มที่
4. มีลักษณะที่คุ้มค่า ซึ่งอาจพิจารณาจาก
  - ❖ งบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนกับผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ
  - ❖ เมื่อจบประมาณหมด ยังสามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้หรือปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป
  - ❖ สามารถขยายผลหรือให้ชุมชนอื่นๆ นำไปปรับใช้ต่อไปได้

แนวความคิดโครงการรวมใจรักษ์น้ำ (WPP SGP)

ก่อนที่องค์กรชุมชน (Community-based organisations: CBOs) หรือ องค์กรพัฒนาเอกชน (Non-governmental organizations: NGOs) (ที่สนใจขอรับการสนับสนุนจะเขียนข้อเสนอโครงการเต็มรูปแบบ องค์กรควรเริ่มต้นด้วยการเขียนแนวความคิดโครงการเบื้องต้น (Concept Note) ส่งให้คณะกรรมการและฝ่ายเลขานุการ ของ WPP SGP พิจารณาก่อน ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้โอกาสคณะกรรมการฯ ได้ประเมินว่าแนวความคิดโครงการสอดคล้องกับเงื่อนไขของ WPP SGP หรือไม่เพียงพอ ถ้าสอดคล้อง ก็จะแนะนำให้องค์กรเริ่มพัฒนาข้อเสนอเต็มรูปแบบ (Full Proposal) เพื่อให้คณะกรรมการฯ พิจารณาในขั้นตอนต่อไป การเขียนแนวความคิดโครงการประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1. ข้อมูลและประวัติขององค์กรผู้เสนอ (Concept Paper / Pre-Proposal)

กรุณาเติมข้อมูลตามแบบฟอร์มนี้

1. ชื่อองค์กรผู้เสนอ	_____
2. สถานที่ติดต่อ	
ที่อยู่องค์กร	_____
	_____
โทรศัพท์	_____
โทรสาร	_____ E-mail _____
(ถ้าองค์กรยังไม่มี E-mail ก็ให้บอก E-mail ขององค์กรอื่นที่สามารถให้ความสะดวกได้)	

3. ให้เขียนบอกวัตถุประสงค์ และ การกิจหลักขององค์กรผู้เสนออย่างย่อ ๆ (แนบเอกสารที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี)

---

4. วัน เดือน ปี ที่ก่อตั้งองค์กร _____

การจดทะเบียนขององค์กร (ถ้าจดทะเบียน ให้บอกหมายเลข และวันที่จดทะเบียน ไม่เช่นนั้นให้ว่างไว้)

---

5. บุคลากร

5.1 บุคลากรที่รับเงินเดือนประจำ _____ คน

5.2 บุคลากรที่เป็นอาสาสมัคร _____ คน

6. ประสิทธิภาพและผลงานขององค์กร

สถานะการรับทุนจากองค์กร/หน่วยงานอื่น

6.1 ชื่อโครงการ _____

ได้รับสนับสนุนจาก _____

ที่อยู่ _____

ระยะเวลาโครงการ _____ ถึง _____

6.2 ชื่อโครงการ _____

ได้รับสนับสนุนจาก _____

ที่อยู่ _____

ระยะเวลาโครงการ _____ ถึง _____

6.3 ชื่อโครงการ _____

ได้รับสนับสนุนจาก _____

ที่อยู่ _____

ระยะเวลาโครงการ _____ ถึง _____

7. การเป็นสมาชิกหรือหุ้นส่วนการพัฒนา กับองค์กรอื่น และหรือเครือข่ายอื่น ๆ

---

8. ชื่อ ตำแหน่ง และหมายเลขโทรศัพท์ของบุคลากรที่รับผิดชอบและประสานงานแนวความคิดโครงการที่เสนอ

8.1 _____ ตำแหน่ง _____ โทรศัพท์ _____

E-mail _____

8.2	_____ตำแหน่ง_____	โทรศัพท์
	E-mail _____	

9. ชื่อ ตำแหน่ง และหมายเลขโทรศัพท์ของบุคคลที่อ้างอิงได้ในระดับตำบล /อำเภอ /จังหวัด		
9.1	_____ตำแหน่ง_____	โทรศัพท์
	E-mail _____	
9.2	_____ตำแหน่ง_____	โทรศัพท์
	E-mail _____	

ส่วนที่ 2. แนวความคิดโครงการ (Concept Paper / Pre-Proposal)

แนวความคิดโครงการควรมีความยาวประมาณ 3-5 หน้า โดยใช้รูปแบบการเขียนในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ชื่อโครงการที่ขอรับการสนับสนุน

2. พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

3. เนื้อหาแนวความคิดโครงการ (กรุณาตอบคำถามทุกข้อ)

3.1. แนวความคิดโครงการเริ่มต้นมาจากไหน

3.2. ปัญหา/สถานการณ์ที่ต้องการแก้ไข/ปรับปรุงมีอะไรบ้าง

3.3. สาเหตุหลัก/ต้นตอของปัญหา/สถานการณ์มีอะไรบ้าง มีแนวคิดและเหตุผลอย่างไรในการแก้ปัญหา

3.4. มีองค์กรอื่นใดบ้างที่ดำเนินโครงการแก้ไขปรับปรุงปัญหา/สถานการณ์ที่คล้ายเคียงกันอยู่ในพื้นที่เป้าหมายของโครงการหรือพื้นที่ข้างเคียง

3.5. ให้สรุปวัตถุประสงค์ของโครงการ (ไม่เกิน 3 ข้อ)

3.6. กิจกรรมที่จะดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

3.7. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินกิจกรรมและตัวชี้วัด

3.8. คนกลุ่มใดจะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรง

4. ความสอดคล้องกับเงื่อนไขและความต้องการของ WPP SGP

ให้สรุปสั้นๆว่าแนวความคิดที่เสนอเกี่ยวข้องหรือสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเด็นใดบ้าง อย่างไร และ จะมีส่วนหนุนเสริมนโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลอย่างไร

5. โครงสร้างการจัดการโครงการ

5.1 โครงการจะมีโครงสร้างในการจัดการอย่างไรบ้าง (อาจส่งโครงสร้างการจัดการแนบ)

5.2 องค์กรอื่น/หน่วยงานอื่นใดบ้างที่จะมาช่วยสนับสนุนการดำเนินโครงการ

6.ระยะเวลาในการดำเนินการ ให้ออกระยะเวลาเป็นเดือน (16-18 เดือน)

7. งบประมาณ

7.1 งบประมาณที่ต้องการสนับสนุนจาก **WPP/SGP** พร้อมแสดงรายละเอียดตามกิจกรรม

7.2 งบประมาณสมทบอย่างคร่าวๆ พร้อมแหล่งที่มา

8. การส่งแนวความคิดโครงการ เมื่อองค์กรผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมและได้เขียนแนวความคิดโครงการตามกระบวนการแล้ว ให้ส่งไปรอรับการพิจารณาที่

นางสาวสุวิมล เสรีเผ่าวงศ์ กองทุนขนาดเล็ก โครงการรวมใจรักษ์น้ำ (WPP/SGP)

ชั้น 12 UNDP ตึกองค์การสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200

โทร 02 304 9100 ต่อ 2613 หรือ 1820 Fax. 02 280 4294

E-mail poonsin.sreesangkom@undp.org, suwimol.sereepaowong@undp.org

ภาคผนวก 3 ตัวอย่างแบบฟอร์มรายงานกิจกรรมและการเงิน

แบบฟอร์มรายงานความก้าวหน้าของโครงการ (ถ้ากระดาษไม่พอ ให้เพิ่มแผ่นใหม่ แปะภาพถ่าย และเอกสารอื่นๆที่เป็นผลที่ได้รับของโครงการไปด้วย)

Project No: THA/WPPSGP/14/01

Project Title: CBO Development for Organic Farming Management

Implementing NGO/CBO: The Community Organic Farming Development Network

1. การดำเนินกิจกรรม ผลที่ได้รับและตัวชี้วัด

กิจกรรมที่ได้ดำเนินการแล้ว (เฉพาะจากเดือน _____ ถึง เดือน _____)	ผลที่สังเกตได้ ประเมินเป็นตัวเลขได้ ¹

¹ ในด้านต่างๆ ที่โครงการตั้งเป้าหมายไว้ อย่างเช่น คุณภาพน้ำดีขึ้นอย่างไร มีข้อมูลจากการตรวจวัดสนับสนุนหรือไม่ หรือมีพื้นที่ หรือมีพื้นที่ หรือจำนวนครัวเรือนที่ทำการเกษตรยั่งยืนเพิ่มขึ้นแค่ไหน มีตัวเลขสนับสนุนหรือไม่ หรือมีการลดการใช้สารเคมีในการเกษตรลงในปริมาณเท่าไร หรือความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ (นก หนู แมลง ปลา สัตว์น้ำ สัตว์ป่า ฯลฯ) มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากการจัดการระบบนิเวศที่ดีขึ้นหรือไม่ มีอะไรเป็นตัวบ่งชี้

2. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโครงการ การประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการประชาสัมพันธ์

ให้บอกว่าโครงการมีการ (1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโครงการอื่นอย่างไรบ้าง (2) ประสานงานกับหน่วยราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง (3) มีการประชาสัมพันธ์อย่างไร มีนักข่าว นักหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่ออื่น ๆ มาสัมภาษณ์หรือออกข่าวเกี่ยวกับโครงการอย่างไร

3. เล่าประสบการณ์ในการดำเนินโครงการ ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางที่ใช้แก้ไข

4. ต้องการการสนับสนุนในทางเทคนิค การจัดการ หรือการเชื่อมโยงภาคีอย่างไร หรือไม่ โปรดเสนอแนะ

Interim Report on the use of funds (รายงานการใช้เงินประจำงวด)

Project No:

Project Title: CBO Development for Organic Farming Management

Implementing NGO/CBO: The Community Organic Farming Development Network

Total Amount of Funds under the Agreement: THB 663,500

Date of signature of the Agreement (วัน/เดือน/ปี ที่เริ่มข้อตกลง): _____

FOR THE PERIOD COVERING FROM _____ To _____

(รายงานระหว่างช่วงเวลา จาก _____ To _____)

Broad Category of Expenditure (ประเภทค่าใช้จ่าย)	Budget (งบประมาณ)	Expenditure (ใช้ไปแล้ว)	Balance (คงเหลือ)
Administration (บริหารจัดการ)			
1. Honourarium (ค่าตอบแทนผู้ดูแลโครงการ)	-		
2. Coordination (ติดต่อ/ประสานงาน)			
Activities (กิจกรรม)			
1. Building capacity of targeted population by conducting resources inventory, open forum, meeting, and study tours (กิจกรรม 1-4)			
2. Launching development of production standard system of community organic farming (กิจกรรม 5 และ 7-10)			
3. Compiling lessons learnt for knowledge management (กิจกรรม 6 และ 11)			
Total			

Date of the next request for funds (กำหนดการจ่ายเงินงวดต่อไป): _____

Certified by: _____

รับรองความถูกต้อง (_____)

ชื่อ และตำแหน่ง

Date (วัน เดือน ปี): _____

หมายเหตุ: องค์กรผู้รับทุนต้องรับผิดชอบในการเก็บรวบรวมใบเสร็จและหลักฐานการใช้จ่ายเงินทุกรายการเพื่อแสดง เมื่อมีการร้องขอจาก UNDP

FINAL REPORT (รายงานปิดโครงการ)

Project No: THA/WPPSGP/14/01

Project Title: CBO Development for Organic Farming Management

Implementing NGO/CBO: The Community Organic Farming Development Network

วันเริ่มดำเนินการ: _____

วันสิ้นสุดโครงการ: _____

วันประเมินปิดโครงการ: _____

1. สรุปผลผลิต-ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ

ผลผลิต-ผลที่ได้รับ	จำนวน
จำนวนพื้นที่ที่ได้ดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ดิน/พื้นที่ต้นน้ำ	ประมาณหรือเฉลี่ย _____ ไร่
ระยะทางของคลองหรือแม่น้ำ ที่ได้ดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์น้ำ	ประมาณหรือเฉลี่ย _____ กิโลเมตร
จำนวนสารเคมี ปุ๋ยเคมี และสารกำจัดศัตรูพืชที่ลดจำนวนการใช้	ประมาณหรือเฉลี่ย _____ กิโลกรัม
จำนวนปุ๋ยหมัก ที่สามารถผลิตได้	ประมาณหรือเฉลี่ย _____ กิโลกรัม
จำนวนน้ำหมักชีวภาพ ที่สามารถผลิตได้	ประมาณหรือเฉลี่ย _____ กิโลกรัม
จำนวนถังดักไขมันที่ติดตั้ง	ประมาณหรือเฉลี่ย _____ ถัง
อื่นๆ:	
อื่นๆ:	
อื่นๆ:	

2. จำนวนผู้ได้รับผลประโยชน์

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	จำนวนผู้เข้าร่วมฝึกอบรม/สัมมนา /ดูงาน
ครัวเรือนจำนวน _____ ครัวเรือน	ผู้หญิงจำนวน _____ คน
ผู้หญิงจำนวน _____ คน	ผู้ชายจำนวน _____ คน
ผู้ชายจำนวน _____ คน	เด็กจำนวน _____ คน
เด็กจำนวน _____ คน	
กลุ่มชาติพันธุ์อะไร: _____ จำนวน _____ คน	กลุ่มชาติพันธุ์อะไร: _____ จำนวน _____ คน
กลุ่มชาติพันธุ์อะไร: _____ จำนวน _____ คน	กลุ่มชาติพันธุ์อะไร: _____ จำนวน _____ คน

3. งบประมาณ

No.	ชื่อองค์กรหรือแหล่งที่สมทบ	งบประมาณแบบเงินสด (บาท)	งบประมาณแบบไม่ใช่เงินสด (เช่น แรงงาน/ค่าเช่า/เครื่องใช้) คิดเป็นเงิน (บาท)
1	องค์กรผู้รับทุน		
2	ชุมชน		
รวม			
	องค์กรอื่น ๆ /แหล่งอื่น ๆ		
1			
2			
3			
4			
5			
รวม			
รวมทั้งหมด			

Person in charge of the final report: _____

(ชื่อผู้รับผิดชอบทำรายงาน) ( )

ตำแหน่ง _____

วันที่ _____

1. ให้สรุปกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้วตลอดอายุโครงการ และบรรยายผลที่ได้รับและผลประโยชน์ ที่เห็นได้ สังเกตได้ ที่เกิดขึ้นกับชุมชน เป้าหมาย ชุมชนข้างเคียง และผู้เข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ตลอดจนผลประโยชน์ด้านทรัพยากรดินและน้ำ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก พร้อมแนบภาพถ่ายและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ากระดาษไม่พอก็ขอให้เพิ่ม)

กิจกรรม	ผลที่ได้รับ

2. ระบุรูปธรรมของการประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อความยั่งยืนต่อเนื่องของกิจกรรม และการสานเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ เครือข่ายชุมชนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาดำเนินโครงการ

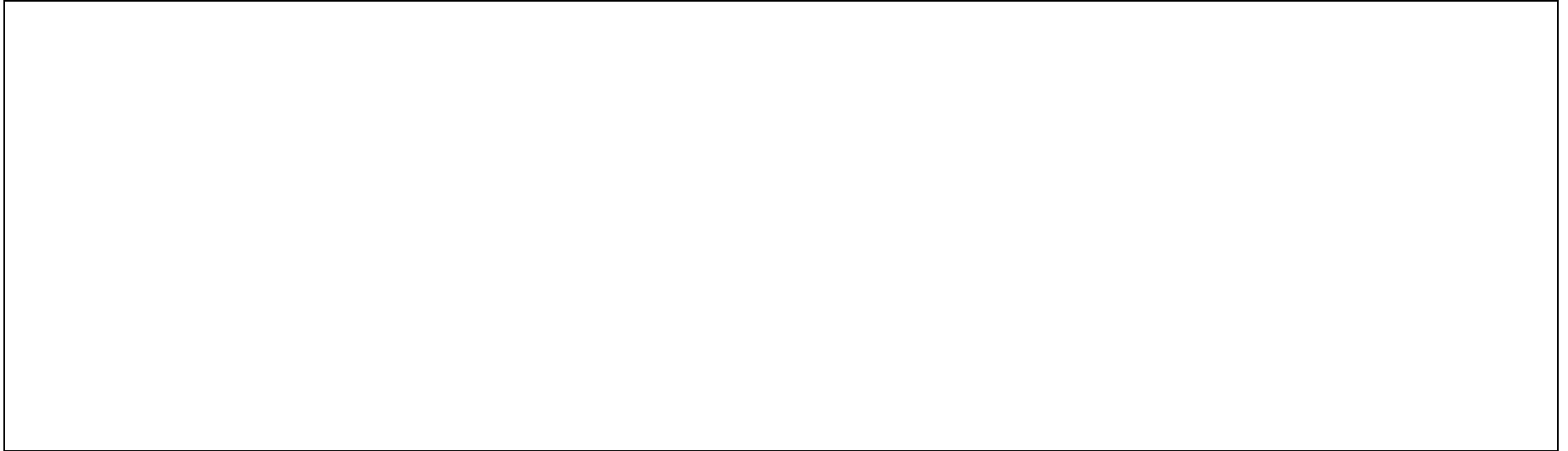
กิจกรรม	ผลที่ได้รับ

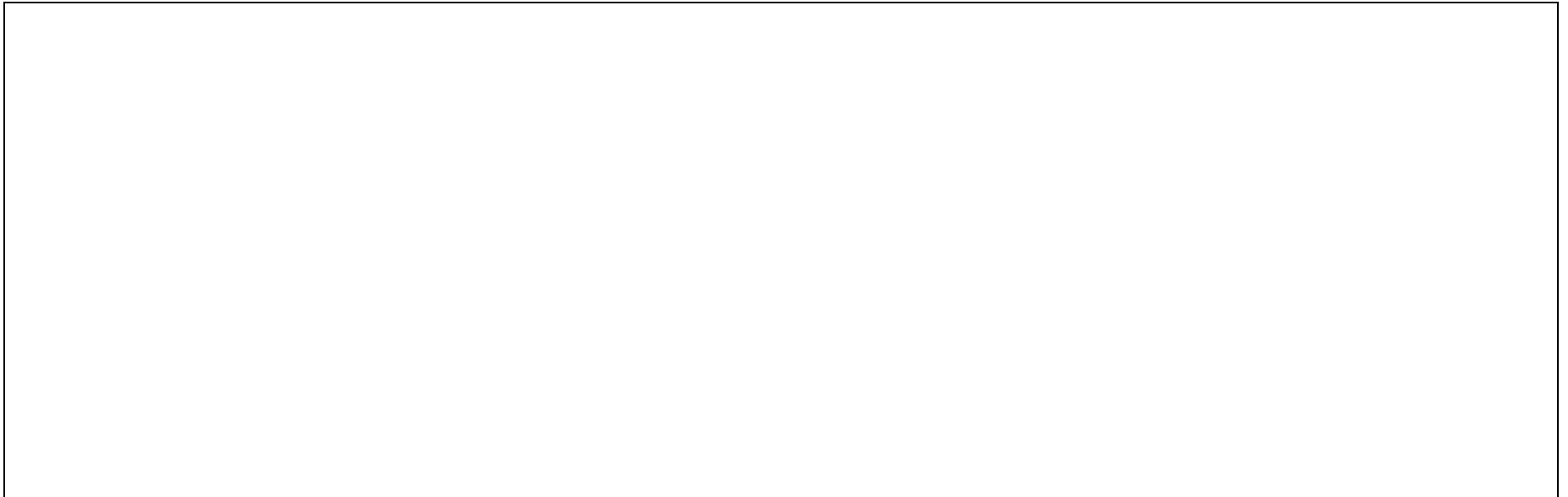
3. ระบุถึงประเด็นที่ชุมชนมีการเสริมสร้างความเข้มแข็ง (เช่น การจัดการคุณภาพน้ำ การจัดการดิน การทำเกษตรอินทรีย์) ในช่วงระยะเวลาการดำเนินโครงการ รวมถึงการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้หญิงและกลุ่มเยาวชน ในการทำกิจกรรมร่วมกันในโครงการ

4. ให้ออกแผนการในอนาคตว่าโครงการและชุมชน จะทำอะไรต่อไปเพื่อความต่อเนื่องและยั่งยืนของโครงการ

5. ให้เล่าประสบการณ์การดำเนินโครงการ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเหตุการณ์ หรือการพัฒนาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินโครงการ

Final Report on the use of funds (รายงานสรุปการใช้เงินของกองทุนฯ)

Project No: THA/WPPSGP/14/01

Project Title: CBO Development for Organic Farming Management

Implementing NGO/CBO: The Community Organic Farming Development Network

Total Amount of Funds under the Agreement: THB 663,500

Date of signature of the Agreement (วัน/เดือน/ปี ที่เริ่มข้อตกลง): _____

FOR THE ENTIRE PERIOD OF THE GRANT (ตลอดทั้งอายุของโครงการ)

Broad Category of Expenditure (ประเภทค่าใช้จ่าย)	Budget (งบประมาณ)	Expenditure (ใช้ไปแล้ว)	Balance (คงเหลือ)
Administration (บริหารจัดการ)			
1. Honourarium (ค่าตอบแทนผู้ดูแลโครงการ)	-		
2. Coordination (ติดต่อ/ประสานงาน)	72,000		
Activities (กิจกรรม)			
1. Building capacity of targeted population by conducting resources inventory, open forum, meeting, and study tours (กิจกรรม 1-4)	188,600		
2. Launching development of production standard system of community organic farming (กิจกรรม 5 และ 7-10)	293,500		
3. Compiling lessons learnt for knowledge management (กิจกรรม 6 และ 11)	26,400		
Total	663,500		

โครงการใช้เงินเป็นจำนวนทั้งสิ้น _____ บาท

โครงการได้รับเงินโอนจากกองทุนรวมใจรักษ์น้ำแล้ว _____ บาท

โครงการต้องการเงินงวดสุดท้ายที่องค์กรสำรองออก

ตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10% ของงบ

(Final amount of fund requested) _____ บาท

Certified by: _____

รับรองความถูกต้อง (_____)

ชื่อ และตำแหน่ง

Date (วัน เดือน ปี): _____

หมายเหตุ: องค์กรผู้รับทุนต้องรับผิดชอบในการเก็บรวบรวมใบเสร็จและหลักฐานการใช้
จ่ายเงินทุกรายการเพื่อแสดง เมื่อมีการร้องขอจาก UNDP

ภาคผนวก 4 ตัวอย่างเครื่องมือการติดตามความก้าวหน้าโครงการ

กลับหน้าสารบัญ

ขอต่อไป

เริ่มใหม่

ข้อ การติดตามความสำเร็จเชิงประสิทธิผลของโครงการ หมายเหตุ: เวลาตอบให้ Click เลือกตัวเลขตามระดับที่จะให้คะแนน	0	1	2	3	ความเห็น/ คำอธิบายเพิ่มเติม
การดำเนินการกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้				3	
2 ณ วันที่ติดตามในพื้นที่ โครงการได้มีการดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ LEVEL 0 = ยังไม่ได้มีการดำเนินการใดๆ ตามแผนที่วางไว้ (ไม่มี P) LEVEL 1 = มี 'P' ประมาณ 1%-49 ของกิจกรรม (น้อยกว่าครึ่ง) LEVEL 2 = มี 'P' ประมาณ 50%-99 ของกิจกรรม (เกินครึ่ง แต่ไม่ครบ) LEVEL 3 = มี 'P' ครบทุกกิจกรรมที่วางแผนไว้ (ณ วันที่ติดตาม)					

หมายเหตุ:

- โปรดเปรียบเทียบกิจกรรมที่เกิดขึ้น กับแผนการดำเนินงานที่ตั้งไว้โดยดูว่า กิจกรรมที่ควรเกิดก่อนหน้าวันติดตาม ได้เกิดขึ้นหรือไม่
- ระบุปัญหา/อุปสรรค หรือ ปัจจัยส่งเสริมใดๆ ที่ทำให้โครงการฯ สามารถ/ไม่ สามารถ ดำเนินงานตามแผนได้ ในช่อง Remark เพื่อการรายงานที่ละเอียดขึ้น

Activities	2015	2016	P	Remark
กิจกรรมที่ 1: อบรมและประชาสัมพันธ์โครงการ	Apr - May		P	
กิจกรรมที่ 2: เปิดโครงการ จัดทำ Big Cleaning Day ปรับภูมิทัศน์บริเวณริมคลองแสนแสบ และภายในชุมชนในสายนา	May		P	
กิจกรรมที่ 3: อบรมหลักสูตรนักสืบสายน้ำให้กับเยาวชน + ปฏิบัติการ	Jun-Aug		P	ตอนการดูแลน้ำ เช่น เรื่องสารเคมี เรื่องศาสนา การปลูกต้นไม้รักษาป่า
กิจกรรมที่ 4: อบรมและสอนทำ EM น้ำ และ EM Ball และถังดักไขมัน (ปฏิบัติการประมาณ 4-5 บ้าน)	Jun-Aug, Dec	Apr, Sep	P	
กิจกรรมที่ 5: สร้างศูนย์เรียนรู้ ใต้ถุน โรงเรือนเพาะชำ โรงปุ๋ย สาธิตถังดักไขมัน และแหล่งเรียนรู้สาธิตเรื่องสิ่งแวดล้อมต่างๆ	Mar	Sept	P	

ภาคผนวก 5 ตัวอย่างรายงานการติดตามโดยใช้เครื่องมือ

สรุปผลการติดตามความก้าวหน้าโครงการฯ

โครงการรวมใจรักษ์น้ำ ในกรุงเทพมหานคร และ จ. ราชบุรี

วันอาทิตย์ที่ 29 – อังคารที่ 31 พฤษภาคม 2559

ความเป็นมา

ภายใต้การบริหารจัดการโครงการรวมใจรักษ์น้ำ เพื่อการสนับสนุนกองทุนขนาดเล็ก รอบที่ 4 ได้มีการสนับสนุนโครงการขนาดเล็กจำนวน 7 โครงการ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เดือนเมษายน 2558 นั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ UNDP จึงได้จัดการติดตามความก้าวหน้าโครงการฯ จำนวน 4 แห่ง ในระหว่างวันที่ 29-31 พฤษภาคม ขึ้น (โดยมีกำหนดการดังเอกสารแนบ 1)

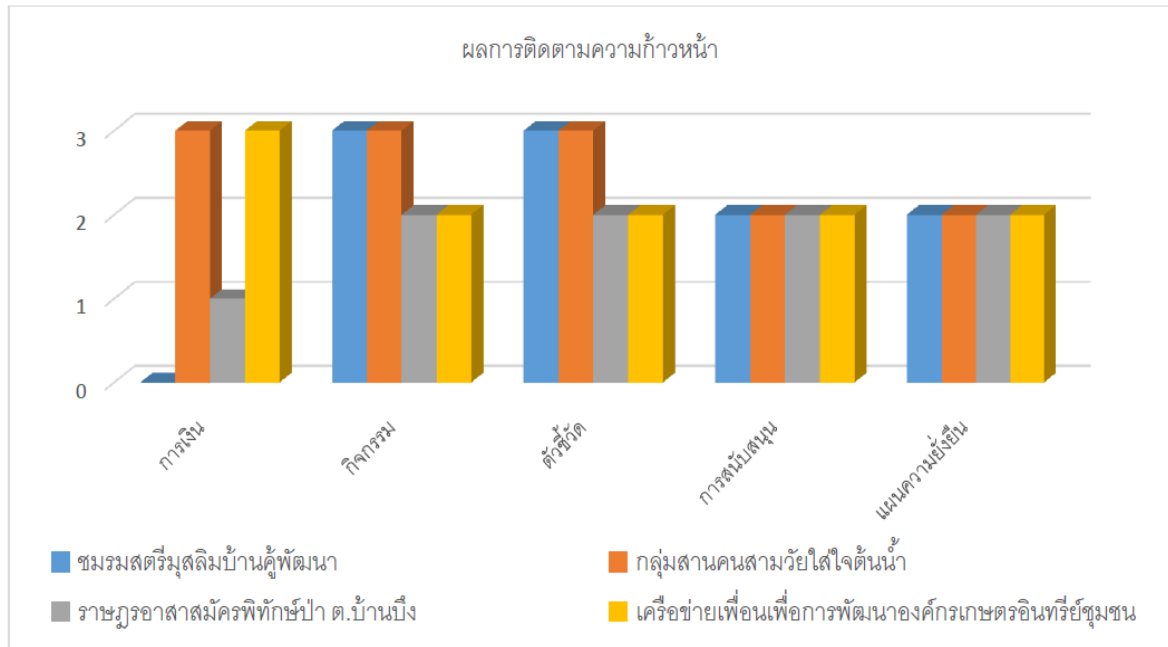
การติดตามความก้าวหน้าในพื้นที่นี้ มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อการติดตามความก้าวหน้า รวมถึงความสำเร็จในระดับเบื้องต้นของโครงการฯ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนต่างๆ ตามความเหมาะสม โดยในการติดตามครั้งนี้ มีการนำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงจากเครื่องมือที่เริ่มโดยแนวคิดของโครงการกองทุนโลกมาใช้ เพื่อให้การติดตามมีแนวทางที่ชัดเจนและนำไปสู่วัตถุประสงค์ของการติดตามได้ชัดเจนขึ้น โดยกลไกการใช้เครื่องมือ มีการประเมินระดับของคะแนนที่เป็นกลไกในเครื่องมือ เริ่มตั้งแต่ระดับ 0-3 ซึ่งแต่ละระดับ ของแต่ละข้อคำถาม จะมีค่านิยามที่แตกต่างกัน ซึ่งระดับ 3 จัดว่า โครงการฯ นั้นมีการดำเนินงานในประเด็นนั้นๆ ดีมาก และในทางตรงกันข้าม ระดับ 0 จัดว่า มีการดำเนินงานที่ควรปรับปรุง

ประเด็นในการติดตาม ประกอบไปด้วย 5 ส่วน คือ 1) การบริหารจัดการด้านการเงิน 2) ความสำเร็จตามแผนกิจกรรมที่วางแผนไว้ 3) ความสำเร็จตามตัวชี้วัดที่วางแผนไว้ 4) ความต้องการด้านการสนับสนุนต่างๆ และ 5) การพัฒนาแผนความยั่งยืนของโครงการฯ

ผลการติดตาม

ผลการจากการติดตามโครงการฯ ในภาพรวม พบว่า โครงการฯ ทั้ง 4 แห่งนี้มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับที่ดี โดยมีประเด็นที่ต้องติดตามต่อไปด้านการบริหารจัดการการเงินเพียงเล็กน้อย และสำหรับประเด็นด้านความต้องการการสนับสนุนต่างๆ UNDP จะพัฒนาแผนการสนับสนุนอย่างเหมาะสมและเป็นไปได้ต่อไป นอกจากนี้ ประเด็นเรื่องแผนความยั่งยืนของโครงการฯ ทุกโครงการฯ มีการพัฒนาแผนและได้มีการดำเนินงานไปบ้างแล้ว

ผลการติดตามรายประเด็น สามารถศึกษาได้จากกราฟประกอบ รวมถึงรายละเอียดต่างๆ ต่อไปนี้

การบริหารจัดการด้านการเงิน

ผลโดยรวมจากการติดตามความก้าวหน้า ไม่พบการใช้เงินอย่างไม่ตรงวัตถุประสงค์โครงการ และมีการบริหารจัดการด้านการเงินที่ถูกต้อง แต่อย่างไรก็ตาม มีโครงการฯ ที่หนองจอกที่ยังไม่มีการจัดการเอกสารที่เป็นระบบ รวมถึง มีโครงการฯ ที่บ้านบึง ที่มีการจ่ายเงินให้กับค่าน้ำมัน แต่ไม่ได้รับใบเสร็จมาจากปั้มน้ำมัน

แผนการติดตามต่อไป: สำหรับโครงการฯ ที่หนองจอก UNDP จะทำการนัดหมายเพื่อติดตามการบริหารจัดการด้านการเงินอีกครั้ง ในเดือนสิงหาคม และสำหรับโครงการฯ ที่บ้านบึง UNDP ได้มีการให้การแนะนำในขณะลงพื้นที่เกี่ยวกับการนำใบเสร็จของโครงการฯ ให้กับปั้มน้ำมันลงลายมือชื่อเป็นผู้รับเงินจากโครงการฯ สำหรับกรณีที่ปั้มน้ำมันนั้นๆ ไม่มีใบเสร็จให้แก่โครงการฯ

ความสำเร็จตามแผนกิจกรรมที่วางไว้

โครงการฯ 2 แห่งสามารถดำเนินกิจกรรมตามแผนงานวางไว้ได้อย่างครบถ้วน ณ วันที่ติดตาม ในขณะที่อีก 2 โครงการฯ สามารถดำเนินการได้มากกว่า 50% แต่ยังไม่ครบทุกกิจกรรมที่วางแผนไว้ โดยเหตุผลหนึ่งของความล่าช้าในการดำเนินกิจกรรมให้ครบถ้วน คือ อากาศที่เปลี่ยนแปลงลงทำให้เกิดความไม่สะดวกในการสร้างเขื่อน

แผนการติดตามต่อไป: UNDP จะมีการติดตามความก้าวหน้าเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมเหล่านี้ต่อไป ในอีก 1 เดือนข้างหน้า

**ภาคผนวก 6: ข้อมูลโครงการกองทุนขนาดเล็ก
(รวมตัวอย่างความสำเร็จระดับผลผลิตที่ได้รับ)**

รอบการสนับสนุนที่ 1

1. โครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่กลอง: ต.แม่จัน อ.อุ้มผาง จ.ตาก
2. โครงการรักเรารักโลก: ต.หนองสาหร่าย อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
3. โครงการรวมใจรักษ์น้ำเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา: ต.ท่าเสา อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี
4. โครงการเครือข่ายโรงเรียนร่วมชุมชนรักเจ้าพระยา: เขต อ. พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์
5. โครงการขยายเครือข่ายชุมชนปลายน้ำ: ชวชมชนบางปรอก ชุมชนบ้านเชียงรากใหญ่ และบ้านปทุม จ.ปทุมธานี
6. โครงการสร้างและศึกษาระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำบางกระสอบ.บางกระสอบ อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

No	ชื่อโครงการ/ องค์กรผู้เสนอ	ชุมชนพื้นที่เป้าหมาย/	วัตถุประสงค์	ตัวอย่างผลผลิตที่ได้รับ (Output)	ระยะเวลา (เดือน)	งบเสนอ (บาท) ที่ ได้รับ	งบสมทบ (บาท)
รุ่นที่ 1							
1	พัฒนาลุ่มน้ำแม่กลองมูลนิธิ / ช่วยเหลือเด็กชายแดน	ลำห้วยกล้อทอและลำห้วย แม่จัน ต.อัมผาง จ.แม่จัน อ. 1,400 ตาก จำนวน ครัวเรือน 12 หมู่บ้าน 30 ชุมชน	1. เพื่อให้เกิดกลุ่มชุมชนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตาม ลุ่มน้ำลำห้วยกล้อทอ และลุ่มน้ำแม่จัน โดยมีกิจกรรม แบ่งเขตพื้นที่ ป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอยที่อยู่อาศัยพื้นที่ทำกินและการ ปลูกป่าทดแทน 2. เพื่อให้แต่ละกลุ่มชุมชนเกิดความเข้าใจ ถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและแนวทางแก้ไข โดยมีกิจกรรมฝึกอบรมและศึกษาดูงาน 3. เพื่อให้แต่ละกลุ่มชุมชนแลเห็น ความสำคัญ และการใช้ประโยชน์ของ พลังงานทดแทน โดยมีกิจกรรม ไฟฟ้า พลังงานน้ำ ปุ๋ยอินทรีย์ ฯลฯ	1. ได้สร้างระบบแก๊สชีวภาพจำนวน 2 ระบบ ในโรงเรียนต้นแบบ 2. ลดการใช้พื้นที่ 480 กก./ปี 3. ลดคาร์บอนไดออกไซด์ 70.4 กก./ปี 4. มีระบบคัดแยกขยะ 30 ชุมชน และมี จุดคัดแยกขยะจำนวน 120 จุด 5. เกิดฝายชะลอน้ำ 12 ฝาย เพื่อ ป้องกันน้ำป่าไหลหลากได้ใน 2 ลำ ห้วย 6. กักเก็บน้ำได้ 12 จุด 7. ชุมชนได้รับประโยชน์ จำนวน 11,749 คน	18	630,000	871,200
2	รวมใจรักษ์น้ำเฉลิมพระเกียรติ พระราช 84/ สำนักงานสมาคม สหพันธ์เกษตรกรภาค ตะวันตก 89	ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จ. กาญจนบุรี	1. เพื่อสร้างจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนให้ ลด การใช้สารเคมีลดขยะของเสียและหัน กลับมาใช้ปุ๋ยที่เป็นชีวภาพมากขึ้นเพื่อ รักษาดินตลอดจนต้นน้ำลำธาร และ แม่น้ำสายหลัก	1. บูรณาการงานแบบมีส่วนร่วมระดับ หมู่บ้าน ● จัดตั้งคณะทำงานการจัดการน้ำป่า ในพื้นที่ 5 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 5 คน	18	593,000	150,000

			2. เพื่อให้สมาชิกในชุมชนเกิดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์น้ำ และเกิดการพึ่งพาตนเองได้ อย่างยั่งยืน 3. เพื่อเป็นต้นแบบการเรียนรู้ให้กับผู้สนใจ ได้ศึกษาตลอดการแลกเปลี่ยนความรู้ให้กับ เครือข่ายในพื้นที่ต่าง ๆ	2. การพัฒนาบุคลากร • อบรมการรักษาป่าต้นน้ำและผลกระทบ ต่อน้ำในการใช้สารเคมี ทำการ เกษตรการผลิปุ๋ยหมัก และการจัดทำบ่อแก๊ส ชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ ฯลฯ • ศึกษาดูงานนอกพื้นที่ 3. จัดทำแปลงสาธิตเกษตรอินทรีย์ หมู่บ้านละ แห่ง 1 4. ทำแปลงสาธิตลดละเลิกการใช้สารเคมี-ที่มีผล กระทบต่อน้ำในพื้นที่ • อบรมเกษตรกรเป้าหมายที่ถูกคัดเลือกให้เป็น แก่นนำ แปลงสาธิตเกษตรอินทรีย์ตัวอย่าง • ทำแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์และวัสดุเหลือใช้ ในแปลงสาธิตเกษตรอินทรีย์และน้ำหมัก ชีวภาพ			
3	เครือข่ายโรงเรียนร่วมชุมชน อนุรักษ์เจ้าพระยา /โรงเรียนอนุบาลพยุหะคีรี (วัดพระปรางเหลือง)	โรงเรียนริมแม่น้ำเจ้าพระยา 5 โรงเรียน พร้อมชุมชนที่อยู่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	1. เพื่อให้บุคลากร นักเรียน และชุมชน พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาเกิดความตระหนัก เห็นคุณค่าการรักษาน้ำ อนุรักษ์เจ้าพระยา 2. เพื่อให้บุคลากร นักเรียน และชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีส่วนร่วม ปฏิบัติ	1. ได้เครือข่ายที่เข้มแข็ง เครือข่าย 5 ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็น ศูนย์การเรียนรู้และเฝ้าระวังรักษาน้ำ อนุรักษ์เจ้าพระยา	18	675,000	290,000

			กิจกรรมรักษาน้ำ รักษาเจ้าพระยา และสิ่งแวดล้อม 3. เพื่อให้เกิดเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนลุ่มน้ำเจ้าพระยาปฏิบัติกิจกรรมรักษาน้ำ รักษาเจ้าพระยาที่เป็นรูปธรรมชัดเจน และยังยืน	2. มีเวทีประชาคมอย่างต่อเนื่องและได้ข้อตกลงในการรักษาน้ำ รักษาเจ้าพระยาร่วมกันของเครือข่ายและภาคส่วนต่างๆ ซึ่งก็คือ ปฏิญญาร่วมใจรักษาน้ำ "รักษเจ้าพระยา" 3. มีการติดตั้งถังดักไขมันในสถานประกอบการ ร้านค้า คริวเรือน และโรงเรียน ที่เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อป้องกันการปล่อยทิ้งน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำ 4. มีการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง มีผลิตภัณฑ์รีไซเคิล ลดปริมาณขยะได้ และปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 5. ลดการใช้สารเคมีในชีวิตประจำวันและจากภาคการเกษตร ได้รับประทานผักปลอดสารพิษ			
4	ขยายเครือข่ายชุมชนคนปลายน้ำ / เครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี	ชุมชนบางปรอก ชุมชนบ้านปทุม ชุมชนบ้านเชียงรากใหญ่ ชุมชนบ้านกระแซง	1. เพื่อจัดระบบการจัดการน้ำเสียของหมู่บ้าน จัดสรร 2. เพื่อลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและการลดปริมาณขยะในชุมชน	1. ได้พื้นที่อนุรักษ์เพิ่มขึ้น ได้การดูแลด้านคุณภาพน้ำเพื่อผ่านลงสู่ลุ่มน้ำโดยพื้นที่ตำบลบ้านปทุม สามารถลดเรื่องปริมาณใช้สารเคมีซึ่งนำไปสู่เรื่องการลดค่าใช้จ่ายและแหล่งน้ำที่ดี	12	822,500	183,000

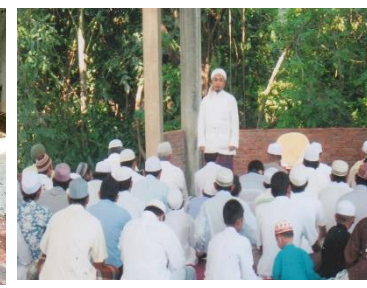
			3. .เพื่อให้เกิดแกนนำเครือข่ายสิ่งแวดล้อม รุ่นที่สอง	2. ได้แกนนำเพิ่มขึ้น 3 พื้นที่ และได้แกน นำแถว 3 ซึ่งเป็นเยาวชน 30 คน เกิด พลังในการขับเคลื่อนงานจนปัจจุบัน สามารถเชื่อมโยงการทำงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ 3. มีการเฝ้าระวังพื้นที่ทั้ง 10 สายคลองที่ ได้รับผิดชอบในการตรวจน้ำ เช่น เรื่องประตุน้ำ ตัวชี้วัดของน้ำ และ แหล่งที่มาของน้ำจุดต่างๆ			
5	รักเรา รักโลก / สถาบัน การเงินชุมชนตำบลหนอง สาหร่าย	จำนวน 9 หมู่บ้าน ในเขต เทศบาลตำบลหนอง สาหร่าย	1. รณรงค์ใช้สารเคมีอย่างเหมาะสมและ ใช้ สารชีวภาพทดแทนการใช้สารเคมีในการ ผลิต 2. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนจัดการขยะแบบมี ส่วนร่วม และสนับสนุนการใช้พลังงาน ทดแทน 3. เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับชุมชน	1. เกิดธนาคารขยะเคลื่อนที่มีสมาชิกผู้รับ ซื้อขยะจำนวน 16 ราย 2. กิจกรรมธนาคารต้นไม้และถนนกินได้ โดยเพาะพันธุ์กล้าไม้แจกให้กับสมาชิก และผู้สนใจมากกว่า 4,000 ต้น และ ปลูกไม้ในพื้นที่สาธารณะได้ 19 ไร่ 3. เกิดกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวปลอดภัย มีสมาชิก 65 คน มีพื้นที่กว่า 200 ไร่ 4. ขยายกลุ่มผู้ใช้พลังงานทดแทนจำนวน 180 ราย ลดการปล่อยของเสียลงสู่ น้ำ	18	913,500	57,520
6.	ทำน้ำใสให้คลองสวย / กลุ่ม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำพูน-บาง กระสอบ	หมู่ที่ 7 ต. บางกระสอบ อ. พระประแดง จ. สมุทรปราการ	1. เพื่อรักษาคุณภาพน้ำในลำคลอง- แม่น้ำ และป้องกันน้ำเสียจาก ชุมชน/แหล่งกำเนิดโดยครัวเรือน	1. ทำให้น้ำทิ้งจาก100ครัวเรือน ในตำบล บางกระสอบ ตำบลทรงคนอง และ ตำบลบางยอ รวมทั้งวัดบางกระสอบ สถานีอนามัยบางกระสอบ โรงเรียนวัด	18	609,050	60,905

			2. เพื่อฟื้นฟูและปรับปรุงสภาพน้ำป่าไม้ รวมทั้งระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำของโครงการ 3. เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง สร้างเครือข่ายอนุรักษ์ฯ ให้เข้มแข็ง เพื่อความยั่งยืนในการดำเนินงาน	บางกระสอบ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ตำบลบางยอ ได้รับการบำบัดดักไขมันและเศษอาหาร ก่อนปล่อยทิ้งลงแหล่งน้ำทั้งคูคลอง และแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งต่อมา อบต.ทรงคนองได้ต่อยอดการติดตั้งถังดักไขมันไปปฏิบัติทั่วทั้งตำบล 2. พื้นที่ชุ่มน้ำสวนป่าลำพูนบางกระสอบ จำนวน 13 ไร่ ได้รับการฟื้นฟูคุณภาพน้ำ และมีการระบายน้ำ ระบบคูคลองมีการหมุนเวียนน้ำที่ดีขึ้น และทำให้ระบบนิเวศอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์และหิ่งห้อย			

รอบการสนับสนุนที่ 2

1. โครงการขังทะริสู่แม่คงคา: บ้านกอม่งทะ อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี
2. โครงการรักษน้ำคลิตี้: บ้านคลิตี้ อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี
3. โครงการทองผาภูมิร่วมใจแควน้อยใสสะอาด: เทศบาลท่าขนุน อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี บ้าน วัด โรงเรียน เทศบาล
4. โครงการคืนชีวิต คืนน้ำใสให้แม่น้ำสุพรรณบุรี ด้วยความร่วมมือภาครัฐ เอกชนและบวร อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี
5. โครงการวัฒนธรรมน้ำภาพวาดล้อม: กระทุ่มราย หนองจอก กรุงเทพฯ
6. โครงการสิ่งแวดล้อมปลอดภัยจิตใจเกิดสุข: ชุมชนมุสลิม แขวงโคกแฝก หนองจอก กรุงเทพฯ

No	ชื่อโครงการ/ องค์กรผู้เสนอ	ชุมชนพื้นที่เป้าหมาย/	วัตถุประสงค์	ตัวอย่างผลผลิตที่ได้รับ (Output)	ระยะเวลา (เดือน)	งบเสนอ (บาท) ที่ได้รับ	งบสมทบ (บาท)
รุ่นที่ 2							
1	คีนชีวิต คีนน้ำใส ให้แม่น้ำ สุพรรณบุรี ด้วยความร่วมมือ ภาครัฐ เอกชนและบวร / มูลนิธิสถาบันชุมชน/	แม่น้ำสุพรรณบุรี ชวง อ.บาง ปลาม้า จ.สุพรรณบุรี ครอบคลุม อปท. จำนวน 9 ที่ ประกอบด้วย 29 ชุมชน 27 วัด และ 16 โรงเรียน	- พัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชนเป็น ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และร่วมวิจัย ทรัพยากรในชุมชน เพื่อการอนุรักษ์ แม่น้ำและสิ่งแวดล้อม - ทำเกษตรอินทรีย์และดำเนินกิจกรรม กับชุมชนริมแม่น้ำตามแผน ยุทธศาสตร์ - รณรงค์และประชาสัมพันธ์โครงการ ผ่านโรงเรียน ชุมชนและ อปท. รวมทั้งจัดเวทีสรุปบทเรียน	- คณะครูทั้ง 16 โรง ที่ได้รับการอบรม แล้ว นำความรู้เกี่ยวกับการ ใช้เครื่องมือ DO (Dissolve Oxygen) ไปดำเนินการอบรมให้กับเด็กนักเรียน ในโรงเรียนทั้ง 16 โรงเรียน รวมแล้ว 1,000 คน สามารถนำเครื่องมือนี้ใช้ ในการตรวจวัดค่าน้ำได้อย่างถูกต้อง - หลังจากโรงเรียนทั้ง 16 โรงที่ร่วม โครงการ ได้ทำการอบรม - ฝึกทดลองวิธีตรวจวัดสภาพน้ำ เพื่อหา ค่าออกซิเจนในน้ำ (DO) ความขุ่นใส อุณหภูมิของน้ำ เป็นเวลา 6 เดือน เริ่ม ตั้งแต่ เดือน สิงหาคม 2556 ถึง มกราคม 2557 โดยทำการวัดค่าน้ำ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง (4 ครั้ง/เดือน) รวม ทั้งหมด 24 ครั้ง - วัดจำนวน วัด ได้แก่ วัดเจ้าขาวและ 2 วัดสวนหงษ์ ได้มีการนำร่อง อนุรักษ์/ ฟื้นฟูอุทยานปลา เพื่อเป็นเขต	18	750,000	602,440

				อภัยทาน และมีกิจกรรมส่งเสริมการ พึ่งพาธรรมชาติเพื่อสร้างจิตสำนึก ร่วมกันในการดูแลรักษาแม่น้ำ			
2	สิ่งแวดล้อมปลอดภัยจิตใจเกิด สุข /ชมรมอนุรักษ์สุขภาพ	ชุมชนแผ่นดินทองชอลิฮ์ลุม สลิมีน มัสยิดชอลิฮ์ลุมสลิ มีน โรงเรียนบ้านลำต้นกล้วย และชุมชนใกล้เคียง	1. จัดทำท่อระบายน้ำพร้อมบ่อบำบัดน้ำ เสียให้กับโรงเรียน มัสยิด และชุมชน 2. ปลูหญ้าแฝก เพื่อทำคันริมคลอง ไม่ให้เกิดดินพังทลาย 3. ส่งเสริมการทำน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ ในครัวเรือนและทำการเกษตร 4. ส่งเสริมปลูกผักปลอดสารพิษ	1. มีการกักตุนน้ำเสียก่อนปล่อยลงในลำ คลองลำปลาทิว น้ำในคลองสามารถ นำไปอุปโภคได้ ใช้น้ำในภาค การเกษตรได้ 2. ริมคลองไม่พังทลาย ถนนริมคลองไม่ ทรุด กำจัดวัชพืชไม่ให้ขึ้นริมคลอง 3. ลดการใช้สารเคมีได้ 60% ลดค่าใช้จ่าย ใน ครัวเรือนและภาคการเกษตร ทำให้สมาชิกในชุมชนมีสุขภาพดีขึ้น 4. ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ให้กับ ครอบครัวมีความรัก ความสามัคคีใน ครัวเรือนและชุมชน	18	517,000	221,600
3	ทองผาภูมิร่วมใจ แควแควน้อย ใสสะอาด/ โรงเรียนอนุบาลทองผาภูมิและ คณะกรรมการสถานศึกษา	พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลท่า ขนุน เทศบาลตำบลทองผา ภูมิ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัด กาญจนบุรี	1. เวทีสร้างการมีส่วนร่วม 3 ครั้ง 2. ค่ายเยาวชนนักสืบสายน้ำ 3. ศึกษาฐานชุมชนต้นแบบด้านการ จัดการสิ่งแวดล้อม 4. สนับสนุนโรงเรียนและครอบครัว ต้นแบบการจัดการขยะและน้ำเสีย จากครัวเรือน คัดแยกขยะ บ่อดัก) ไขมัน EM	1. ชุมชนมีการบำบัดน้ำเสีย ลดปริมาณ ขยะ 2. บ้าน วัด โรงเรียน ได้ร่วมกันจัดทำ จุลินทรีย์ EM (2,800 กิโลกรัม) เพื่อใช้ ในการบำบัดน้ำเสียและมีการคัดแยก ขยะอย่างถูกวิธี 3. ในบ้าน วัด โรงเรียนมีรายจ่ายลด น้อยลงเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายทาง	18	635,000	415,000

			5. เยวชนรณรงค์ “ทองผาภูมิเมืองน่าอยู่” 6. เวทีร่วมสร้างเครือข่ายเครือข่ายใหญ่ใสสะอาด และเวทีสรุปบทเรียน	หนึ่ง เนื่องจากได้มีการจัดทำจุลินทรีย์ EM และแก๊สชีวภาพ 4. มีรายได้จากการจำหน่ายขยะที่คัดแยกอย่างถูกวิธีแล้ว 5. จำนวนถังดักไขมันที่ติดตั้ง 12 ถัง			
4	ช่งทะรีสูแม่คงคา/ โรงเรียนบ้านกองม่องทะ	ชุมชนหมู่บ้านกองม่องทะ ตั้งอยู่ที่ หมู่ 2 ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ของอุทยานทุ่งใหญ่นเรศวรทางฝั่งตะวันตก	1. เวทีสร้างการมีส่วนร่วม แกนนำ-ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ – นักเรียน – ผู้นำชุมชน 2. Big Cleaning Day 3. เพาะข้าวกล้าไม้ 4. ค่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม 5. สนับสนุนโรงเรียน วัด และครอบครัวต้นแบบจัดการจัดการขยะจากครัวเรือน จุลินทรีย์, คัดแยกขยะ EM ปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำ 6. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ 7. เวทีร่วมสร้างเครือข่าย	1. เพาะข้าวกล้าไม้ 3 ชนิด 800 ต้น 2. บริเวณที่มีขยะสมุกอง ได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นธนาคารขยะ เพื่อคัดแยกขยะ 3. มีการอบรมหลักสูตร “ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยปราชญ์ชุมชน 4. มีการปลูกต้นไม้เสริมทำให้ทำให้การพังทลายของแนวตลิ่งริมน้ำลดลง	18	530,000	591,800
5	รักษ์น้ำคลิตี้/ โรงเรียนบ้านทุ่งเสือโทน	บ้านคลิตี้ หมู่ 4 ตำบลชะแล อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	1. จัดเวทีพูดคุยอย่างต่อเนื่อง เพื่อเฝ้าระวัง ลดความเสี่ยง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ดูงานต่างพื้นที่ 2. กิจกรรม “นักสืบสายน้ำ”	1. เด็กและเยาวชนตระหนักถึงผลกระทบจากสารตะกั่วและมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภคพืชผักในชุมชน	18	610,000	303,700

			3. ประชาสัมพันธ์จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลถึงความเสี่ยง 4. ค่ายเยาวชนหลักสูตรการอนุรักษ์น้ำเรียนรู้ท้องถิ่น 5. ทำเกษตรอินทรีย์สาธิต ปลูกพืชผักที่มีในพื้นที่มาทดลองปลูกในที่ปลอดภัย 6. ปรับปรุงระบบกลั่นกรองน้ำและประปา	2. ได้ข้อมูลการตกค้างของสารตะกั่วตามจุดต่าง ๆ ของลำห้วยคลิตี้ และพืชผักต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน 3. ชุมชนและโรงเรียนได้รับรู้ถึงอันตรายจากสารตะกั่ว และสามารถปรับพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการได้รับสารตะกั่ว 4. มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับท้องถิ่น			
6	วัฒนธรรม นำสภาพแวดล้อม/ชมรมวัฒนธรรมนำสภาพแวดล้อม	คลองแสนแสบภายในชุมชนกระทุ่มราย หมู่ ริมคลองแสนแสบทั้ง 1 ผังคลอง 2	1. ดูแลคลอง และสองฝั่งคลอง รักษาความสะอาด ปลูกต้นไม้ ปรับภูมิทัศน์ กำจัดวัชพืชคลอง 2. ส่งเสริมเยาวชนรักษาสีสิ่งแวดล้อม โดยสร้างหลักสูตรเสริมไปในวัฒนธรรมท้องถิ่นและการเรียนอัลกุรอาน 3. ผลิตน้ำ EM ปุ๋ยหมักชีวภาพและปลูกผักปลอดสารพิษ 4. ติดตั้งถังดักไขมันสาธิต เพื่อรักษาคลอง	1. คลองแสนแสบบริเวณชุมชนหมู่ 1 กระทุ่มราย ริมคลองแสนแสบทั้ง 2 ผังคลองมีความสะอาดเพิ่มมากขึ้น บรรยากาศมีความสดชื่นและร่มรื่นมากขึ้น 2. มีการผลิตน้ำหมักชีวภาพ 200 ลิตร/เดือน 3. จำนวนสารเคมี ปุ๋ยเคมี และสารกำจัดศัตรูพืช (กก.) ที่ลดจำนวนการใช้ 100 กิโลกรัม/เดือน 4. จำนวนปุ๋ยหมัก (กก.) ที่สามารถผลิตได้ 100 กิโลกรัม/เดือน	18	596,500	195,500

รอบการสนับสนุนที่ 3

1. โครงการพัฒนาต้นน้ำแม่กลอง: ต.โมโกรและ ต.แม่จัน อ.อุ้มผาง จ.ตาก
2. โครงการร่วมมือร่วมใจรักษ์สิ่งแวดล้อม: เทศบาลตำบลอนเจดีย์ อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี
3. โครงการชุมชนลาดสวายร่วมใจร่วมสร้างคลองสวายน้ำใส: เขตเทศบาลเมืองลาดสวาย อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี
4. โครงการเสริมสร้างศักยภาพและขยายเครือข่ายชุมชนจิตอาสาเฝ้าระวังคุณภาพคลองเชื่อมต่อแม่น้ำเจ้าพระยา ในตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี: ต.เชียงรากน้อย อ.สามโคก จ.ปทุมธานี
5. โครงการชุมชนคนปลายน้ำ ระยะที่ 2: เชียงรากใหญ่, ธัญบุรี และ อ.เมือง ปทุมธานี
6. โครงการทำน้ำใสให้คลองสวय: ต.บางกระสอบ อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

No	ชื่อโครงการ/ องค์กรผู้เสนอ	ชุมชนพื้นที่เป้าหมาย/	วัตถุประสงค์	ตัวอย่างผลผลิตที่ได้รับ (Output)	ระยะเวลา (เดือน)	งบเสนอ (บาท) ที่ได้รับ	งบสมทบ (บาท)
รุ่นที่ 3							
1.	พัฒนาต้นน้ำแม่กลอง / มูลนิธิช่วยเหลือเด็กชายแดน จังหวัดตาก	ตำบลโมโกร จำนวน 1 หมู่บ้าน คือบ้านแม่กลองคี่ (เป็นพื้นที่ใหม่) และตำบล แม่จัน จำนวน 9 หมู่บ้าน (เป็นพื้นที่เดิม) อำเภออุ้ม ผาง จังหวัดตาก รวมทั้งสิ้น เป็น 10 ชุมชน	1. ฝ่ายชะลอน้ำจำนวน 40 ฝ่าย ในพื้นที่ 2 ชุมชน 2. แก๊สชีวภาพจำนวน 2 ระบบ ใน 2 โรงเรียน (ดูแลระบบเดิม) 3. ถังขยะ 40 จุด ใน 10 ชุมชน 4. ปุ่มหมักและสารชีวภาพ 10 โรง ใน 10 ชุมชน 5. เสริม/สร้างพัฒนาศักยภาพ ใน 10 ชุมชน	1. มีโรงเรือนเกษตรอินทรีย์ 5 โรง 2. เกิดกลุ่มเกษตรอินทรีย์ 5 กลุ่ม 3. ลดการใช้สารเคมี 900 ลิตร/ปี 4. กลุ่มเกษตรกร 50 ครอบครัว ได้รับ อาหารปลอดภัยสารพิษ และ ได้รับการ สิ่งแวดล้อมในน้ำและเป็นต้นแบบแก่ บุคคลใกล้เคียง 5. มีระบบการคัดแยกขยะแล้ว 5 ชุมชน และ มีจุดคัดแยกขยะที่เป็นพลาสติก แล้วจำนวน 50 จุด	18	600,000	859,200
2.	ชุมชนลาดสวายร่วมใจร่วม สร้างคลองสวายน้ใส / เครือข่ายชุมชนลาดสวาย ร่วมใจอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมือง ลาดสวาย ประกอบด้วย 2 ชุมชน ดังนี้ 1.หมู่ที่ 8 บ้าน คลองสาม 2. หมู่ที่ 9 บ้าน คลองสาม	1. ตรวจวัดคุณภาพน้ำและแจ้งเตือนระดับ คุณภาพสิ่งแวดล้อม 2. จัดทำเครื่องเติมอากาศแบบชัยพัฒนา และใช้พลังงานทดแทนในการ ขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มออกซิเจนในน้ำ 3. ปฏิบัติการร่วมในการกำจัดผักตบชวา และสร้างมูลค่าของผักตบชวา 4. ทำ EM และฝึกอบรมการจัดทำชุดดัก จับไขมันใช้ในระดับครัวเรือน	1. 900 ครัวเรือนได้รับผลประโยชน์จาก โครงการฯ เช่น ติดตั้งถังดักไขมัน และถังผลิตไบโอแก๊ส 2. เกิดรูปธรรมในการบำบัดน้ำเสียด้วย การเติมอากาศด้วยพลังงาน หมุนเวียน 3. เกิดศูนย์การเรียนรู้การบำบัดน้ำเสีย ด้วยการเติมอากาศด้วยพลังงาน	18	684,750	107,000

			5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในจังหวัดปทุมธานี	แสงอาทิตย์และศูนย์เรียนรู้การกำจัดผักตบชวาให้เป็นประโยชน์ 4. จัดทำหลักสูตรและบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนการบริหารจัดการน้ำเสียอย่างเป็นระบบร่วมกับโรงเรียนในเขตเทศบาล			
3.	ร่วมมือ ร่วมใจ รักษาสีแกดล้อม/ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข ต.ดอนเจดีย์	เทศบาลตำบลดอนเจดีย์ แบ่งออกเป็น 8 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสมอ แบ่งออกเป็น 4 หมู่บ้าน ระยะห่างระหว่างตำบล 2 กิโลเมตร มีโรงเรียนในพื้นที่ 3 แห่งเป็นขยายโอกาส 2 แห่ง นักเรียนประมาณ 800 คน	1. อบรมการทำน้ำหมักชีวภาพ ราชว ราชเวีย 2. แปลงนาสาธิตการลดการใช้สารเคมี 3. ครอบครั้วต้นแบบการคัดแยกขยะในครัวเรือน 4. สร้างจุดสาธิตการทำบ่อหมักแก๊สชีวภาพจากขยะเปียก 5. ค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา 6. อบรมพัฒนานักพูด นักจัดรายการ และจัดรายการเสียงสิ่งแวดล้อม 7. รณรงค์ตลาดนัดร่วมใจ 8. เวทีสภาสิ่งแวดล้อมคนดินแดนยุทธหัตถ์ 9. วงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันต่อเนื่อง	1. เกิดศูนย์เรียนรู้ การผลิตสารชีวภาพตำบลทุ่งสมอ จำนวน 2 แห่ง ตำบลดอนเจดีย์ จำนวน 3 แห่ง 2. ปริมาณขยะน้อยลงโดยวัดจากอัตราการเก็บขยะของ อบต.ทุ่งสมอ ที่ลดจำนวนเที่ยวในการเก็บขยะในแต่ละวันลดจำนวนลง 3. มีกิจกรรมที่ขุดลอกคลองเหมืองยายแจ้วและเหมืองยายทิม ในเขตตำบลทุ่งสมอ ระยะทางรวม 6 กิโลเมตร ซึ่งตื่นขึ้นและคุณภาพน้ำที่ไม่ดีเพราะมีผักตบชวาเป็นจำนวนมาก 4. จัดทำไบโอแก๊สจากถังพลาสติกจากการศึกษาดูงานที่ชุมชนลาดสวาย ตำบลคลอง 3 อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ติดตั้งเป็นต้นแบบในชุมชน จำนวน 6 จุด	18	578,000	156,000

				ตำบลทุ่งสมอ 4 จุด และตำบลดอนเจดีย์ 2 จุด 5. มีการขุดลอกคลอง ระยะทางรวม 6 กิโลเมตร จากกิจกรรมนี้ทำให้คุณภาพน้ำดีขึ้น คนในชุมชนใช้น้ำที่มีคุณภาพ แก้ไขปัญหาน้ำท่วม			
4.	เสริมสร้างศักยภาพและขยายเครือข่าย ยุวชนจิตอาสา เฝ้าระวังคุณภาพ คลองเชื่อมต่อแม่น้ำเจ้าพระยา ในตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี/หมู่บ้านศาลาแดงเหนือ	ชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือ ครอบคลุม 5 คลองหลักที่เชื่อมโยงกับแม่น้ำเจ้าพระยา ช่วงตำบลเชียงรากประกอบด้วย 1. คลองเชียงรากน้อย 2. คลองปากอาจ 3. คลองบ้านพลับ 4. คลองคู และ 5. คลองเปรมประชากร	1. สร้างเครือข่าย เฝ้าระวัง มลพิษทางน้ำ 5 สายคลอง 2. จัดทำแผนที่เดินดิน 5 สายคลอง 3. จัดทำ วงล้อพยากรณ์ สถานการณ์น้ำ 5 สายคลอง 4. จัดทำแผนที่มลพิษทางน้ำ 5 สายคลอง 5. เฝ้าระวังคุณภาพน้ำ 6. จัดทำฐานข้อมูลเฝ้าระวังมลพิษทางน้ำ 5 สายคลอง 7. ถอดบทเรียนการจัดทำแผนที่มลพิษทางน้ำ 5 สายคลอง	1. เครือข่าย ยุวชนจิตอาสา ในพื้นที่ศึกษาที่ขยายขึ้น 2. มีแผนที่เดินดิน และแผนที่มลพิษทางน้ำ 3 สายคลอง (คลองคู คลองเปรมประชากร และคลองเชียงรากน้อย) 3. มีวงล้อพยากรณ์น้ำ 3 สายคลอง 4. ยุวชนฯสามารถ เฝ้าระวังน้ำได้	18	723,125	25,000
5.	ชุมชนคนปลายน้ำ ระยะที่ 2 /เครือข่ายสิ่งแวดล้อมปทุมธานี	พื้นที่ตำบลเชียงรากใหญ่ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี	1. ลงนามความร่วมมือและรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่เป้าหมาย 3 ตำบล 2. ติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียในครัวเรือนน้ำร่อง	1. เกิดธนาคารขยะ 2. เกิดธนาคารน้ำหมัก 3. มีการติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียในครัวเรือน	18	1,212,250	383,500

		พื้นที่ตำบลรังสิต อำเภอ ธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี พื้นที่ตำบลบางกะดี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	3. จัดตั้งธนาคารน้ำหมักชีวภาพ และโรง ปุ๋ยอินทรีย์ 4. จัดตั้งธนาคารขยะ 5. พัฒนาแกนนำเยาวชนอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมระดับตำบล	4. เยาวชนได้รับการพัฒนาศักยภาพ และเป็นแกนนำในการทำงานต่อไป			
6.	ทำน้ำใสให้คลองสวย 2 / กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำพูน บางกระสอบ	พื้นที่ชุมชนใน ต.บาง กระสอบ ต.ทรงคนอง ต. บางยอ ต.ลำโรง จำนวนครอบครัวที่เข้า ร่วมโครงการ : 100 ครอบครัว	1. ติดตั้งถังดักไขมันครัวเรือน 2. หน่วยผลิตน้ำหมักชีวภาพ 3. เสริมสร้างศักยภาพ/กิจกรรมสาธิต/ดู งาน 4. ปรับปรุงพื้นที่ 3 จำนวน 13 ไร่เศษ โดย การจัดวัชพืช ขุดลอกท้องร่องส่วนที่ ดินเขิน ซ่อมแซมท่อระบายน้ำ และปลูก ต้นไม้ทดแทน ประมาณ 1,000 ต้น	1. น้ำทิ้งจาก 100 ครัวเรือน ใน 4 ตำบล ได้รับการบำบัดก่อนปล่อยลงแหล่ง น้ำคูคลอง และแม่น้ำเจ้าพระยา 2. มีน้ำหมักชีวภาพ เป็นปุ๋ยสำหรับพืช และเอื้อประโยชน์ต่อแหล่งน้ำ ธรรมชาติ 3. สร้างเครือข่ายและถ่ายทอดองค์ ความรู้ ต.บางกระสอบ ทรงคนอง บางยอ บางน้ำผึ้ง และ ต.ลำโรง 4. แหล่งฟักักอาศัย ขยายพันธุ์หิ่งห้อย และรักษาความหลากหลายทาง ชีวภาพของพืช สัตว์ และแมลง 5. ขยายพื้นที่ทำให้เครือข่ายชุมชนมหา วงศ์พัฒนา ต.ลำโรง ที่อยู่อีกฟากฝั่ง แม่น้ำเจ้าพระยา มีความตระหนัก เรื่องสิ่งแวดล้อม	15	680,000	550,000

รอบการสนับสนุนที่ 4

1. โครงการคน-สัตว์-ป่า ยังพึ่งพาและผูกพัน: ชุมชนต้นน้ำห้วยแม่ขมิ้น เขตอุทยานแห่งชาติศรีนครินทร์ จ.กาญจนบุรี
2. โครงการรวมใจรักษ์น้ำไม่ทิ้งน้ำมันทอดข้าสู่คุณ คลอง ท่อระบาย: เขตเทศบาลเพชรเมืองทอง อ. แสงหา จ.อ่างทอง
3. โครงการพัฒนาเครือข่ายชุมชนต้นน้ำลุ่มสาขาลำภาชีในพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง ราชบุรี: ลุ่มน้ำภาชี อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี
4. โครงการสร้างฝายกั้นถาวรเพื่อการบริหารจัดการน้ำ: บ้านบึง อ.บ้านคา จ.ราชบุรี
5. โครงการพัฒนาองค์กรชุมชนเพื่อการจัดการเกษตรอินทรีย์ อำเภอบ้านคา ราชบุรี: อ.บ้านคา จ.ราชบุรี
6. โครงการรวมใจรักษ์คลองแสนแสบ: ริมคลองแสนแสบ หนองจอก กรุงเทพฯ
7. โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภาพในการเกษตรเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม: ต. ราชสถิต อ.ไชโย ต. มหาดไทย อ.เมือง ต. ทางพระ อ. โพธิ์ทอง

No	ชื่อโครงการ/ องค์กรผู้เสนอ	ชุมชนพื้นที่เป้าหมาย/	วัตถุประสงค์	ตัวอย่างผลผลิตที่ได้รับ (Output)	ระยะเวลา (เดือน)	งบเสนอ (บาท) ที่ได้รับ	งบสมทบ (บาท)
รุ่นที่ 4							
1.	พัฒนาองค์กรชุมชนเพื่อการจัดการเกษตรอินทรีย์ อ.บ้านคา จ.ราชบุรี /เครือข่ายเพื่อนเพื่อการพัฒนาองค์กรเกษตรอินทรีย์ชุมชน	หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 5/หมู่ที่ 7/หมู่ที่ 10 และตำบลบ้านบึง หมู่ที่ 10 ชุมชนกระเหรี่ยงบ้านบางกะมา	1. สำรวจและประเมินการจัดการระบบฐานข้อมูลการผลิตแปลงผลิต 2. เวทีการจัดการวางแผนการผลิต 3. ประชุมองค์กรผู้ผลิตระดับชุมชน/ระหว่างกลุ่ม/เครือข่าย 4. ศึกษาแลกเปลี่ยนบทเรียนระหว่างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ภาคเหนือ และศึกษาการจัดการระบบหลังเก็บเกี่ยว 5. สรุปบทเรียนแนวทางการจัดการเกษตรอินทรีย์เพื่อลดการใช้สารเคมี 6. โรงเรียนชาวนา: - กิจกรรมการอบรมความรู้เรื่องแมลง/ศัตรูพืช - กิจกรรมการต่อเชื้อจุลินทรีย์และแบคทีเรียชนิดต่างๆ - กิจกรรมการทำฮอร์โมนพืช/เมลิทพันธ์ - กิจกรรมการอบรมการทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยพืชสด	1. เกิดแปลงที่ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ชุมชน จำนวน 10 ราย (แปลง) จำนวน 30 ไร่ 2. เกษตรกรมีผลผลิตตามมาตรฐานอินทรีย์ส่งต่อให้ผู้บริโภคได้อย่างน้อยสัปดาห์ละประมาณ 250 กิโลกรัม = 1,000 กิโลกรัม/เดือน 3. เกิดกองทุนเพื่อรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรที่เข้าร่วมจำนวน 1 กองทุนที่มีรูปแบบบริหารยังอยู่ในกระบวนการพูดคุย 4. เกิดศูนย์การเรียนรู้พัฒนาระบบการผลิตแบบอินทรีย์ชุมชน 1 แห่ง ที่ชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นเกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือฯ ซึ่งประกอบด้วยโรงปุ๋ยหมัก 1 โรง/โรงผลิตเรียนรู้สารชีวภัณฑ์ 1 โรง อยู่ภายในแปลงรวม	14	700,000	202,000

			- กิจกรรมเสริมสร้างความรู้แนวคิดเกษตรอินทรีย์/เกษตรกรรมยั่งยืน/วนเกษตร 7. ฝึกอบรมการตรวจสอบรับรองแบบมีส่วนร่วม 1 ครั้ง 8. สร้างกระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วมแบบ PGS ในแปลงต่างๆ 2 ครั้ง 9. การจัดการองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทดลองแปลงสาธิต	5. ผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ 30,000 กิโลกรัม และน้ำหมักชีวภาพ 1,000 กิโลกรัม 6. จำนวนสารเคมี ปุ๋ยเคมี และสารกำจัดศัตรูพืชที่ลดการใช้ จำนวน 15,000 กิโลกรัม			
2.	พัฒนาเครือข่ายชุมชนต้นน้ำ ลุ่มน้ำสาขาลำภาชีในพื้นที่ อำเภอสนมั่ง จังหวัดราชบุรี/ กลุ่มสานคนสามวัยใส่ใจต้นน้ำ	ลุ่มน้ำห้วยบ่อหวี ชุมชนบ่อหวี หมู่ 4 ต.ตะนาวศรี ลุ่มน้ำห้วยผาก ชุมชนห้วยผาก หมู่ 7 ต.สวนผึ้ง ลุ่มน้ำห้วยบ้านบ่อ ชุมชนผาปก หมู่ 3 ต.สวนผึ้ง พื้นที่เป้าหมายรวม 207 ตร.กม. (บ้านบ่อหวี 63 ตร.กม., บ้านห้วยผาก 58 ตร.กม., บ้านผาปก 87 ตร.กม.) สายน้ำเป้าหมายรวม 39 กม. (ห้วยบ่อหวี 6 กม., ห้วยผาก 7 กม., ห้วยบ้านบ่อ 26 กม. (คลอง/แม่น้ำ))	1. เวทีรวบรวมข้อมูล สำรวจและติดตามสถานการณ์ปัญหาการใช้ดิน น้ำ ป่า และสารเคมี ในพื้นที่ 3 ลุ่มน้ำ 2. เวทีพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชนแม่บ้าน เกษตรกร เด็กและเยาวชน 3. พัฒนาแปลงสาธิตและศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ในชุมชนลุ่มน้ำห้วยผาก 4. กิจกรรมรวมใจรักน้ำ: ป้องกันและดับไฟป่าปลูกป่า, การทำน้ำหมักชีวภาพใช้ในครัวเรือน 5. ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6. เวทีถอดบทเรียนและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม จัดทำสื่อและเผยแพร่	1. กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจร่วมกันในการดูแลรักษาทรัพยากรดิน น้ำ ป่า ยั่งยืน 2. ได้แปลงสาธิตและศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ที่ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการดิน น้ำ ป่า และลดการใช้สารเคมี ให้เกิดความยั่งยืนจำนวน 1 ศูนย์พื้นที่ 10 ไร่ 3. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาปรับใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์ของตนเอง 4. พื้นที่ที่ได้ดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ดิน/พื้นที่ต้นน้ำ จำนวน 1,600 ไร่	18	566,400	236,100

		จำนวนครอบครัวที่เข้าร่วม โครงการ: 150 ครอบครัว		5. ได้ชุดข้อมูลเกี่ยวสถานการณ์ปัญหา ดิน น้ำ ป่า และการใช้สารเคมีใน การเกษตรและในครัวเรือนเพื่อใช้ในการ เผยแพร่สู่ชุมชนอื่น 6. จำนวนปุ๋ยหมักที่สามารถผลิตได้ จำนวน 6,000 กิโลกรัม และน้ำหมัก ชีวภาพ จำนวน 5,800 กิโลกรัม 7. ผลิตจุลินทรีย์ก้อน หรือ อีเอ็มบอล และกระสุนอีเอ็ม จำนวน 400 กิโลกรัม 8. ลดการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมีและสาร กำจัดวัชพืช จำนวน 1,500 กิโลกรัม			

3	คน- สัตว์ - ป่า ยังพึ่งพาและผูกพัน /สมาคมสัตววิทยาแห่งลอนดอน ประเทศไทย (ZSL Thailand)	บ้านดงเล็กหรือบ้านปากเหมือง หมู่ที่ 7 ตำบลด่านแม่ฉลอป อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งอยู่กลางป่าในเขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์	1. สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ในการจัดการป่าอนุรักษ์รอบชุมชนดงเล็กจำนวน 574 ไร่ ● จัดทำแผนการจัดการป่าอนุรักษ์ 574 ไร่ ● เดินลาดตระเวนป่าเชิงคุณภาพแบบมีส่วนร่วม ● จัดทำแนวกันไฟรอบเขตป่าอนุรักษ์ ฯ ● เพาะกล้าไม้พื้นถิ่นและปลูกเสริมในเขตป่าอนุรักษ์ฯ 2. จัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังสัตว์ป่าเข้ามากินพืชไร่ 3. ค้นหารูปแบบการปลูกพืชทางเลือกและการจัดการสารเคมีที่เกื้อกูลต่อระบบนิเวศของผืนป่า 4. ทดลองวิธีการบำบัดน้ำทิ้งจากครัวเรือนก่อนปล่อยลงดินและขยายผล	1. เกิดแผนการจัดการป่าอนุรักษ์ของชุมชนดงเล็ก 2. เกิดข้อตกลงการใช้ประโยชน์จากป่าอนุรักษ์ 574 ไร่ ที่ชุมชนยอมรับและนำไปสู่การประกาศใช้ 3. เกิดแนวกันไฟรอบเขตป่าอนุรักษ์ 574 ไร่ และการลาดตระเวน 4. เกิดเรือนเพาะชำกล้าไม้ท้องถิ่นของชุมชน มีการปลูกเสริมและปลูกเป็นแนวเขตระหว่างพื้นที่ทำกินและแนวเขตป่าอนุรักษ์ 5. เกิดหลักสูตรและการเรียนการสอนข้างน้อยในป่าใหญ่เพื่อสร้างการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับสัตว์ป่า 6. เกิดรูปแบบการปลูกพืชที่เกื้อกูลผืนป่า 7. เกิดรูปแบบการลดสารเคมีในการเกษตรของชุมชนที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ 8. เกิดรูปแบบในการบำบัดน้ำทิ้งจากครัวเรือนก่อนปล่อยลงดินที่ชุมชนสามารถนำไปปรับใช้ได้ (ติดตั้งถังดักไขมัน จำนวน 12 ถัง)	18	666,500	131,300

4	รวมใจรักน้ำ ไม่ทิ้งน้ำมันทอด เข้าสู่คู คลอง ท่อระบาย / เครือข่ายชุมชนแก้ไขปัญหา น้ำมันทอดซ้ำในครัวเรือน เทศบาลเพชรเมืองทอง	พื้นที่ในเขตเทศบาล เพชรเมืองทอง	1. จัดอบรมให้ความรู้ประชาชน เกี่ยวกับ ปัญหาน้ำมันทอดซ้ำที่ส่งผลกระทบต่อ มลภาวะทางน้ำและพื้นที่ทางการเกษตร 2. ตั้งจุดรวบรวมน้ำมันทอดซ้ำใน หมู่บ้านฯ ละ 1 จุด 3. รับแลกน้ำมันทอดซ้ำ ด้วยน้ำดื่มและไข ไก่ 4. ขยายเครือข่าย รวบรวมน้ำมันทอดซ้ำ 5. ไปสู่เขตพื้นที่ใกล้เคียง /อำเภอใกล้เคียง 6. จำหน่ายน้ำมันทอดซ้ำให้กับ 7. ศูนย์ผลิตไบโอดีเซลชุมชนอำเภอ แสวงหา หรือบริษัท บางจากฯ (มหาชน)	1. ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงไม่ทิ้งน้ำมัน ทอดซ้ำลงสู่แหล่งน้ำ 2. ประชาชนเก็บรวบรวมน้ำมันทอดซ้ำ มาแลกน้ำดื่ม/ไขไก่ กับเทศบาลเพชร เมืองทอง 3. มีเงินหมุนเวียนมาซื้อ น้ำดื่ม/ไขไก่ เพื่อใช้ในการรับแลกน้ำมันทอดซ้ำจาก ชุมชนและครัวเรือน 4. น้ำมันทอดซ้ำนำจำหน่ายให้กับศูนย์ ผลิตไบโอดีเซลชุมชนอำเภอแสวงหา และเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในแง่ ของการลดต้นทุน (ซื้อไบโอดีเซลใน ราคาถูก) 5. จำนวนหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ 14 หมู่บ้าน 6. ระยะทางของคลองหรือแม่น้ำที่ได้ ดำเนินกิจกรรม 10 กิโลเมตร 7. จำนวนน้ำมันทอดซ้ำที่รับแลกจาก ชุมชน จำนวน 6,400 ลิตร 8. จำนวนไบโอดีเซลชุมชนที่ผลิตจาก น้ำมันทอดซ้ำ จำนวน 5,231 ลิตร 9. มียอดเงินทุนหมุนเวียนเพื่อรับแลก น้ำมันทอดซ้ำ 39,000 บาท	18	160,000	48,500

5	3 ข่ายสานใจรักษ์สิ่งแวดล้อม/ ประชาสังคมจังหวัดอ่างทอง	ตำบลราชสถิต อำเภอไชโย ตำบลมหาไถไทย อำเภอเมือง ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง	1. ศึกษาดูงาน และอบรมให้ความรู้กับเครือข่ายเรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง และการตรวจจับคุณภาพของแม่น้ำลำคลอง 2. ทำน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ทดแทนสารเคมี 3. เวทีประชุมเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4. เวทีสรุปถอดบทเรียน + เวทีสรุปองค์ความรู้ 5. จัดทำชุดความรู้เพื่อเผยแพร่ 6. จัดทำแผนและบูรณาการแผนการจัดการแม่น้ำลำคลองร่วมกับท้องถิ่น เพื่อประกาศเป็นนโยบายสาธารณะ	1. ผู้เข้าร่วมทุกคนสามารถทำน้ำหมักชีวภาพใช้เองได้ 2. ได้ชุดความรู้จากบทเรียนประสบการณ์จริงของกลุ่มเป้าหมาย 3. ได้ชุดความรู้ที่สามารถเผยแพร่ได้อย่างน้อยจำนวน 3 ชุด 4. ได้แผนงานบูรณาการของแต่ละพื้นที่ร่วมกับ อปท. 5. พื้นที่ อปท.ประกาศเป็นนโยบายสาธารณะของชุมชนท้องถิ่น 6. จำนวนพื้นที่ที่ได้ดำเนินการอนุรักษ์ดิน/พื้นที่ต้นน้ำ จำนวน 230 ไร่ 7. ระยะทางของคลองหรือแม่น้ำที่ได้ดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ 5 กิโลเมตร 8. สารเคมี ปุ๋ยเคมี และสารกำจัดศัตรูพืชที่ลดจำนวนการใช้ จำนวน 2,300 กิโลกรัม 9. จำนวนน้ำหมักชีวภาพที่สามารถผลิตได้ 5,000 ลิตร	12	725,250	1,110,000
	สร้างฝายกั้นถาวรเพื่อการบริหารจัดการน้ำ / ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า ตำบลบ้านบึง (รสปป)	ลำห้วยโป่งกระทิง (สาขาของลำห้วยท่า เคยต้นน้ำภาชี) จำนวน 4 ฝาย และ	1. ประชาคมชาวบ้าน สร้างฝายกั้นถาวร 3 ตัวแรก พร้อมทั้งเก็บข้อมูลก่อนสร้างฝาย	1. ได้ฝายกั้นถาวร 2 ตัว 2. ลำห้วยจุดที่สร้างฝายแล้ว สามารถเก็บกักน้ำได้ดี สร้างความชุ่มชื้นให้เกษตรกรได้ยั่งยืนขึ้น			

6		ลำห้วยบางกระมา 2 ฝาย ตั้งอยู่ใน ต.บ้าน บึง อําเภอบ้านคา จ. ราชบุรี	2. ประชาคมอีกครั้ง เพื่อแจ้งผลการ ดำเนินงานและประเมินผลงาน 3. เก็บข้อมูลพื้นที่สร้างฝายแล้วกับจุดที่ยัง ไม่ได้สร้าง 4. เก็บข้อมูลฝายที่ยังไม่ได้สร้างทั้ง 3 ตัว 5. สร้างฝายเพิ่มอีก 3 ตัว พร้อมเก็บข้อมูล ระหว่างดำเนินการ 6. ประชาคมอีกครั้ง เพื่อแจ้งผลการ ดำเนินงานและประเมินผลงาน	3. มีข้อมูลเป็นเชิงกายภาพและข้อมูล ความคิดเห็นของประชาชน 4. จำนวนพื้นที่ที่ได้ดำเนินกิจกรรม อนุรักษ์ดิน/พื้นที่ต้นน้ำ จำนวน 18,750 5. ระยะทางของคลองหรือแม่น้ำที่ได้ ดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ จำนวน 2.5 กิโลเมตร	17	600,000	392,000
7	รวมใจรักษ์คลองแสนแสบ/ ชมรมสตรีมุสลิมบ้านคูพัฒนา รวมใจรักษ์คลองแสนแสบ	คลองแสนแสบ บริเวณหมู่ 11 แขวง โศกแฝด เขตหนอง จอก กทม. ทั้ง 2 ฝั่ง คลอง ชุมชนบ้านคูพัฒนา	1. ดูนาน รณรงค์ประชาสัมพันธ์โครงการ ออกทางสื่อวิทยุและหนังสือพิมพ์ 2. จัดทำ Big Cleaning Day 2 ครั้ง และ ปรับภูมิทัศน์บริเวณริมคลองแสนแสบ 3. อบรมหลักสูตรนักสืบสายน้ำให้กับ เยาวชน 4. อบรมการทำ EM 5. สร้างโรงเรือนเพาะชำ โรงปุ๋ย ถังดัก ไขมันและแหล่งเรียนรู้ ปลุกผักปลอด สารพิษ ปลุกผักไม่ต้องใช้ดิน เพาะเห็ด 6. มอบรางวัลสมาชิกในชมรมที่ทำถูกต้อง ตามกฎและกติกาของชมรม	1. ประชาชนในชุมชนจำนวนมากกว่า 75ครัวเรือนรู้จักชมรม และรู้จัก วัตถุประสงค์ของชมรม 2. คลองสะอาดขึ้น ผักตบชวาถูกจำกัด น้ำสามารถไหลไปตามทางเดินของน้ำ ได้ 3. สมาชิกในชุมชนรู้จักประโยชน์ของ EM สามารถผลิต และสามารถนำมาใช้ ประโยชน์ได้ น้ำในคลองสะอาด และ คงสภาพที่สามารถใช้อุปโภคได้ ปลา และสัตว์น้ำดำรงได้	18	1,535,000	206,000

				4. สมาชิกในชุมชนมีศูนย์เรียนรู้ การใช้ประโยชน์จากถังดักไขมัน อินทรีย์ แทนสารเคมี 5. ชุมชนมีรายได้จากการขายผักปลอดสารพิษ ฯลฯ เช่น ขิงดอง กัวยฉาบ กัวยห้กุ่มก แลผักต่างๆ 6. จำนวนคลองที่อนุรักษ์ จำนวน 3 กม. 7. สารเคมี ปุ๋ยเคมี และสารกำจัดศัตรูพืช ที่ลดการใช้ จำนวน 2 กิโลกรัม 8. จำนวนนำหมักชีวภาพที่ผลิตได้ 10 กิโลกรัม 9. ถังดักไขมัน 1 ถัง			

ภาคผนวก 7 CD รวบรวมสื่อโครงการฯ